

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОР №.....

ПРЕДМЕТ НА ДОГОВОРА:

„Изготвяне на доклад за трансгранична екосистемна осведоменост и свързаност между Природен парк „Русенски Лом“ и Природен парк „Комана“ в Република Румъния и НАТУРА 2000 и изследване на чужди и инвазивни видове“

В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТ

„Зелено управление за защита на природен парк Русенски Лом и природен парк Комана“, код на проекта ROBG-464, с акроним „Green Management“, финансиран по Програма ИНТЕРРЕГ V-A Румъния-България 2014-2020, Договор за субсидия ERDF №127571/31.10.2018

Възложител:

Дирекция на природен парк
„Русенски лом“

Изпълнител:

„Геософт“ ЕООД

2019г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I.ТЕХНИЧЕСКО	ЗАДАНИЕ
8	
II.СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА	
ТРАНСГРАНИЧНАТА ЕКОЛОГИЧНА СВЪРЗАНОСТ МЕЖДУ ДВАТА	
ПРИРОДНИ ПАРКА	10
1. Оценка на социално-икономическите аспекти на Натура 2000	10
1.1. Общи положения	10
1.2. Социално-икономически възможности и перспективи пред	
териториите от Натура 2000	12
1.3. Аспекти на територии (в т.ч. горските) попадащи в НАТУРА 2000	14
1.4. Изготвяне на Методика с предложение за извършване на	
компенсаторни плащания за горски територии попадащи в НАТУРА 2000	16
1.5. Изготвяне на анализ на социално-икономическите аспекти на	
Натура 2000 за територията на природен парк „Русенки Лом“. Определяне на	
подходящите икономически инструменти за опазване на биологичното	
разнообразие.	25
1.6. Определяне на икономическото значение на НАТУРА 2000 за	
територията на III „Русенски Лом“.....	42
2. Екологична свързаност между двата природни парка.....	47
2.1. Данни за наличието на обекти за територията на III „Русенски	
Лом“.	47
2.2. Данни за територията на III „Комана“ имащи отношение към	
трансграничната екологична свързаност и социално-икономическите аспекти	
на двете територии.	57
III.СЪСТОЯНИЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА НАТУРА 2000.	
61	
Анализ на защитените зони - местообитания от Приложение 1.....	61
1.Методология за определяне на природозащитно състояние на	
местообитание 3260 Равнинни или планински реки с растителност от	
Ranunculon fluitantis и Callitricho-Batrachion.....	61
1.1. Площ в границите на парка.....	61
1.2. Структура и функции на местообитанието	61
1.3. Бъдещи перспективи - заплахи и влияния	62
1.4. Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво	
парк	62
2.Методология за определяне на природозащитно състояние на	
местообитание 40A0 * Субконтинентални пери-панонски храстови съобщества	
66	
2.1. Площ в границите на парка.....	66
2.2. Структура и функции на местообитанието	66
2.3. Бъдещи перспективи - заплахи и влияния	67

	2.4. <i>Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво парк</i>	67
	3.Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от <i>Alyso-Sedion albi</i>	70
	3.1. <i>Площ в границите на парка</i>	70
	3.2. <i>Структура и функции на местообитанието</i>	70
	3.3. <i>Бъдещи перспективи - заплахи и влияния</i>	70
парк	3.4. <i>Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво парк</i>	70
	4.Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (<i>Festuco Brometalia</i>) (*важни местообитания на орхидеи).....	73
	4.1. <i>Площ в границите на парка</i>	73
	4.2. <i>Структура и функции на местообитанието</i>	74
	4.3. <i>Бъдещи перспективи - заплахи и влияния</i>	74
парк	4.4. <i>Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво парк</i>	74
	5.Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 6250 * Панонски льосови степни тревни съобщества.....	78
	5.1. <i>Площ в границите на парка</i>	78
	5.2. <i>Структура и функции на местообитанието</i>	78
	5.3. <i>Бъдещи перспективи - заплахи и влияния</i>	78
парк	5.4. <i>Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво парк</i>	78
	6.Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 6510 Низинни сенокосни ливади (<i>Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis</i>).....	84
	6.1. <i>Площ в границите на парка</i>	84
	6.2. <i>Структура и функции на местообитанието</i>	84
	6.3. <i>Бъдещи перспективи - заплахи и влияния</i>	85
парк	6.4. <i>Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво парк</i>	85
	7.Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове	88
	7.1. <i>Площ в границите на парка</i>	88
	7.2. <i>Структура и функции на местообитанието</i>	89
	7.3. <i>Бъдещи перспективи - заплахи и влияния</i>	89
парк	7.4. <i>Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво парк</i>	89

	8.Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 91F0 Крайречни смесени гори от <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> и <i>Fraxinus excelsior</i> или <i>Fraxinus angustifolia</i> покрай големи реки (<i>Ulmion minoris</i>)	91
	8.1. <i>Площ в границите на парка</i>	91
	8.2. <i>Структура и функции на местообитанието</i>	91
	8.3. <i>Бъдещи перспективи - заплахи и влияния.</i>	92
парк.	8.4. <i>Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво</i>	92
	9.Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 91G0 *Панонски гори с <i>Quercus petraea</i> и <i>Carpinus betulus</i>	95
	9.1. <i>Площ в границите на парка</i>	96
	9.2. <i>Структура и функции на местообитанието</i>	96
	9.3. <i>Бъдещи перспективи - заплахи и влияния</i>	96
парк	9.4. <i>Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво</i>	96
	10.Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори	100
	10.1. <i>Площ в границите на парка, биогеографския район или страната...</i>	100
	10.2. <i>Структура и функции на местообитанието.</i>	100
	10.3. <i>Бъдещи перспективи - заплахи и влияния.</i>	100
парк.	10.4. <i>Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво</i>	100
	11.Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа	103
	11.1. <i>Площ в границите на парка</i>	103
	11.2. <i>Структура и функции на местообитанието</i>	103
	11.3. <i>Бъдещи перспективи - заплахи и влияния</i>	103
парк	11.4. <i>Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво</i>	104
	12.Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 91H0 * Панонски гори с <i>Quercus pubescens</i>	107
	12.1. <i>Площ в границите на парка, биогеографския район или страната...</i>	107
	12.2. <i>Структура и функции на местообитанието.</i>	107
	12.3. <i>Бъдещи перспективи - заплахи и влияния.</i>	108
парк.	12.4. <i>Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво</i>	108
	Приложение на методиките за оценка на природозащитното състояние	112
	Оценъчна таблица за местообитание 3260 Равнинни или планински реки с растителност от <i>Ranunculon fluitantis</i> и <i>Callitricho-Batrachion</i>	112

Оценъчна таблица за местообитание 40A0 * Субконтинентални перипанонски храстови съобщества	113
Оценъчна таблица за местообитание 6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от <i>Alyssu-Sedion albi</i>	114
Оценъчна таблица за местообитание 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (<i>Festuco Brometalia</i>) (*важни местообитания на орхидеи) 116	
Оценъчна таблица за местообитание 6250 * Панонски льосови степни тревни съобщества.....	118
Оценъчна таблица за местообитание 6510 Низинни сенокосни ливади (<i>Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis</i>)	119
Оценъчна таблица за местообитание 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове.....	121
Оценъчна таблица за местообитание 91F0 Крайречни смесени гори от <i>Quercus robur, Ulmus laevis</i> и <i>Fraxinus excelsior</i> или <i>Fraxinus angustifolia</i> покрай големи реки (<i>Ulmion minoris</i>)	122
Оценъчна таблица за местообитание 91G0 *Панонски гори с <i>Quercus petraea</i> и <i>Carpinus betulus</i>	124
Оценъчна таблица за местообитание 91H0 * Панонски гори с <i>Quercus pubescens</i> 125	
Оценъчна таблица за местообитание 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори	127
Оценъчна таблица за местообитание 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа 128	
Анализ на защитените зони - видове от Приложение 2.....	131
Оценка на природозащитното състояние на видовете от Приложение 2 на ЗБР. Методики за оценка на състоянието.....	132
Безгръбначни животни (<i>Invertebrata</i>).....	132
<i>Bolbelasmus unicornis</i> (Schrank, 1789) - еднорог болбелазмус (4011)	132
<i>Cerambyx cerdo</i> (Linnaeus, 1758) - голям сечко (1088)	134
<i>Dioszeghyana schmidtii</i> (Diószeghy 1935) (4032).....	135
<i>Euplagia quadripunctaria</i> (Рода, 1761) - Четириточкова меча пеперуда (1078).....	137
<i>Lucanus cervus</i> (Linnaeus, 1758) - еленов рогач (1083).....	139
<i>Lycaena dispar</i> (Haworth, 1802) (1060).....	141
<i>Morimus asper funereus</i> (Mulsant, 1863) - голям буков сечко (1089)	143
<i>Theodoxus transversalis</i> (C. Pfeiffer, 1828) - ивичест теодоксус (4064)	144
<i>Unio crassus</i> (Retzius, 1783) - овална речна мида (1032)	144
<i>Vertigo</i> (<i>Vertigo</i>) <i>moulinsiana</i> (Duryu, 1849) - Дезмолинов спираловиден охлюв (1016)	146
Риб 148	
<i>Barbus meridionalis</i> - черна, балканска мряна (1138).....	148

<i>Cobitis elongata</i> - голям щипок (2533).....	151
<i>Cobitis taenia</i> - обикновен щипок (1149)	151
<i>Eudontomyzon mariae</i> - украинска минога (2484)	153
<i>Gobio kessleri</i> - балканска кротушка (2511)	155
<i>Misgurnus fossilis</i> - виюн (1145).....	158
<i>Rhodeus amarus</i> - горчивка (1134).....	160
<i>Земноводни</i>	162
<i>Vombina bombina</i> - червенокоремна бумка (1188).....	162
<i>Triturus dobrogicus</i> - дунавски гребенест тритон (1993).....	165
<i>Triturus karelinii</i> - южен гребенест тритон (1171)	165
<i>Влечуги</i>	168
<i>Elaphe sauromates</i> - пъстър смок (5194 (1279)).....	168
<i>Emys orbicularis</i> - обикновена блатна костенурка (1220).....	171
<i>Testudo graeca</i> - шипобедрена сухоземна костенурка (1219)	174
<i>Testudo hermanni</i> - шпоопашата сухоземна костенурка (1217).....	174
<i>Бозайници (без прилени)</i>	177
<i>Canis lupus</i> – европейски вълк (1352).....	177
<i>Lutra lutra</i> - видра (1355)	180
<i>Mesocricetus newtoni</i> – добруджански хомяк (2609).....	183
<i>Mustella eversmanni</i> – степен пор (2633).....	185
<i>Vormela peregusna</i> – пъстър пор (2635).....	185
<i>Spermophilus citelus</i> – европейски лалугер (1335).....	187
<i>Прилени – горски видове</i>	190
<i>Myotis bechsteinii</i> - дългоух (бехщайнов) нощник (1323).....	190
<i>Barbastella barbastellus</i> - широкоух прилеп (1308).....	190
Прилени (без горските видове) - <i>Rhinolophus mehelyi</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Rhinolophus</i>	192
<i>Растения</i>	194
<i>Himantoglossum carpinum</i> – пърчовка (2327).....	194
Оценка на природозащитното състояние на видовете от Приложение 2 на ЗБР на територията на ПП Русенски лом.....	196
<i>Безгръбначни животни (Invertebrata)</i>	196
<i>Bolbelasmus unicornis</i> (Schrank, 1789) - еднорог болбелазмус (4011)	196
<i>Cerambyx cerdo</i> (Linnaeus, 1758) - голям сечко (1088)	197
<i>Dioszeghyana schmidtii</i> (Diószeghy 1935) (4032).....	198
<i>Euplagia quadripunctaria</i> (Рода, 1761) - Четириточкова меча пеперуда (1078).....	198
<i>Lucanus cervus</i> (Linnaeus, 1758) - еленов рогач (1083).....	199
<i>Morimus asper funereus</i> (Mulsant, 1863) - голям буков сечко (1089)	200

Theodoxus transversalis (C. Pfeiffer, 1828) - ивичест теодоксус (4064)	200
Unio crassus (Retzius, 1783) - овална речна мида (1032)	201
Vertigo (Vertigo) moulinsiana (Duryu, 1849) - Дезмолинов спираловиден охлюв (1016)	202
<i>Риби</i> 203	
Barbus meridionalis - черна, балканска мряна (1138)	203
Cobitis elongata - голям щипок (2533)	203
Cobitis taenia - обикновен щипок (1149)	204
Eudontomyzon mariae - украинска минога (2484)	204
Gobio kessleri - балканска кротушка (2511)	205
Misgurnus fossilis - виюн (1145)	205
Rhodeus amarus - горчивка (1134)	206
<i>Земноводни</i>	207
Vombina bombina - червенокоремна бумка (1188)	207
Triturus dobrogicus - дунавски гребенест тритон (1993)	207
Triturus karelinii - южен гребенест тритон (1171)	207
<i>Влечуги</i>	208
Elaphe sauromates - пъстър смок (5194 (1279))	208
Emys orbicularis - обикновена блатна костенурка (1220)	208
Testudo graeca - шипобедрена сухоземна костенурка (1219)	209
Testudo hermanni - шпоопашата сухоземна костенурка (1217)	209
<i>Бозайници (без прилени)</i>	209
Canis lupus – европейски вълк (1352)	209
Lutra lutra - видра (1355)	210
Mustella eversmanni – степен пор (2633)	210
Vormela peregusna – пъстър пор (2635)	210
Mesocricetus newtoni – добруджански хомяк (2609)	211
Spermophilus citelus – европейски лалугер (1335)	211
<i>Прилени - Негорски</i>	212
<i>Прилени - Горски</i>	213
<i>Растения</i>	214
ПРИЛОЖЕНИЯ	216
ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА	217

I. ТЕХНИЧЕСКО ЗАДАНИЕ

Техническото задание за изготвяне на доклада за трансгранична екосистемна осведоменост и свързаност между Природен парк „Русенски Лом“ и Природен парк „Комана“ в Република Румъния и НАТУРА 2000 и изследване на чужди и инвазивни видове включва два етапа на реализиране. Етапите са разписани ясно в работна програма, както и последователността на изпълнение. Изискванията на техническото задание представено от Възложителя включва елементи от следните изследвания, данни и анализи:

1. Социално-икономически аспекти на трансграничната екологична свързаност между двата природни парка.

1.1. Оценка на социално-икономическите аспекти на Натура 2000. За изготвянето на оценката ще се разгледат възможните социално-икономическите аспекти за територията в следствие от наличието на Натура 2000 и защитен режим категория природен парк.

- Изготвяне на методика с предложение за извършване на компенсаторни плащания за горски територии попадащи в НАТУРА 2000.

- Изготвяне на анализ на социално-икономическите аспекти на Натура 2000 за територията на природен парк „Русенски Лом“. Да бъдат определени подходящите икономически инструменти за опазване на биологичното разнообразие в ПП Русенски Лом.

- Да бъде определено икономическото значение на НАТУРА 2000 за територията на ПП „Русенски Лом“.

1.2. Екологична свързаност между двата природни парка:

Представяне на данни за наличието на обекти за територията на ПП „Русенски Лом“ в областта на:

- Биоразнообразието;
- Екологична и ландшафтна значимост;
- Туризма и туристическата инфраструктура;
- КИН;
- Свързаност и значимост.

Представяне на данни и обекти за територията на ПП „Комана“ имащи отношение към трансграничната екологична свързаност и социално-икономическите аспекти на двете територии, в т.ч.:

- Площ на природният парк;

- Наличие на резервати на територията на парка;
- Предложени за обособяване резервати на територията на парка;
- Определяне на процента на горите в рамките на ПП;
- Представяне на информация за брой на видове флора и фауна.

2. Състояние и разпространение на НАТУРА 2000.

2.1. Анализ на защитените зони - видове от Приложение 1, местообитания от приложение 2 на ЗБР.

- Да бъдат установено по литературни данни и верифицирано разпространението на видовете от Приложение 1 и местообитанията от Приложение 2.

2.2. Оценка на природозащитното състояние на зоните от НАТУРА 2000.

- Да бъдат разработени и приложени методики за оценка на състоянието на всички установени местообитания от Приложение 2 и методики по систематични класове за оценка на състоянието на видовете от Приложение 1.

II. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА ТРАНСГРАНИЧНАТА ЕКОЛОГИЧНА СВЪРЗАНОСТ МЕЖДУ ДВАТА ПРИРОДНИ ПАРКА

1. Оценка на социално-икономическите аспекти на Натура 2000

1.1. Общи положения

Района на долен Дунав в рамките на който попадат ПП „Русенски Лом“ и ПП „Комана“ е сред най-ценните пресноводни екорегии в света. Хидрологичната динамика на река Дунав, нейните постоянно действащи рушителни и градивни сили, съчетани с периоди на заливане на речните тераси с различна продължителност, ниво и честота, определят образуването на района на долен Дунав, уникалния характер на тяхната растителност и богатото им биологично разнообразие.

Представянето на социално-икономическите аспекти по отношение на двата природни парка изискват представяне на информация освен в сферата на Натура 2000, така също и от гледна точка на общата социално-икономическа характеристика на населението в териториите.

Съгласно действащото международно и национално законодателство в обхвата на природните паркове попадат и селищни образувания, които от своя страна са урбанизирани и не са част от границите на защитените територии. В рамките на тези населени места, данните за социално-икономическото състояние сочат изключителни близки стойности. Възрастовата структура на населението е от регресивен тип и се

характеризира с намалени дялове в първите две възрастови групи с натрупване в нетрудоспособна възраст. В половата структура (мъже-жени) се наблюдава равнопоставеност, с изключение на селищата със застарял възрастов състав, където жените са повече, дължащо се на по-висока продължителност на живот при жените. Основен проблем на образованието е намаляване броя на учениците. Постепенно на образование преобладават групите с начално образование и населението се характеризира с ниско образователно ниво.

Демографските процеси, протичащи в населените места показват намаление на броя население и влошена възрастова структура, дължащи се на фактори, като ниска раждаемост, висока смъртност, нисък естествен прираст, застаряване на населението. Задълбочаване на трудовата миграция към големите градове и чужбина, като резултат от неблагоприятни условия за живот в селищата и ограничени възможности за трудова реализация в тях.

Трудовата заетост на населението се осъществява предимно в селското стопанство, леката промишленост, търговията, а от обществения сектор в образование, здравеопазване, администрация. Тенденцията в динамиката на доходите, показва тенденция към регулярен недостиг на финансови ресурси от страна на населението. Наблюдава се завишено равнище на безработица. В структурата на безработните по възраст и образование преобладава дялът на лицата без специалност, с основно или начално образование, на възраст над 40 години и от малцинствен характер. Безработните полове са приблизително изравнени.

Последна тенденция е насочването на населението за работа в частното и кооперативно селско стопанство. Очертаните перспектива по отношение на трудовата заетост са предимно в търговията на дребно. Наблюдава се подобряване на битовия стандарт на домакинствата, но то е вследствие на допълнителни доходи от работа в чужбина.

Значение по отношение на социално-икономическият аспект в териториите има и ползването на горско дървесен ресурс и продуктите свързани с горските територии. Добивът на дървесина задоволява не само местните нужди от тази суровина, но и в различни други райони на страната. Голямо значение имат и развитието на дивеча, пашата на домашни животни и добива на странични горски продукти, като се събират горски плодове и билки.

Ползвателите на дървесина са, както местното население, като ползвател, преди всичко на дърва за огрев, така също и дървопреработвателни фирми и търговски фирми, занимаващи се с дърводобив и търговия с дървен материал и дърва за огрев. Значение на

горите не се изчерпва само с дърводобива. Голямо е и значението на страничните ползвания от тях. На първо място те осигуряват паша на селскостопански животни. В горите се добиват определени количества сено, горски плодове, билки и други, което осигурява допълнителни доходи на част от местното население.

Голямо е и ловно стопанското значение на горите. Наличието на екологични условия и добра фуражна база, благоприятстват развитието на ценен дивеч, като благороден елен, сърна, дива свиня, лопатар и др., което от своя страна създава добри възможности за развитието на местен и международен ловен туризъм и фото лов.

Дърводобивът, страничните ползвания и ловното стопанство, осигуряват не само работни места, но и значителни приходи на държавата и общините. От голямо значение за населението са защитно-водоохранните, противоерозионните и рекреационните функции на горите, както и биологичното разнообразие.

1.2. Социално-икономически възможности и перспективи пред териториите от Натура 2000

Основната цел на този доклад (проект) в областта на социално-икономическите аспекти на Натура 2000 и защитените територии е да укрепи съвместните и интегрираните подходи и политики за опазването и устойчивата употреба на защитените зони в двата природни парка, като същевременно създава нови възможности за генериране на доходи в природосъобразния сектор от икономиката и по-нататъшно увеличаване на положителното социално-икономическо въздействие в региона. Подходът на този доклад е да призовава към все по-голямо разпознаване на факта, че управлението на защитените зони от НАТУРА 2000, не води единствено до по-строги регулаторни условия за разработването на проекти и дейности в местните общности, но също така до положително социално и икономическо въздействие на местно ниво. В двата природни парка могат да се видят много примери на положителни взаимни връзки между защитените зони/опазването на биоразнообразието, от една страна, и условия, способстващи устойчивото местно социално-икономическо развитие, от друга страна, които водят освен всичко друго до възможности за трудова заетост и бизнес. Това се дължи на различните типове услуги, осигурявани от природните екосистеми – така например в туризма добре съхраненият природен ландшафт и чистата околна среда представляват ключов фактор за избора на туристическа дестинация. По същия начин многобройните хранителни и козметични продукти имат по-голям успех във веригата на стойност, ако произходът им може да бъде обратно проследен до чиста и здравословна околна среда, която обикновено се наблюдава в рамките на защитените зони или в

съседство с тях. В контекста на все още разширяващата се мрежа Natura 2000 и новите механизми за политики на ЕС за междусекторно интегриране на въпросите, свързани с биологичното разнообразие се демонстрират положителни връзки между управлението на защитените зони и местните икономикив следните 5 сектора: управление и опазване на териториите, устойчиво земеделие и горско стопанство, риболов, събиране на недървесни горски продукти и туризъм.

Необходимо е да дадем ясна дефиниция на социално-икономическите сектори за целия регион на проекта в качеството им на основен двигател за природосъобразната заетост. Така в контекста на доклада природосъобразния бизнес е определен като:

„Социално-икономически дейности с нестопанска или със стопанска цел, направлявани от разпознаването на добавената стойност на екосистемните услуги, елементите от природния ландшафт и биоразнообразието и осъществявани по начин, който гарантира опазването им в дългосрочен план”.

Важен аспект е обръщането на сериозно внимание по отношение отделните видове зелени работни места, като може да се отбележат следните три основни категории, като към всяка от категориите спадат съответните под категории:

1. Работни места, ефективно свързани с опазване на биоразнообразието/управление на защитените зони;

A. Текущо управление и наблюдение.

B. Еднократни услуги, изрично свързани с опазването.

C. Инфраструктура за еднократно възстановяване на местообитания или управление на опазването.

2. Работни места, свързани с устойчивата употреба на природните ресурси/осигуряване на екосистемни услуги (природосъобразно земеделие, рибарство и горско стопанство);

A. Биологично сертифицирано земеделие.

B. Стопанства/култури, включени в договори за управление, подкрепящи агроекологични мерки.

C. Други операции, свързани с природосъобразно традиционно животновъдство или земеделие.

D. Операции, свързани с FSC сертифицирано горско стопанство и преработване на дървесина.

E. Операции в горското стопанство съгласно договори за управление, подкрепящи биоразнообразието.

Ф. Дейности, свързани с аквакултурите, подкрепени чрез финансиране от Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР) за екологични услуги или сертифицирани от Съвета за управление на аквакултурите (ASC).

Г. Несертифицирано отглеждане на аквакултури, което намалява натиска върху дивите популации.

Н. Индивидуални възможности за традиционен риболов в пълно съгласие със законовите норми.

3. Работни места, насочени към осигуряването на стоки и услуги, добити от биоразнообразието, и екосистемни услуги, но не пряко свързани с управление на биоразнообразието.

А. Туристически съоръжения с екоетикети.

В. Други форми на отговорен туризъм и/или насърчаване на устойчива мобилност.

С оглед на типа политики, които могат най-вероятно да окажат въздействие върху създаването на природосъобразен бизнес и работни места, може да се каже, че посочени по-горе понятия присъстват в най-важните политики и стратегии на европейско, национално и местно/регионално ниво.

1.3. Аспекти на територии (в т.ч. горските) попадащи в НАТУРА 2000

Към момента на изготвяне на доклада собствениците на гори и земи попадащи в НАТУРА 2000 не получават компенсаторни плащания за спазване на ограничения и режими. България се нарежда на трето място сред държавите членки в ЕС по богатото си биоразнообразие. Защитените територии обхващат 5,3% от територията на страната, а зоните от Натура 2000 – 34,4%, но и извън тях се срещат гори и земеделски земи с висока природна стойност.

Общата площ на зоните от Натура 2000 е около 4,1 млн. ха (3,85 млн. ха сухоземна територия), от които 56,5% са горски екосистеми, 12,09% - земеделски, 13,47% - тревисти, 5,9%- храсталачни и екоридни, 1,2% - площи с разпокъсана и без растителност и 10,84% други екосистеми. Защитените зони по Директива 2009/147/ЕО обхващат 22,7% от територията на България (2 523 661 ха). Зоните по Директива 92/43/ЕО покриват 30% от територията на България (3 326 963 ха). Съгласно Националната приоритетна рамка за действие най-многобройните заплахи за видовете са свързани с опожаряването, интензификацията на земеделските практики, транспортната инфраструктура, използването на биоциди, хормони и др., в горското стопанство, както и със залесяването

на открити пространства с неместни видове. При природните местообитания, най-многобройните заплахи са интензивната паша, опожаряването, дисперсната урбанизация, залесяването с чужди дървесни видове и замърсяването.

Основният проблем на земите в Натура 2000 е, че повечето от земеделските стопани се стремят земите им да станат избираеми за подпомагане, което води до премахване на храсти, дървета, а в някои случаи и цялостно разораване на ценни местообитания. Освен това има недостиг от инвестиции в заграждения за пасищни животни, нискооборотни косачки, изграждане на водоеми и т.н. както и специфични знания и умения за прилагането на природосъобразни дейности.

Трайното намаляване на постоянно затревените площи, повечето от които са полуестествени, също представлява заплаха за опазване на биоразнообразието. Птиците, обитаващи земеделски земи намаляват, а тези на горските местообитания се изменят незначително. Основна причина за негативната тенденция, е промяната в естествените тревни местообитания - пасища и ливади, които са основно местообитание на видовете.

Териториите на двата природни парка са част от европейската екологична мрежа Натура 2000. Здравословното състояние на горите в тях е добро. В горските територии не са отчетени превишения на критичните натоварвания за киселинност, сяра и азот. Почвите в горските територии са в добро, устойчиво състояние по отношение на замърсяване с тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители.

Най-сериозен рисков фактор за горите продължават да са горските пожари, които водят и до увеличаване на емисиите от парникови газове. В резултат от изменението на климата неблагоприятните въздействия върху горите от пожари и природни бедствия се очаква да станат по-чести и с по-големи нежелани последствия.

Съгласно програмата за развитие на селските райони Мярка (12.2 ОПРСР) „Компенсации за гори в Натура 2000“ следва да се извършват компенсаторни плащания за гори в Натура 2000. Обхватът на тази под-мярка следва да включва всички горски територии, попадащи в обхвата на защитените територии по Натура 2000. Подпомагането следва да се предоставя под формата на годишни плащания на хектар гора, като подпомагането по тази мярка се ограничава до максималните ставки за подпомагане, посочени в приложение I към Регламент (ЕО)1305/2013.

За да се предоставят субсидии за компенсиране на собствениците на гори в НАТУРА 2000 следва да се разработи методика по която да се определят условията и реда, по който да става.

1.4.Изготвяне на Методика с предложение за извършване на компенсаторни плащания за горски територии попадащи в НАТУРА 2000

Разработването на методика за извършване на компенсаторни плащания за горски територии попадащи в НАТУРА 2000 поражда необходимостта от систематизиране и разписване на следните критерии:

1.4.1. Бенефициенти.

Допустими за подпомагане по тази под-мярка са физически или юридически лица и местни поделения на вероизповеданията, собственици на горски площи, попадащи в обхвата на защитените територии по Натура 2000.

1.4.2. Допустимите разходи.

- Разходите за дейности се изчисляват въз основа на пропуснати доходи и на допълнителните разходи, свързани с режимите и забраните за горски дейности, разписани в заповедите за обявяване/ планове за управление на защитените зони по Натура 2000.

- Плащанията не включват компенсиране за изискванията, произтичащи от кръстосаното съответствие.

- Калкулираните плащания за режимите и забраните за земеделски дейности, разписани в одобрените заповеди за обявяване/ планове за управление на защитените зони се изчисляват индивидуално за всяка зона.

1.4.3. Условия за допустимост.

- Горските територии трябва да попадат в обхвата на Натура 2000, за които има одобрена заповед за обявяване и/или план за управление на защитена зона от Натура 2000;

- Да спазват на територията на цялото стопанство изискванията на Методиката за прилагане на кръстосаното съответствие.

1.4.4. Критерии за подбор.

Кандидатите за подпомагане ще бъдат одобрявани в съответствие с реда на подаване на заявлението за кандидатстване (първи подал, пръв одобрен).

1.4.5. Интензитет на помощта.

Подпомагането по тази под-мярка ще бъде в рамките на:

- максимум 500 € на хектар на година през първите 5 години
- максимум 200 € на хектар на година.

Бюджетът на тази под-мярка е в размер на левовата равностойност на 1 500 000 евро.

Процентът на съфинансиране от ЕЗФРСР е 85 %.

За целите на настоящия доклад е изготвена „Методика за извършване на компенсаторни плащания за горски територии попадащи в НАТУРА 2000“.

МЕТОДИКА ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА КОМПЕНСАТОРНИ ПЛАЩАНИЯ ЗА ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ ПОПАДАЩИ В НАТУРА 2000

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

С тази методика се уреждат условията и редът за прилагане на мярка Мярка (12.2 ОПРСР) „Компенсации за гори в Натура 2000“ от Програмата за развитие на селските райони, финансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони. Чрез прилагането ѝ следва да се подпомагат собственици на горски площи, които стопанисват гори в защитени зони по чл. 3, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), за които има издадени и обнародвани в "Държавен вестник" заповеди за обявяването им, в срок не по-късно от 1 януари на годината на кандидатстване за подпомагане. Министерството на земеделието, храните и горите предоставя на Държавен фонд "Земеделие" - Разплащателна агенция (ДФЗ - РА), в срок до 1 февруари всяка година географски цифрови данни за границите на защитените зони от Натура 2000.

Допустими за подпомагане са горски територии, които попадат изцяло в защитена зона от Натура 2000. Собствениците на гори се подпомагат за постигане на следната цел: осигуряване на опазването, поддържането и/или възстановяването на благоприятното състояние на природни местообитания и местообитания на видовете, предмет на опазване в защитените зони.

Подпомагането по тази методика се предоставя под формата на годишно плащане на хектар при спазване на изискванията на Регламент № 995/2010 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на задълженията на операторите, които пускат на пазара дървен материал и изделия от дървен материал.

Подпомагането се предоставя в съответствие с принципите на добро финансово управление, публичност и прозрачност.

УСЛОВИЯ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ФИНАНСОВАТА ПОМОЩ И ИЗИСКВАНИЯ КЪМ КАНДИДАТИТЕ ЗА ПОДПОМАГАНЕ

За подпомагане могат да кандидатстват физически или юридически лица и местни подразделения на вероизповеданията, собственици на горски площи, попадащи в обхвата на

защитените територии по Натура 2000, регистрирани са в Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК). Лицата трябва да са собственици на горски територии, включително ливади и пасища от горски територии, с минимален размер на ползваната площ за подпомагане по мярката - 0,2 ха, при минимален размер на всеки парцел 0,1 ха.

Горските имоти/насаждения, които се подпомагат по тази Методика, се идентифицират в ИСАК по реда на Наредба № 5 от 2009 г. за условията и реда за подаване на заявления по схеми и мерки за директни плащания.

Всеки кандидат за подпомагане е длъжен да спазва:

1. забраните и ограниченията, разписани в заповедта за обявяване на съответната защитена зона от Натура 2000, както за заявените за подпомагане по мярка 12.2 имоти/насаждения, така и за всички останали имоти/насаждения в защитената зона;

2. режимите, разписани в плана за управление на защитената зона от Натура 2000 след утвърждаването му по реда на наредбата по чл. 28, ал. 1 ЗБР;

3. режимите за устойчиво управление на горите в НАТУРА 2000, одобрени от Изпълнителния директор на ИАГ.

Собствениците на горски територии могат да заявяват едновременно за подпомагане една и съща площ по мярка 8.4. възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития и мярка 8.5. инвестиции, подобряващи устойчивостта и екологичната стойност на горските екосистеми от ПРСР 2014 - 2020 г., с изключение на зони в Натура 2000.

При изчисляване на подпомагането по реда на тази Методика се приспада сумата, необходима за изключване на двойно финансиране.

ФИНАНСОВИ УСЛОВИЯ ЗА ПОДПОМАГАНЕ И ЗАБРАНИ ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ДЕЙНОСТ, ПОДЛЕЖАЩИ НА КОМПЕНСИРАНЕ

Финансовата помощ се предоставя под формата на ежегодни компенсаторни плащания за хектар допустима за подпомагане площ, като 75 на сто от помощта се осигурява от Европейския съюз и 25 на сто - от бюджета на Република България. Финансовата помощ се предоставя за спазване на забраните за дейности, включени в издадените от министъра на околната среда и водите заповеди за обявяване на съответната защитена зона, както следва:

А. Общи принципи

1. Да се толерират автохтонните дървесни и други видове за съответния тип местообитание, в т.ч. естествените пионерни формации. Наличното естествено биоразнообразие трябва да бъде съхранено.

Да се възстановява разнообразието на дървесната и друга флора, където то е нарушено чрез създадени монокултури. Въвежда се забрана за залесяване с чужди видове и/или произходи, както и залесяване на естествените открити пространства в хабитата, с изключение на мероприятия за контрол на порои и ерозионни процеси.

2. Да се толерира и възстановява структурното разнообразие на насажденията. Поне 10 % от територията на местообитанието трябва да бъдат отделени за осигуряване на гори, които са във фаза на старост (Old-growth forests). Горите във фаза на старост (ГФС), със своята специфична структура и функционалност, са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и таксономични групи. За да може да достигнат характеристиките на горите във фаза на старост, определените насаждения трябва да се оставят на естествената им динамика. В тях не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина, освен в случаите на големи природни нарушения (ветровали и каламитети на площи заемащи над 50% от съответната ГФС).

При възникване на едроплощни природни нарушения (ветровали, каламитети и пожари), част от засегнатата площ да не се залесява, а да се остави на естествената сукцесия. Това ще допринесе за повишаване на структурното и видовото разнообразие на територията.

Грижите за запазване на зрелите насаждения (майчиния хабитат), където те съществуват, чрез удължаване на турнусите, оставяне на отделни стари, дори загиващи дървета са задължителни. Съхраняването на ценния генетичен фонд на местни видове и произходи е постоянно изискване при провеждане на лесовъдските мероприятия.

3. Намаляване на степента на промени в насажденията. Промените не трябва да бъдат драстични с цел осигуряване на време за адаптация на останалите организми. Това означава ниски интензивности на сечите (до 20-25 %) съсредоточени върху малки площи или групи. Лесовъдските въздействия се трансформират от едроплощни на дребноплощни. При провеждане на лесовъдски дейности да се поддържат определено количество мъртва дървесина в насаждението, дървета с хралупи, единични и групи стари дървета.

Да се прилагат щадящи природата технологии при сечта и извоза, при минимална агресивност, вкл. извършване само на най-необходимите за поддържане на насаждението дейности.

Да не се допускат дейности (в това число и лесовъдски), които да увеличават антропогенната фрагментираност на територията. При планиране на пътищата и инфраструктурата трябва максимално да се запази целостта на ландшафта. Да се предвиждат коридори за придвижване, връзки и зони на спокойствие на животните и други.

Около постоянните водни течения да се формира буферна зона с ширина не по-малко от 15 метра, в която не се извеждат сечи или те са с интензивност не по-голяма от 5 % от запаса.

В. Възобновителни сечи и лесовъдски мероприятия

4. Прилагане на лесовъдски системи, осигуряващи удължаване на възобновителния период и усложняване на структурата на дървостойките при семенните и толериращи гъвкавост и диференцираност на решенията при издънковите гори. Системите трябва да са насочени към запазване на основните физиономични характеристики на насажденията в съответния тип местообитание, на основа на знания и опит за естествената им динамика.

Прилагане на сечи с по-дълъг от 20 г. или постоянен възобновителен период като групово-постепенна, постепенно-котловинната, неравномерно-постепенната и изборните сечи.

5. Ограничава се прилагането на лесовъдски системи за нискостъблено и едновъзрастно стопанисване на горите. Допуска се провеждане на краткосрочно-постепенна сеч в церовите гори, както и в издънковите гори за превръщане в семенни с влошено състояние. Там, където насажденията в типа местообитание са стопанисвани издънково, се допуска минимално по площ (в зависимост от конкретния тип) ново нискостъблено възобновяване с цел трансформиране и хетерогенизиране на структурата, отваряне на малки открити пространства. Тесни ивици или малки групи от издънкови по произход дървостойки, обичайно водят до по-голямо биоразнообразие. Повалянето на дървета трябва да е с предварително насочване за опазване и минимизиране повредите върху подраства, оставащите дървета и почвената повърхност. Извозът да е на секции, по възможност с животинска тяга или специализирана (не приспособена) горска техника.

6. Осветления. Те се провеждат само с цел осигуряване на присъствието на автохтонните дървесни видове или предшестващите ги пионери. Отстраняват се външни за типа видове. Борбата с някои бързозаемащи територията тревни и храстови видове или издънки да се извършва ръчно, като се съсредоточава около индивидите или групите от желаните дървесни видове, характерни за типа. Не се допуска използване на химически

средства. Възможно е залесяване с частична почвоподготовка за увеличаване на гъстотата на насаждението.

Прочистки. Извършват се по необходимост за продължаване на регулирането на състава и осигуряване на групова устойчивост. При прочистките не се извършва навсякъде традиционният селекционен подбор, с оглед запазване на генофонда. Забранено е използването на химически средства. Допуска се залесяване с частична почвоподготовка за увеличаване на гъстотата на насаждението.

Прореждания и пробирки. Интензивността на сечите да е различна в различни участъци на насаждението, като средната интензивност не надхвърля 20-25 % по маса. Допуска се точково (на малки групи, прозорци) отваряне на склопа с цел инициране на естествено възобновяване (имитация на малки естествени нарушения), с оглед разнообразяване на възрастовата и пространствената структура на едновъзрастните насаждения.

С. Възобновяване и поддържане на горските територии.

7. Оставяне на стари дървета и мъртва дървесина. Оставянето на големи стари дървета и увеличаване на количеството на мъртвата дървесина (както в семенни, така и в издънкови насаждения) е съществена цел на стопанисването за голяма част от типовете местообитания. Могат да се оставят единични или малки групи дървета след ветровал, особено на труднодостъпни технологически места, както и около и в стръмни дерета и скатове. Количеството на мъртвата дървесина следва да се посочи в минимална и максимална стойност по типове местообитания.

8. Методи на възобновяване. Приоритет има естественото семенно възобновяване. Естественото възобновяване трябва да протича в котли или прозорци, които имитират естествени нарушения. Допуска се толериране на възобновяването на местни пионерни видове (на по-големи площи), които в последващите фази ще спомогнат възстановяването на късносукцесионните видове, характерни за типа. В част от стопанисваните площи в зряла възраст се налага поддържане на по-висока склопеност с оглед задържане на възобновяването и по този начин получаване на структурна трансформация.

9. Залесяване се допуска само с местни видове, за подпомагане на възстановяването и за повишаване гъстотата на младите насаждения, след по-сериозни площни нарушения (ветровали, пожари) или за намаляване на фрагментацията на хабитата. Специално внимание е нужно да се обърне на създаването на смесени насаждения и на опазване на почвата при подготовката ° за залесяване (не се допуска

пълна обработка . дълбока оран, широки тракторни тераси и т.н.), в зависимост от типа хабитат.

10. Екзотични (неавтохтонни) видове. Наличието на външни за типа видове е възможно по две линии, чрез създадените култури или чрез естественото им възобновяване.

Открити пространства. Поддържането на естествените открити пространства е наложително за запазване на физиономичните характеристики на хабитата и специфичните екотони. За целта се допускат интервенции в откритите пространства, които са характерни и типични за тях . косене, пашуване. Не се допуска залесяване (освен с противоерозионна цел), ползване на химически средства (освен торене с естествени торове в ливади), огнево почистване. В случай на естествено залесяване на откритите пространства, те се почистват или се заместват от други (отворени по естествен път или чрез сечи).

В заявлението за подпомагане на площ лицата декларират, че ще спазват наложените забрани, разписани в заповедта за обявяване на защитената зона от Натура 2000, както и режимите, разписани в плана за управление, в която попадат горските им територии.

Размерът и комбинирането на компенсаторните плащания за забраните, разписани в заповедите за обявяване на защитените зони от Натура 2000, са посочени в приложение № 1.

Забраните важат за целия заявен за подпомагане имот/насаждение, а не само за частта от него, попадаща в съответната защитена зона от Натура 2000.

НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ

Кандидатите за подпомагане по тази Методика подават заявления при условията и по реда на Наредба № 5 от 2009 г. за условията и реда за подаване на заявления по схеми и мерки за директни плащания.

ПРАВИЛА ЗА ИЗПЛАЩАНЕ НА ФИНАНСОВАТА ПОМОЩ

При подаване на заявлението се извършват административни проверки относно:

- а) минималния размер на имота/насаждението;
- б) географското положение на имота/насаждението спрямо границите на защитена зона от Натура 2000;

в) забрана/забрани в сила за съответния имот/насаждение съобразно ползването му и заповедта за обявяване и плана за управление на съответната защитена зона от Натура 2000.

Когато при подаване на заявлението за подпомагане се установи, че имот/насаждение попада в две или повече защитени зони от Натура 2000, кандидатът заявява за подпомагане по мярка 12.2 целия имот/насаждение само в една от защитените зони от Натура 2000, по негова преценка.

След подаване на заявлението ДФЗ - РА:

1. извършва административни проверки на документите и заявените от кандидата за подпомагане данни;
2. извършва проверки на място на част от собствениците на гори, кандидатствали по мярка 12.2;
3. одобрява или отказва частично или изцяло изплащането на финансовата помощ.

Таблица № 1: Компенсаторни плащания по защитени зони за горски територии в евро/ха

№ по ред	*Код на защитената зона	Име на защитената зона	Попадане в рамките на защитена зона, съгласно Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна							А	В	С
			4	5	6	7	8	9				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	BG0000589	Марина дупка	x	x				x	24	0	0	
2	BG0000605	Божкова дупка	x	x				x	24	0	0	
3	BG0000587	Варкан	x	x				x	24	46	40	
4	BG0000269	Пещера Лястовицата						x	24	20	51	
5	BG0000591	Седларката						x	24	66	90	
6	BG0000552	Остров Кутово						x	24	66	90	
7	BG0000574	Ахелой - Равда - Несебър						x	24	46	40	
8	BG0000610	Река Янтра						x	24	46	40	
9	BG0000573	Комплекс Калиакра	x		x			x	24	66	90	
10	BG0000635	Девненски хълмове	x		x			x	89	41	36	
11	BG0000130	Крайморска Добруджа	x		x			x	107	66	92	

*Защитени зони съгласно Директива 92/43/ЕИО с влезли в сила заповеди за обявяване с режими.

Таблица № 2: Легенда към таблица № 1

Наименование на колоната	№ по
--------------------------	------

	КОЛОНА
№ по ред	1
КОД НА ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА	2
ИМЕ НА ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА	3
Палене на огън	4
Строителство, за което е необходима промяна на предназначението и начина на трайно ползване на частта от имот, попадаща в зоната	5
Въвеждане на неместни растителни видове в ливади, пасища, мери, естествени водни обекти, дюни, мочурища, дерета и горските територии, както и умишлено внасяне в морската среда на чужди видове	6
Други изисквания произтичащи от заповедта за обявяване и/или ПУ	9
А) Общи принципи	10
В) Възобновителни сечи и лесовъдски мероприятия	11
С) Възобновяване и поддържане на горските територии	12

Изключително важно за прилагане на настоящата методика е да се направят нормативни промени в наредба №8 за сечите в горите, като за целта трябва да отпадне изискването за спазване на Режимите за устойчиво управление на горите в НАТУРА 2000. Тези режими следва да се спазват на базата на компенсаторни плащания по реда на горепосочената методика.

Настоящата методика е изготвена в съответствие с наредба № 5 от 24 февруари 2015 г. за прилагане на мярка 12 "Плащания по НАТУРА 2000 и рамковата директива за водите" от ПРСР за периода 2014 - 2020 г., както и съобразно изискванията на заповедите за обявяване на защитени зони по НАТУРА 2000 и Режимите за устойчиво управление на горите в НАТУРА 2000. Базисните стойности за евро/ха са заимствани от наредба № 5 от 24 февруари 2015 г. за прилагане на мярка 12.

1.5.Изготвяне на анализ на социално-икономическите аспекти на Натура 2000 за територията на природен парк „Русенки Лом“. Определяне на подходящите икономически инструменти за опазване на биологичното разнообразие.

ПП Русенски Лом попада в рамките на две защитени зони по Натура 2000. Зоните са съответно ЗЗ „Ломовете“ BG0002025 и ЗЗ „Ломовете“ BG0000608, съответно по директивата за птиците и съответно за хабитатите.

Предмет и цели на опазванена защитена зона BG0002025(съгласно чл.8, ал.1, т.2 на ЗБР):

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации,предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове,предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитаниявидов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природниместообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет и цели на опазванена защитена зона BG0000608(съгласно чл.8, ал.1, т.2 на ЗБР):

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации,предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове,предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитаниявидов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природниместообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

1.5.1. Социално - икономическа оценка и определяне на подходящите икономически инструменти

Влияние върху парка:

Положително:	Отрицателно:	Влияние:
+3	-3	силно
+2	-2	средно
+1	-1	слабо
0	0	не оказва влияние

ВИД	ПОКАЗАТЕЛИ	ОЦЕНКА	ОСНОВАНИЕ
Въздействие на урбанизирана среда	Функционално зониране	+3	<ul style="list-style-type: none"> • Поломието с речните течения, като селищнообразователен фактор са повлияли върху общото обемно-пространствено изграждане на селищата в прилежащите територии, което е живописно и впечатляващо със своя характер. Силно положително влияние чрез визуално естетическо и психологическо въздействие, с огромен потенциал от: човешки ресурси; сграден фонд; инфраструктура; • Интерес и привързаност към парка за неговото опазване и балансирано ползване.
		-3	<ul style="list-style-type: none"> • Незадоволително ниво на развитие на прилежащите територии на Парка и селищата в тях, като спортен, рекреационен и туристически ресурс, като база за еколого-образователни мероприятия и като база за научно-изследователски дейности; • Недостатъчно информационни центрове и пунктове за Парка; • Непосредствената близост с Парка на урбанизираните зони оказва силно въздействие върху състоянието и опазването на екосистемите;
	Застроени територии	+3	<ul style="list-style-type: none"> • Съществуващите сгради са съвместими с целите на парка, с ландшафта. • Потенциални възможности за финансови постъпления
		-3	<ul style="list-style-type: none"> • Необходими са инвестиции за подпомагане на частната инициатива в сферата на обслужването; • Необходимост от изграждане на информационни центрове и пунктове;
Техническа инфраструктура	инфраструктура	+2	<ul style="list-style-type: none"> • Малко елементи на инфраструктурата преминават през парковата територия; • Възможностите за достъп до парка са достатъчни и функционални;
		-2	<ul style="list-style-type: none"> • Необходимост от изграждане на паркинги, обслужващи сгради, водоснабдяване и покритие за мобилни телефони.
Културно - историческо наследство	наследство	+3	<ul style="list-style-type: none"> • Необходимост от разширение на парка, основаващото се на качествата на пейзажа и съхранеността на паметниците на културата. • В тази територия са диференцирани две зони с потенциал за познавателен туризъм - при Водната пещера и при пещерата "Орлова чука" Организиран туристически поток насочен главно към културно-историческите паметници с възможности за обединяване и специализираните маршрути в Парка.
		-3	<ul style="list-style-type: none"> • Необходимост от реновиране и изграждане на туристически алей.

			<ul style="list-style-type: none"> • Липса на постоянна консервационна поддръжка. • Необходимост от изграждане на информационно - посетителски центрове.
	Санитарно-хигиенни условия	+2	<ul style="list-style-type: none"> • Организиран се регламентирани депа, закриват се и се рекултивират старите депа; • Съществуват възможности за стимулиране и мотивация на населението по финансиращи програми;
		-3	<ul style="list-style-type: none"> • Няма канализация в населените места - отпадните води се събират в септични ями; • Пречиствателни съоръжения имат само промишлените предприятия; • Частното животновъдство е системен замърсител чрез тротуарите маси, част от които попадат в реките; Наличие на нерегламентирани депа - затруднено извозване на отпадъците и липса на дисциплина сред населението.
Социално – икономически аспект	Рекреационна дейност	+2	<ul style="list-style-type: none"> • Територията на парка е подходяща за целите на рекреацията - наличие на разнообразни природни ресурси с висока естетичност и пейзажна ценност, запазена природна среда, балансиран достъп до най-характерните видове ландшафти; • Биоклиматичната характеристика определя предимно краткотрайни форми на отдих -еднодневен, двудневен и седмичен; • С най-голямо рекреационно натоварване са площите в историческата зона, специализираните маршрути, близките до населените места поляни за разстилане • Социално - икономически резултати от рекреационните дейности изразяващи се във възможности за различни форми на туризъм : културен, пешеходен, познавателен, селски, специализиран (групи ботаници, орнитолози, петрографи, спелеолози), риболов, фотолов.
	Ползване на горски ресурси	+2	<ul style="list-style-type: none"> • Водени са санитарни сечи срещу повреди от биотични и абиотични фактори;
		-2	<ul style="list-style-type: none"> • Възобновителните сечи са извеждани на по-големи площи от действащите нормативи; • При залесявания не са толерирани местни видове;
	Ползване на земеделски ресурси	-2	<ul style="list-style-type: none"> • Голяма част от ливадите са разорани и превърнати в ниви; • В обработваемите площи няма изградена екологосъобразна структура на културните видове и не са провеждани многогодишни правилни сеитбообращения; • Не се толерират местни сортове от основните растителни видове; • Наличие на ливади и изоставени ниви, обрасли с храсти, коприва и др. рудерални видове Не се косят ливадите, което води до влошаване на флорния състав; • Нерегулираната паша се отразява неблагоприятно върху биоразнообразието и качеството на тревостоя; • Липса на практика за разделно складиране, компостиране на органичните отпадъци за тор и преработване; • Пчелините не са съвместими в съседство с маршрути и обекти за отдих;
	Ползване на	+2	<ul style="list-style-type: none"> • Ловните дружинки от населените места, които ловуват в разрешените за лов площи от Парка, както и вприлежащите територии на парка, изграждат и

	дивечовите ресурси	-2	<p>поддържат съоръжения за подхранване на дивеча, съгласно регламентираните у нас нормативи;</p> <ul style="list-style-type: none"> Ловуването е целесъобразно на границите на парка с оглед защитата на някои видове от техните неприятели (чакал, лисица); Потенциална опасност от нарушение чрез нерегламентиран отстрел на видове с висок природозащитен статус Запасите на основни видове дивеч, като благородния елен, сърната и дивата свиня са сравнително ниски; Запасите на чакала са изключително високи, а високият отстрел на лисицата доказва и високите й запаси. Лисицата е нежелана и опасна, причина за намаляване числеността на лалугера и хомяците, видове с висок природозащитен статус; Дивата котка, бялката и черния пор са притеснени от вълка, чакала и лисицата и запасите им са незначителни.
	Събиране на природни продукти и други ползвания	+1 -1	<ul style="list-style-type: none"> Възможности за косене и събиране на сено; Възможности за бране за лични нужди на коприва; Възможности на подходящи места за водопой на домашни животни; Пашуване при определен режим и капацитет на животните С цел търговия се събират охлюви и се сечат липови клонове за събиране на липов цвят; Обект на стопанско ползване - Кафяв градински охлюв (<i>Helix lucorum</i>) и Езерен рак (<i>Astacus leptodactylus</i>) - основна хранителна база на някои безгръбначни и влечуги (Жълтокоремника <i>Orphisaurus apodus</i>); Събиране на билки (репей) без предварително съгласуване; Определените зони за паша с проекта са трудно достъпни; Липсват прокари за водопой до реките.

С помощта на ръководството за финансиране-управление на защитените територии на IUCN (Financing Protected Areas - Guidelines for Protected Area Managers, Financing Protected Areas Task, Force of the World Commission on Protected Areas (WCPA) of IUCN, in collaboration with the Economics Unit of IUCN - Adrian Phillips, Series Editor, 2000) са локализирани икономически инструменти за идентифициране и оценка на дейностите, осъществявани в природните паркове.

От посочените икономически инструменти всички икономически инструменти за опазване на биологичното разнообразие в ПП Русенски Лом са подходящите. Набора от икономически инструменти включва:

Методи на ниво защитена територия

Има много възможности за набиране на средства на локално ниво или на ниво защитена територия. Интересното при набирането на средства на това ниво е, че хората често са по-мотивирани да предоставят дарение за територия която чувстват близка и

изпитват специални чувства към нея. Въпреки това, ако за набирането на средства се разчита изключително и единствено на този подход, той ще има незначително влияние за подобряване състоянието на защитените територии в райони с бедни месни населени места или в такива със слаба туристическа посещаемост. Има опасност при използването само на този метод да се създаде двустепенна система, в които богатите територии получават повече средства, а по бедните да продължат да имат затруднения.

За използване на методи на ниво защитена територия могат да бъдат използвани следните механизми:

➡ Потребителски такси

Термина „потребителски такси“ обхваща широк спектър от възможности, като например:

- входни такси;
- административни такси за специални атракции;
- такси за паркинг, къмпинг и предоставяне на инфраструктура за къмпингуване;
- такси от концесионери, които се възползват от посетителите за настаняване, храна и напитки, предоставяне на гидове, лодки за гмуркане и риболов; и
- такси за разрешителни за посещение при практикуване на яхтинг или посещение от круиз-кораби.

Потребителските такси са особено ефективни в някой страни. Потенциалните печалби от потребителските такси варират в зависимост от нивото на предвидения налог, но правилната комбинация от такси и налози, често могат да предостави близо половината от оперативните разходи на дадена територия. Чрез използването на подобни методи парковете могат да осигурят средства, достатъчни за подкрепата на своите собствени дейности и дори да бъдат субсидирани по-малко посещавани защитени територии на национално ниво.

Потребителските такси могат да се събират и генерират чрез служителите на защитената територия или от концесионери, които плащат за правото да предоставят този продукт на посетителите. Ползата от директно събиране на потребителски такси спомага за насочване на приходите към защитената територия от която са събрани. Но събирането на такси е свързано със съответните разходи. Поради тази причина е необходима експертна оценка за да се установят услугите за които може да бъдат заплащани такси. Тези територии често са по-ефикасни и ефективно управлявана от един мениджмънт, който се задвижва от мотивите на печалба.

Наемът също може да се използва за генериране на приходи. Даден договор за наем позволява на едно физическо лице или група да ползва съответната площ срещу заплащане за определен период от време. Някои защитени територии могат да бъдат наети с цел проучване за наличие на полезни изкопаеми, добив на нефт, горскостопански дейности, паша и селскостопански нужди. Необходимо е при договаряне на наемните задължения да се гарантира, че съответната дейност която носи приходи е съвместима с целите на опазване на защитената територия. Други по-малко потенциално вредни

дейности, които могат да се отдават под наем, са събирането на паднали дървета, декоративни растения, семена и плодове.

Някои защитени територии генерират приходи чрез облагане на корпорациите с „публични такси“ за това, че използват защитената територия като място за реклама, заснемане на филми, поставяне на пейзаж върху плакати и други. Други защитени територии събират такси за инсталирането и експлоатацията на съоръжения като предавателни кули, морски платформи или изследователски станции. Много защитени територии генерират доходи от продажбата на продукти в магазини за книги и магазини за подаръци или чрез предоставяне на услуги за които потребителят плаща, като походи с водач, речни пътувания, лекции, музеи и изложби, филми изабавления, отдаване под наем на оборудване, карти, пътеводители и други. Продажбата на продукти произведени от местни занаятчийски можещьщо така да бъде отличен начин за обединяване на финансовата полза с местните общности, живеещи в илив близост до защитени територии. Дори ако пряката финансова възвращаемост от тези продажби към защитените територии са малки то подкрепата на местните хора ще се оцени като значителна полза.

➤ Маркетинг

Прилагането на маркетинга се изразяват във възможността за продажбата на предмети, като тяхната основна стойност се крие в убеждението на купувачите, че след придобиването им те са помогнали за опазването на защитената територия. При работа с тази материя няма ограничение на идеи за маркетингови схеми за генериране на средства за защитените територии. Ключът към успеха се крие в избора на правилната комбинация от отделните източници на финансиране, която да осигурява възвръщаемост на инвестициите и да продължи да поддържа многообразието на източниците на финансиране.

Примери за маркетинг могат да бъдат специални събития, продажби, схеми за осиновяване и схеми за събиране на средства. Специалните събития могат да включват дейности от организиране на вечери до екскурзии. В общи линии, защитените територии могат да привлекат сериозни финансови средства от специални събития, ако се съобразяват на три условия. На първо място, да се използват доброволци, които да извършват по-голямата част от работата, а не да се разчита на платен персонал. Второ, трябва да осигурят получаването на дарителски стоки и услуги, за който да не заплащат (рекламен филм, зали за събития, храни, напитки, изпълнители, сервитьори и т.н.). На края събитието трябва да има социален характер, насочен към „какво да бъде направено“. Ако мениджъра на защитената територия не е в състояние да изпълни трите условия трябва да се търсят възможности за участие в общо вече организирано и съществуващо събитие.

➤ Осиновителни програми

Осиновителните програми се използват по целия свят, за да генерират приходи за специфични или защитени територии, обекти, видове или проекти. Например в държави като Гватемала, Панама, Коста Рика и други се събират пари за защита на паркове, чрез средства от продажбата на „нотариални актове“ с площ до един акър или хектар от защитената територия. На цена от 35 до 120 американски долара, донора получава

сертификат доказващ „осиновяването“ на съответната площ от защитената територия. Сертификатите са популярни предимно като подарък за коледа или специални събития. Тези програми може да работят добре за организации и защитени територии, които вече имат съществуваща таргет група, като членове, клиенти на магазини за подаръци, търговци на дребно, продавачи на сертификати и т.н. Също така е полезно да има група от доброволци, тъй като работата свързана с този процес е времеемка. Тя включва производство на сертификати и изпращането им по поща, благодарствени писма и отговаряне на кореспонденция). Добрите резултати са налице, когато се идентифицират купувачите, които също така са и потенциални дарители на защитената територия или организацията.

➤ Корпоративни дарения

Много корпорации са заинтересовани в подпомагането на дейности свързани с опазване на природата. Този интерес до известна степен е продиктуван от желанието да се изгради един по „зелен“ имидж на корпорацията, но също така е продиктуван и от истинското чувство за отговорност към околната среда. Най – симпатизиращите компании са предимно тези, които целят да укрепят своя имидж или тези получаващи дял в следствие от успеха на защитената територия или програма. В това число влизат круизни линии, хотели, хранително-вкусовата промишленост, транспортни индустрии, фотография и др.

Осигуряването на корпоративни дарения често изисква инвестиция във време, което се изразява в срещи и презентации с цел да се култивира взаимно разбирателство. Също така, взимането на решения за одобряване на дарителски средства може да отнеме много време.

➤ Индивидуални дарения

Може да се каже, че индивидуалните дарения на хората са най-удобните начини от административна гледна точка за набиране на средства. Това е така поради липсата на необходимост от изготвяне на насоки предложения и поставянето на срокове. Гражданите са едни от най-гъвкавите групи и при тях е най-голяма вероятността да се получи дарение, което може да се използва от мениджъра на защитената територия за важни приоритетни дейности. Едно от предизвикателствата е да се идентифицират лицата, които може да имат намерение за направата на индивидуално дарение и след това да бъдат привлечени да извършат своето дарение. Привличането на донори е изкуство и е необходима инициативност, но е рядкост да се извърши дарение без да има молба или искане от съответната защитена територия.

Колкото по-лична е отправената молба, толкова по-вероятно е дарението за съответната природозащитна кауза. Съществуват три стъпки за успешното привличане на индивидуални дарители. Първо ги трябва да бъдат информирани и обучени за целите на консервационната програма, и какво трябва да се направи. На второ място трябва да бъдат вдъхновени, като им се помогне да разберат как техните дарения ще допринесат за защитената територия и трето трябва да бъдат помолени да се ангажират с конкретна дейност.

Както следва, богатите хора обикновено имат по-голям доход и следователно са по-способни да дарят за благотворителни каузи в рамките на защитена територия. Въпреки всичко молбите за дарителство трябва да бъдат съобразени с различните групи. В някои случаи заможни хора може да допринесат с финансови жестове или да се включат в изпълнението на дейности като доброволци. Едни от най-големите ползи в следствие от индивидуалните дарения, парични или материални, се изразяват в изграждането на приятелски отношения между донора и защитената територия. По този начин, живеещите в близост и посетителите могат да станат приятели със защитената територия и тяхната подкрепа може да бъде използвана както по настояще така и в бъдеще.

➤ Планирано дарителство

Планираното дарителство е благотворително дарение направено чрез волята на дадено лице или чрез други механизми. Това е един от най-бързо развиващият се и най-доходоносен аспект на дарение с благотворителна цел в развитите страни. За извършването на дарителство от гражданите има много възможни начини, като те се изразяват в:

- определяне на дарителство за защитена територия или опазваща околната среда организация в завещание;
- посочване на природозащитна организация като бенефициент на сключена застраховка живот;
- даряване на имоти или ценни книжа;
- създаване на благотворителни тръстове; и
- други.

Повечето мениджъри на защитените територии и природозащитните организации имат по-малко познания за тези възможности, отколкото самите потенциални донори.

➤ Привличане на членове и създаване на приятелски схеми

За разлика от концепцията за потребителски такси чрез „заплащане за посещение“, членската програма осигурява подкрепа и транспортиране на доброволци, които имат възможност или не могат действително да посетят дадена защитена територия.

Чрез програми, като „Приятели на парка“ или сътрудничество със съществуващите НПО, се създава отлична възможност за насочване на индивидуални дарения директно към дейности в рамките на съответната защитена територия. Служителите на защитената територия може да съберат дарения на място, или пък да получат информация за посетителите (например: имена и адреси), като се уточнят на следващ етап да се осъществи връзка за набиране и предоставяне на средства. Някои защитени територии предоставят тази информация на неправителствени организации, като чрез тях се извършва комуникация с потенциалните донори за набиране на средства.

Представяне на механизмите, които могат да бъдат използвани на национално ниво за финансиране на защитени територии.

☉ Данъци, такси, допълнителни такси и данъчни стимули

Възможността с която разполагат правителствата да налагат данъци може да се използва по най-различни начини за набиране на средства за опазване на околната среда. Така например, някои държави в Централна Америка налагат туристическа такса от по няколко долара за всеки пътник пристигащи в страната със самолет или круизен кораб, като постъпленията отиват във фондове, финансиращи природозащитни дейности в сферата на околната среда и защитените територии. Друг страни използват метода за налагане на данък върху туризма, който се калкулира в цената на хотелската стая, като част от тези средства се заделят за защита на природата.

Данъците могат да се прилагат при продажбата на почти всичко, като оборудване за отдых и туризъм, при горски концесии, разрешителни за лов и риболов, заснемане на кадри и филми в рамките на защитени територии, или в сметките за електричество и вода. По същия начин, могат да бъдат използвани и данъчни стимули за насърчаване на дейности в защитените територии.

Има редица предимства при използването на данъчната структура, които да доведат до генериране на приходи, които да бъдат насочени в посока за природозащита, като някои от тях са:

- Привлечените финансови средства са генерирани на национално равнище, по надежден и устойчив начин;
- Тежестта на плащане може да бъде насочено към потребителите на защитените територии (напр. гости на хотели, туристи или хора търсещи естествени природни условия за отдых и рекреация);
- Генерираните финанси могат да бъдат използвани, като се инвестират в защитените територии за да отговарят на изискванията за устойчиво управление на тези територии. Поради начина на генериране на средствата отчетността за тяхното изразходване се извършва не към отделен донор, а към обществото като цяло.
- Средствата генерирани по този начин, често могат да се използват, като национален модел за финансиране от международни донори.
- Обикновено няма нужда да се създаде нова система за събиране на средствата.

Основните недостатъци за използването на тези инструменти се изразяват в трудността за предприемане на политически действия от управляващите за внедряване на подобни нови данъци. Едно от основните предизвикателства е да се отстои предназначението на тези приходи да е в посока природозащита. По принцип се наблюдава като световна тенденция практиката, министерствата на финансите да се противопоставят на подобно „обременяване“ на данъчните приходи за използването им в последствие за специфични (консервационни) цели.

☉ Схеми за приспадане на данъци

Много страни позволяват приспадане на данъци за принос към природни или културни обекти или към фондове имащи за цел финансиране на консервационни

дейности в защитени територии. Използването на такива инструменти са особено успешни в страни, където системата за събиране на данъци е ефективна и където съществува създадена етика сред населението за „даряване“ и „помагане“. Проблемите, които могат да се окажат важни за успеха на подобен инструмент е убеждението на дарителя, че неговите или нейните средства, всъщност ще отидат за посочената инициатива.

☞ Субсидии от частни фондации

Благотворителните фондации също осигуряват значителни количества от финансирането за конзервационни дейности. Едни от най-богатите и активни фондации се намират в САЩ. Тенденцията е подобни фондации да се създават предимно в развитите и развиващите се страни. Фондациите с екологична и природозащитна насоченост обикновено имат специфични цели, конкретна насоченост или географски интереси, към които насочват реализирането на финансираните от тях проекти и дейности. Важно е да се взмат предвид тези цели за да се насочи проектната разработка към специфичните интереси на фондацията. В някои от случаите това може да се изразява само в гарантиране на факта, че проектното предложение е насочено към мисията и целите на фондацията. Понякога обаче, това може да означава преосмисляне изцяло на планираните дейности и проекти. Най – добре е разбира се е да се идентифицират фондации чиито мисии, цели и задачи са тясно обвързани с тези на защитена територия.

Трябва да се има предвид, че фондациите са подходящо предимно за финансиране на изпълнението на отделни дейности или конкретни проекти и не се обуславят като надежден източник за финансиране на основни и текущи разхода на защитената територия. Фондациите най-често се интересуват от финансирането на проекти или дейности които са видими и материални. По този начин, те могат да бъдат източник на приходи за реализирането на текущи еднократни проекти, като например развитието и изграждането на инфраструктура.

Естеството на фондациите се характеризира с привличане и участие на обществеността, като по този начин служителите на фондацията могат да се окажат полезни в обществени обсъждания и участие в проекти. Проектите и дейностите, които фондацията подкрепя не се отразяват само върху развитието на съответната защитена територия, но и върху самата фондация, така че те често имат силен интерес към подпомагане на развитието на проекта и на останалите участващи в целия му жизнен цикъл. Докато проекти или дейности, които съответстват на интересите на фондациите са предпочитани, то трябва да бъдат съобразени и с целите на защитената територия.

☞ Национални фондове за околната среда

От началото на 1990 г., национални фондове за околната среда са създадени в повече от 30 държави, с активи на обща стойност повече от 500 милиона американски долара. Те са един от ефективните механизми за дългосрочно финансиране на дейности по опазване на околната среда, чиито дейности често изискват дълги години на устойчиво финансиране за да се постигнат техните цели. Това се изразява в прилагането на финансиране за период от две до пет години за повечето природо конзервационни проекти. Подобен дългосрочен начин на финансиране е устойчив и включва риска от

непредсказуеми колебания в поведението и приоритетите на финансиращите държавни структури или агенции.

Средствата за опазване на биологичното разнообразие може да се използват за финансиране на много дейности, като: научни изследвания, събиране на данни, мониторинг, краткосрочно или дългосрочно обучение, образование за околната среда, обществена осведоменост, интегрирано опазване и развитие. Някои фондове за опазване са създадени предимно за финансиране на дейности в конкретна защитена територия, докато други са създадени за цялостната система от защитени територии в страната. Някои фондове могат да бъдат използвани за финансиране на консервационни дейности само от местни неправителствени организации. Други пък могат да бъдат използвани за финансиране на редица дейности, които включват опазване на биологичното разнообразие, като например дейности за смекчаване на замърсяването или разработване на нови екологични технологии. Някои фондове за опазване на биологичното разнообразие са създадени само за определен регион от дадена държава (като например Руския далекоизточен фонд за биологично разнообразие), докато други са интернационални (като Източно - Карпатска Фондация Биоразнообразие, с участието на Словакия, Полша и Украйна). Обхватът на дейностите на фондациите може да бъдат толкова широки, колкото е намерението на основателят ѝ.

Някои фондове за опазване на биоразнообразието са създадени от безвъзмездни средства от международни донори, включващи и направен принос от държавни правителства. Например, Мексиканското правителство е предоставило \$ 10 милиона на Мексиканския фонд за опазване.

Средства за опазване на биологичното разнообразие понякога приемат правната форма на доверителен фонд, а понякога на фондация или сдружение. Въпреки това, те винаги се управляват от борд на директорите с участието на представители на държавни агенции, местни неправителствени организации, международни донори, а понякога също представители на местни бизнес групи, научни експерти и международни природозащитни организации. Борда на директорите е ограничен в избора си за какви проекти и дейности да предоставя средства за финансиране. Това дава увереност на дарителите, че парите с които те допринасят за доверителния фонд ще се използва само за предписаната цели.

Средства за биоразнообразие допринасят за редица предимства, които ги правят привлекателни за националния правителствата, НПО и международни донори:

- Дългосрочно финансиране: средствата за биоразнообразието може да осигурят дългосрочно и стабилно финансиране, което е необходимо за ефективното прилагане на програми за опазване. Това ги прави по-малко уязвими към промените в политическата или икономическата обстановка.
- Малки плащания (децентрализация): средствата за биоразнообразието са начин за донорите да извършват малки плащания на много различни национални правителствени, местни правителствени и неправителствени организации.
- Многообразие и координация на финансовите източници: средствата за биоразнообразието могат да бъдат използвани за да координират разнообразни

донорски програми за околната среда и за прилагане на национални стратегии за опазването ѝ.

- Гъвкавост: средства за биоразнообразието могат да бъдат използвани за осигуряване на подкрепа за широк кръг от проекти, отговарящи на реално възникнали нужди и наличие нови приоритети.
- Широко участие (демокрация): средства за биоразнообразието може да насърчават участието на широк кръг от заинтересовани групи, правителствени и неправителствени организации, отделни отрасли, както и съответните местни групи. Това може да стане чрез включването на тези групи в борда на директорите, комисии за технически преглед и т.н. Това би осигурило необходимия контрол и баланс и осигурява по-голяма откритост и отчетност, отколкото ако просто се насочват донорски средства към дадена съществуваща държавна или друга организация.

В България подобен национален фонд за финансиране на дейности и проекти насочени към опазване на околната среда е ПУДОС (Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда). Съгласно отчета за дейността на Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда през 2015г., средствата предоставени за финансиране на инвестиционни екологични проекти през 2015г. са нараснали 2,46 пъти спрямо 2014г.

Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда започва 2015г. с текуща наличност на средства в размер на 141 162 590лв.

Постъпленията по сметката на ПУДООС по видове закони за периода 01.01.2015г. - 31.12.2015 г. са в размер на 156 389 874 лв., от които:

Общо средствата за 2015 г. на разположение за финансиране на дейности за опазване на околната среда от ПУДООС в размер на 297 552 464 лв.

През 2015г. от ПУДООС са изразходвани общо 202 989 255,87лв. От тях 79 430 364,07лв. са предоставени като безвъзмездни помощи за инвестиционни проекти, 4 729 512,85лв. за изпълнение на неинвестиционни проекти; 3 224 126 лв. са предоставени за политика в областта на администрацията и 115 605 252,95лв. като трансфер към МОСВ.

➤ Дългови замени

Дълговите замени са средство за едновременно намаляване на тежестта на дълга на развиващите се страни и за инвестиране в природни или културни защитени обекти. Дълговите замени се извършват когато държавата има дълг и в същото време тя не може да финансира и кредитира дейности, тогава започва да търгува своя дълг на по-ниска цена. Купувачът (обикновено една неправителствена организация или доверителен фонд) купува дълга от кредитора и след това се обръща към правителството с искане за обратно изкупуване по номинална стойност или за договаряне на по-висока стойност. Механизмът работи, тъй като страната е в състояние да изкупи дълга от неправителствената организация или доверителния фонд в местна валута. От 1987 г. насам, когато се е състояла първата дългова замяна на дълг срещу природа, дълговите замени достигат почти един милиард долара за опазване на природата.

➤ Национални и регионални лотарии

Лотариите са хазартно средство, чрез което индивидите закупуват билет или друг вид лотариен фиш, които са носители на конкретна материална награда. Обикновено една част от приходите от продажбата на билети се заделя за дейности свързани с консервация и опазване на защитени територии.

Националните лотарии могат да привлекат милиарди долари за благотворителни каузи. Например лотарията във Великобритания за разпределя по следния начин: 28% от лотарията отива за благотворителни каузи, 13% за облагаеми такси и данъци, 5% за търговците на дребно, които продават билети, 3% за оперативни разходи, 1% за приходи и 50% за награди на печелившите.

➤ Плащания за публични услуги

Плащанията и преводите на средства за обществени стоки и услуги, предоставени от защитени територии са все по-чести. Един от най-успешните примери за такова плащане е прехвърлянето на средства от град Ню Йорк, за общностите в района на планина Катскил за извършване на разходи за поддържане на сладководните екосистемни услуги, които се предоставят от горските територии във водосборния басейн. Този механизъм е полезен защото е гъвкав и защото потвърждава факта, че защитените територии предоставят набор от публични стоки и услуги.

От друга страна, получателите на тези услуги често представляват група от значителна популация и голям брой индивиди, които понякога са отговорни за поддържането на териториите, които предоставят дадените услуги. Така че понякога може да се окаже трудно да се насочат средства от една дадена група в друга.

➤ Схеми за дарения от работното място.

Схемите за дарения от служители осигуряват ефикасен и ефективен начин за индивидуално дарение от служителите за благотворителни каузи, чрез своя работодател. Схемите за дарения действат, чрез приспадане на дължимите данъци, дължими в следствие от получаване на работната си заплата, като работодателя насочва средствата в благотворителна клирингова къща, която от своя страна отпуска средствата за благотворителни организации членки. Чрез прост проучвателен лист, работникът или служителят може избере кой благотворителен би искал да подпомогне, за да може след това работодателя да посочи благотворителния получател.

Подобни схеми за дарения от работното място имат предимство поради факта, че могат да генерират значителна суми пари, които от своя страна пък освобождават служителите от данъчното бреме (защото парите се приспада от данъците дължими за получени заплати), но разбира се, тези схеми са достъпни само в страни с данъчни закони, които позволяват подобни действия.

Международни източници за финансиране на защитените територии

Източниците за финансиране на защитени територии може да бъдат обособени в няколко основни групи. Тези групи включват източници, като многонационалните банки, глобалния екологичен фонд, агенции за двустранно сътрудничество и развитие, фондации

с международен мандат, международни неправителствени организации и алтернативни финансови механизми.

☞ Многостранни банки

Опазването на биологичното разнообразие се повече се нуждае от използването на помощта на многостранните банки за развитие, като например Световната банка, Азиатската банка за развитие и Африканска банка за развитие. Основната мисии и цел на многостранните банки за развитие е да намаляват бедността, докато защитени територии, като основни елементи от стратегията за опазване на биологичното разнообразие на една страна, могат да бъдат само подпомогнати. По този начин, чрез ангажирането на подобна организация за финансиране на защитена територия е необходимо да се демонстрират ползите от опазване на биологичното разнообразие, предимно в бедни общности.

Такива банки за развитие се интересуват от финансиране на проекти и дейности в развиващите се страни, и е малко вероятно да се финансират страни с развити защитени територии. Източниците на финансиране със средства и предоставянето им са Световната банка, United Nations Environment Programme (UNEP) и United Nations Development Programme (UNDP), която е глобален Механизъм на околната среда (GEF).

Най-общо казано, финансирането от многостранните банки е достъпно само за правителствата, или за проекти на частния сектор, които са изрично одобрени от съответните правителства. Обикновено една банка за развитие предоставя безвъзмездна помощ или заем за създаването и поддържането на защитените територии, когато има изготвен национален план или рамка за опазване на тези територии. В някои случаи финансирането може да бъде като част от развитието на инфраструктурата, като например за смекчаване на въздействието на пътната мрежа, железопътни линии или язовирите върху околната среда.

Проектите, които се представят на агенции за развитие и особено на международни банки, трябва обикновено да имат подкрепата на съответните правителствени институции. Разбира се има и изключения, както е в случая с малките проекти, финансирани от Междумериканската банка за развитие, насочени директно към Неправителствените организации (НПО).

Тези изисквания за официално одобрение на правителствено ниво, може да бъдат доста по-малко обременителни, когато банките, като Международната финансова корпорация (МФК-IFC), предоставя заеми и собствен капитал в частни предприятия в развиващите се страни. МФК е насочена към предприятия, които са едновременно търговски жизнеспособни и екологично и социално устойчиво. Така МФК може да осигури полезен източник на финансиране за частно управлявани защитени обекти и за бизнес дейности за повишаване на статута на тези територии. На практика, МФК е разработила оборотен фонд за биологично разнообразие за Латинска Америка, известен като Terra Capital, и работи с IUCN за разработване на подобен фонд свързан с бизнес проекти за биологичното разнообразие в Африка.

Някои банки дават специална подкрепа на малките и средни предприятия (МСП) чрез предоставяне на капиталови фондове. Пример за това е съвместния фонд IFC/GEF за малки и средни предприятия. Този фонд се стреми да посредничи при реинвестирането на капитал в малки и средни предприятия (МСП), чиито дейности подкрепят целите на многостранното споразумение за биологичното разнообразие и изменението на климата. IUCN от своя страна работи с МФК и Центъра за световно наследство на ЮНЕСКО, за да стане посредник за инвестиции в МСП свързани с обекти на световното наследство.

➤ Глобален екологичен фонд (ГЕФ-GEF)

ГЕФ е създаден, за да се изградят международни механизми за сътрудничество и финансиране, насочени към четири критични заплахи за глобалната околна среда: загубата на биологично разнообразие (където действа като финансиращ орган за изпълнението на Конвенцията за биологичното разнообразие КБР), изменението на климата, деградацията на международни води, и изтъняването на озоновия слой. Процесите свързани със спиране на повсеместния проблем свързан с деградацията на земите е също допустим за финансиране от GEF.

Стартирал през 1991 г. като експериментално средство, ГЕФ се реструктурира след срещата в Рио де Жанейро, за да служи на екологичните интереси на хората във всички части на света. Средството, което се появи след реструктуриране е по-стратегическо, по-ефективно, по-прозрачно и по-приложимо. Въпреки това, ГЕФ, който обединява 166 участници, като правителства, водещи институции за развитие, научни общности и широк спектър от частния сектор и неправителствените организации, може да успее в своята глобална мисия на околната среда само като част от международно движение за развитие и устойчивост.

➤ Агенции за двустранно сътрудничество и развитие

Подобно на международни банки за развитие, двустранните агенции, като CIDA (Канада), DANIDA (Дания), JICA (Japan), NORAD (Норвегия), SIDA (Швеция), SDC (Swiss), USAID (United States) и програмата за подпомагане на развитието на ЕС, често изпълняват мисии за намаляване на бедността с ангажираност за биоразнообразието, като компонент на техните работни програми. Много от тези организации са задължени, чрез ратифициране на Конвенцията за биологичното разнообразие от техните правителства да инвестират в опазване на биоразнообразието. Въпреки това, повечето от тях имат „целева” група в развиващите се страни върху която те концентрират своята помощ, но обикновено не се подкрепят проекти в развитите страни.

➤ Фондации с международен мандат

Фондациите са създадени от богати индивиди, групи или корпорации, които искат част от богатството им да бъде предоставено на конкретна подкрепяна от тях кауза. Има редица такива фондации, ангажирани с околната среда, опазването или други причини, свързани с защитени територии, които работят на международно ниво. Най-голямата

подобна концентрация може да се намери в САЩ, но те съществуват и другаде в развития свят. Повечето международни фондации имат специфични интереси, или пък са избрали конкретен географски фокус, съобразно който са очертали насоките на техните предложения за финансиране. Много от тях определят предварително типа на институциите или организациите които са готови да подкрепят. Изискванията и интересите на фондациите варира значително, но при работата с тях често е предпочитан метода на първия контакт (писмо, телефонно обаждане, заявление) и пристъпване към последващ процес на отпускане на безвъзмездна помощ за получаване. Особено важно е, когато се отнася до средства отпуснати от фондации, мениджъра на защитената територия да очертае ясно колко проекта или дейности се отнасят към интересите които защитава фондацията. Поради тази причина е важно да се намери фондация, чиито интереси са тясно свързани с тези на защитената територия. Много фондации не са склонни да предоставят средства за рутинни дейности в защитените територии. В редица страни, има публикации или уеб сайтове със списък на фондации, където може да се разбере областта на интерес от тяхна страна и да се получат данни за контакт.

☞ Международни неправителствени организации, които имат международната компетентност

Редица неправителствени организации (НПО), като WWF, Conservation International, и The Nature Conservancy имат значителни средства за реализиране на конзервационни дейности и работа на международно ниво. Тези организации обикновено имат свои собствени цели, задачи и дейности, както и членове и партньори с които те си сътрудничат. Често е възможно защитените територии да работят с тези НПО за разработване и прилагане на програми, които отговарят както на нуждите на защитените територии, така и на целите поставени пред НПО. Подобно сътрудничество може да включва тясно участие на НПО в реализираните дейности в защитените територии, но може също така да е свързано със значителни инвестиции в опазване на околната среда. Също както при фондациите, тези организации обикновено са в състояние да работят както в развитите, така и в развиващите се страни, въпреки че много от тях са все по-заинтересовани да работят в развиващите се страни, тъй като има най-големи концентрации на биоразнообразието. Мениджърите на защитените територии трябва да обърнат специално внимание на мисията, целите и задачите поставени пред международната неправителствена организация, за да гарантират, че техните интереси са съвместими с тези на защитената територия.

☞ Алтернативни финансови механизми

Тези механизми обобщават редица иновативни подходи към международното финансиране на защитени територии, които са в процес на развитие, или биха могли да бъдат разработени. Идеята на създаване на глобални механизми за събиране и разпределение на финансовите ресурси за опазването на важни природни и културни

обекти, не е нова. Малко от тези механизми са все още придружени от ефективни и ефикасни канали за дистрибуция, и някои от тях са само на първоначална етапна идея:

Въглеродни компенсации

Проекти за Въглеродни компенсации биха могли да бъдат разработени във връзка с Протокола от Киото на рамковата конвенция на ООН по изменение на климата. Те трябва да са насочени към намаляване на концентрацията на „парникови газове” в атмосферата. Горите заключват въглерод в тяхната биомаса, и може да бъдат запазени за причини свързани с изменението на климата. По този начин някои природни обекти могат да бъдат в състояние да се включат в нови финансови потоци, произлизащи от Протокола от Киото.

Глобални налози

Глобални налози в подкрепа на културното или природното опазване, като например, налагане на данък или такса върху международния въздушен транспорт. Този данък може да се предостави на бенефициенти, които да подпомогнат с дейността си, културното или природното опазване. Таксата може да бъде или задължителна под формата на „данък” или доброволно, но и в двата случая може да се използва системата на авиокомпанията за издаване на билети, за да се привлекат значителни приходи от сравнително малък налог.

Иновативни начини за използване на Интернет

В Интернет има потенциал за развитие на някои новаторски механизми за международни усилия за набиране на средства. Един такъв пример е електронният сайт „Гладът” (www.thehungersite.com), който има за цел да спомогне за облекчаване на глада по света. Сайтът дава възможност на хора да научат за глада и с регистрирането си в сайта, потребителите спомогат спонсорите или рекламодателите на сайта да привлекат храна, която да се предостави на нуждаещите се от програма по прехраната на ООН. Механизмът е успешен, защото спонсорите на сайта са заинтересовани както от рекламата която получават, така и от публичните ползи от сайта. Подобен механизъм може да бъде използван за културни или природни обекти чрез насочване на туризма, образованието или външни фирми, като потенциални рекламодатели.

Глобалните екологични и културни фондове

Глобалните екологични и културни фондове са механизмите за разпределяне на средства за достойни каузи. С подобни фондове се цели повишаване на приходите, чрез използване на някой от по-горе изброените механизми и след това средствата се разпределят за опазване на околната среда или културни обекти по начин, който е справедлив, отразява глобалните приоритети и е административно-ефективен.

Голяма част от изброените международни източници за финансиране на защитените територии се прилагат в България. Обемът и мащабът им обаче е в значително ниски граници, както и размерът на привлечените средства. За спомагане финансирането на защитените територии един мениджър трябва да се възползва от всички възможни източници, като при изготвяне на програмата за финансиране на защитената територия трябва да се вземат предвид дори и алтернативните финансови механизми.

Въпреки това може на база направената оценка за социално-икономическите аспекти да конкретизираме най-подходящите и най-използваните от ПП Русенски Лом. В следствие от разгледаните икономически инструменти и оценката на социално-икономическия аспект може да се представят най-подходящите и най-използваните от ПП Русенски Лом.

Най-подходящите и най-използваните икономически инструменти за идентифициране и оценка на дейностите в ПП Русенски Лом

Локално (областно) ниво	Национално ниво	Международно ниво
Потребителски такси	Национални фондове за околната среда	Многостранни банки
Маркетинг и продажби	Средства от държавния бюджет	Глобален екологичен фонд (ГЕФ-GEF)
Осиновителни програми		Програми за двустранно сътрудничество и развитие
Корпоративни дарения		Фондации с международен мандат
Индивидуални дарения		Международни неправителствени организации
Планирано дарителство		
Привличане на членове и създаване на приятелски схеми		

1.6. Определяне на икономическото значение на НАТУРА 2000 за територията на ПП „Русенски Лом“.

1.6.1. НАТУРА 2000 в Европа.

Съгласно изследване на Европейската комисия – Околна среда, ЕС има силно законодателство за опазване на природата. То е свързано най-вече с мрежата „Натура 2000“ включваща 26 000 защитени зони, които заемат една пета от сухоземната територия на ЕС. Тя е най-голямата по рода си в света и осигурява жизненоважна защита за най-застрашените видове и местообитания в Европа.

Мрежата носи значителни икономически ползи — според направена от

комисията оценка те са на стойност между 200 и 300 млрд. евро на година, или между 2 и 3 % от brutния вътрешен продукт на ЕС.

Семената на „Натура 2000“ са посетени през 1979 г., когато ЕС прие своя първи основен закон за опазване на природата — Директивата за птиците. Тя има за цел опазване на всички диви птици в ЕС, обхващайки около 500 вида. Страните от ЕС трябва да идентифицират и опазват места, които са от особено значение за дивите птици. До момента са създадени около 5300 „специални защитени зони“.

С втори законодателен акт, Директивата за местообитанията от 1992 г., държавите от Съюза се задължават да опазват местообитанията на застрашени видове растения и животни. Защитените територии са известни като „специални конзервационни зони“. Директивата за местообитанията обхваща около 1500 редки и застрашени вида растения и животни и около 230 вида местообитания, включително сенокосни ливади, площи с ниски храсти и солени блата.

Зоните, защитени по тези две директиви, образуват мрежата „Натура 2000“. Нейната цел е опазване на всички основни типове местообитания и застрашени видове в Европа.

Мрежата вече е почти завършена. До момента в нея са включени над 26 000 територии, което я прави най-голямата координирана мрежа от защитени зони в света. „Натура 2000“ обхваща 18 % от сухоземната територия на ЕС и значителни части от прилежащите морета.

„Натура 2000“ не е само мрежа от защитени природни резервати. При изграждането ѝ се отчита, че хората и природата работят най-добре в партньорство. Целта е не да се забранят икономическите дейности, а да се гарантира, че те са съвместими с опазването на ценни видове и местообитания.

Основните цели в рамките на зоните по „Натура 2000“ са:

- предотвратяване на дейности, които могат сериозно да обезпокоят видовете или да увредят местообитанията, заради които дадена зона е обявена за защитена;
- ако е необходимо, предприемане на положителни мерки за поддържане и възстановяване на тези местообитания и видове с цел подобряване на конзервацията.

Този подход има много предимства, а именно чрез насърчаване на устойчиво горско стопанство, риболов, земеделие и туризъм в дългосрочен план се гарантира бъдещето на хората, които живеят в тези райони и разчитат на тези дейности.

1.6.2. Локален аспект – ПП Русенски Лом в обхвата на ЗЗ „Ломовете“ BG0002025 и ЗЗ „Ломовете“ BG0000608.

За финансиране на опазването и управлението на защитените зони по „Натура 2000“, може да се приложат мерки за опазване по „натура 2000“. Възниква въпроса, дали тези мерки винаги водят до разходи. Отговорът е, че невинаги.

Това до голяма степен зависи от вида на мярката и от конкретната област, където се прилага мярката. Съществуват определени мерки за опазване, които не водят до разходи или до намалени доходи или които лесно могат да бъдат поети без допълнителни разходи или пропуснати доходи в рамките на ежедневните дейности по управлението (напр. промяна на видовия състав на гористи насаждения, където такъв състав е икономически и екологично неустойчив вследствие на въвеждането на продуктивни дървесни видове, които отговарят на естествената растителност или просто чрез тях се гарантира, че съществуващите практики за управление на горите се запазват там, където са доказали своята ползотворност за установяването или поддържането на добра степен на опазване на видовете и на типовете местообитания, представени в защитената зона).

Някои от мерките за опазване водят до определени икономически ползи в краткосрочен или дългосрочен план (напр. създаване на по-добри условия за ловуване на видове дивеч, намаляване на вредите, причинени от дивеча, по-добри възможности за риболов вследствие на по-благоприятно за реките лесовъдство, по-голям интерес към туризма, екологосъобразни и евтини лесовъдни методи, подобро състоянието на почвите и т.н.).

Въпреки това неизбежно ще има редица мерки за опазване, които ще доведат до разходи, тъй като за изпълнението им се изисква допълнителен човешки ресурс, необходими са нови инструменти в рамките на нова инфраструктура или оборудване или тъй като се намаляват съществуващите за собственика възможности за търговия. Всичко това трябва да се разглежда за всеки конкретен случай в рамките на парка.

Силно препоръчително е в изготвянето на плановете за управление по „Натура 2000“ да се предоставя също и оценка на разходите по изпълнението на всяка от мерките за опазване, определена за въпросната защитена зона, както и да се разглеждат всички възможни източници на финансиране на местно, национално и европейско равнище — както от публични, така и от частни източници. Следва също така да се проучи възможността за използване на иновативни схеми за самостоятелно финансиране (напр. чрез продажба на продукти от „Натура 2000“, екотуризм, плащания за запазване на качеството на водата и т.н.).

Ефективното управление и възстановяване на защитените зони в мрежата „Натура

2000“ в рамките на парка изисква значителни финансови инвестиции. Използването на различни инструменти в рамките на парка е значително под финансовите нужди за „Натура 2000“, като обхваща само 20 % от тези нужди.

Многото социално-икономически ползи, които се предоставят от защитените зони по НАТУРА 2000, обаче надхвърлят в голяма степен тези разходи. В допълнение на решаващата роля, която имат за опазването на биологичното разнообразие, защитените зони по „Натура 2000“ предоставят редица други екосистемни ползи и услуги на обществото.

Икономическите ползи за обществото от мрежата „Натура 2000“ са в благоприятно сравнение с разходите, които са свързани с управлението и опазването на този важен ресурс, което представлява едва малка част от потенциалните ползи от мрежата.

Точното съотношение между разходите и ползите, разбира се, ще зависи от редица фактори, включително от местоположението на защитените зони и земеползването в тези зони, но всички данни до момента сочат, че една добре управлявана мрежа „Натура 2000“ ще осигури ползи, които многократно превишават разходите, свързани с поддържането ѝ.

Пример за икономическите ползи от „Натура 2000“ е водата. Пари могат да бъдат спестени посредством използване на природния капитал, като се спестяват разходи, свързани с пречистването на водата и с водоснабдяването. Пречистването на водата и водоснабдяването са важни екосистемни услуги, които се осигуряват от природните екосистеми, включително от защитени зони, като тези по „Натура 2000“. Нселените места в парка могат да се възползват от естествено филтриране на водата по различни начини. По този начин може да се спестяват пари от пречистване на водата благодарение на естественото пречистване от екосистемите. Икономии могат да бъдат прехвърлени на потребителите, което води до по-ниски разходи за комунални услуги за гражданите.

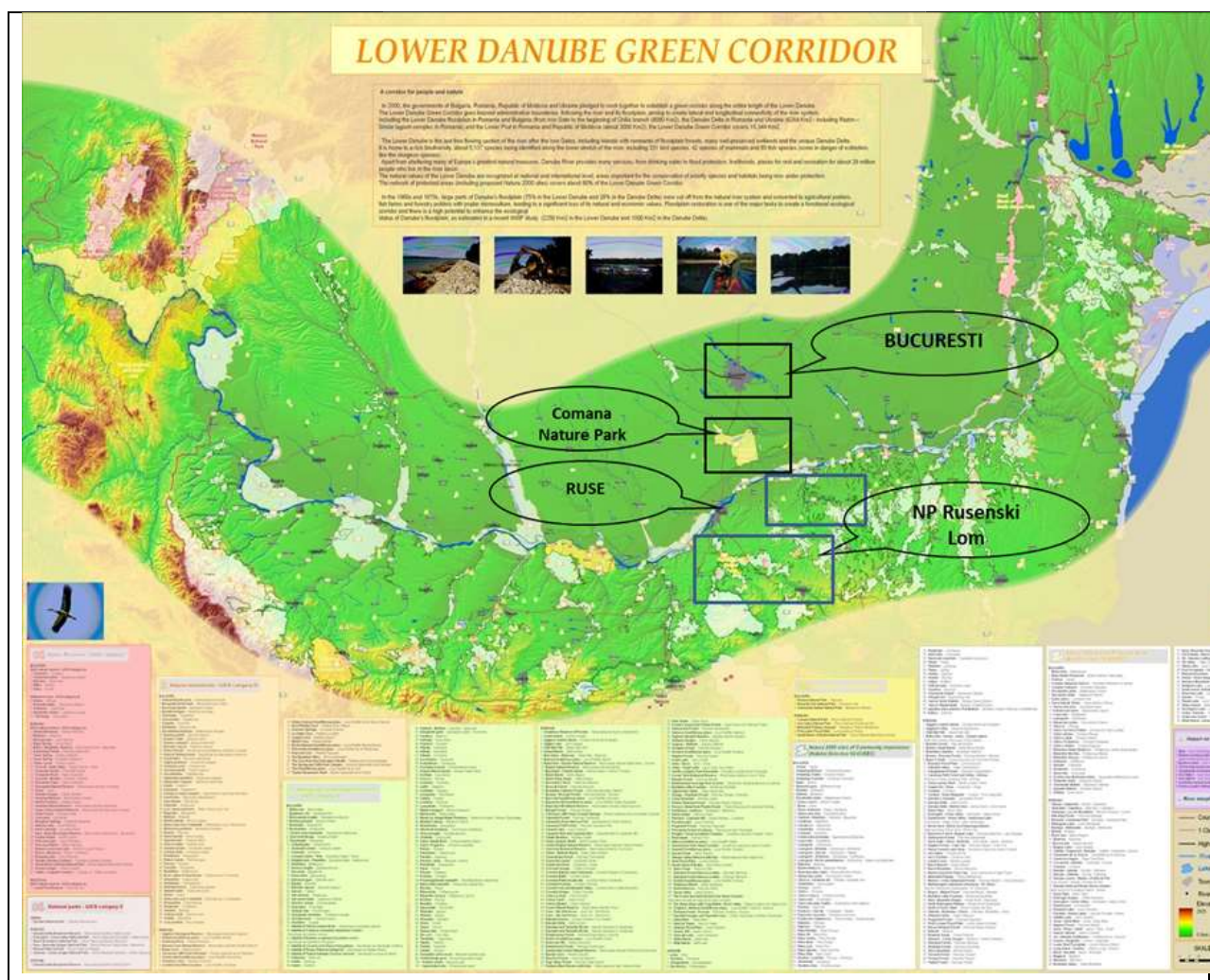
Паркът притежава потенциал за генериране на приходи както за местните общности и отделните собственици и ползватели, така и за неговата дирекция в следствие на зоните по НАТУРА 2000:

- За общините. Приоритетно развитие на туризма, като отправна точка е биоразнообразиите в следствие наличието на защитени зони; Производство на биологична (екологична, органична) продукция включена в системата на туристическото обслужване.
- За управляващите и стопанисващи органи на Парка. Основа за финансовите постъпления на ДПП може да стане утвърден Бизнес план; Приходи от такси, отдаване под наем, производство и продажба на сувенири, продажба на рекламни материали, посредническа и консултантска дейност на Дирекцията в сферата на

туризма, обучение по екологични теми, поддържане на посетителски центрове, привличане на средства чрез проекти съвместно с клуб "Приатели на ПП "Русенски Лом", спонсорство от търговски фирми, дарения.

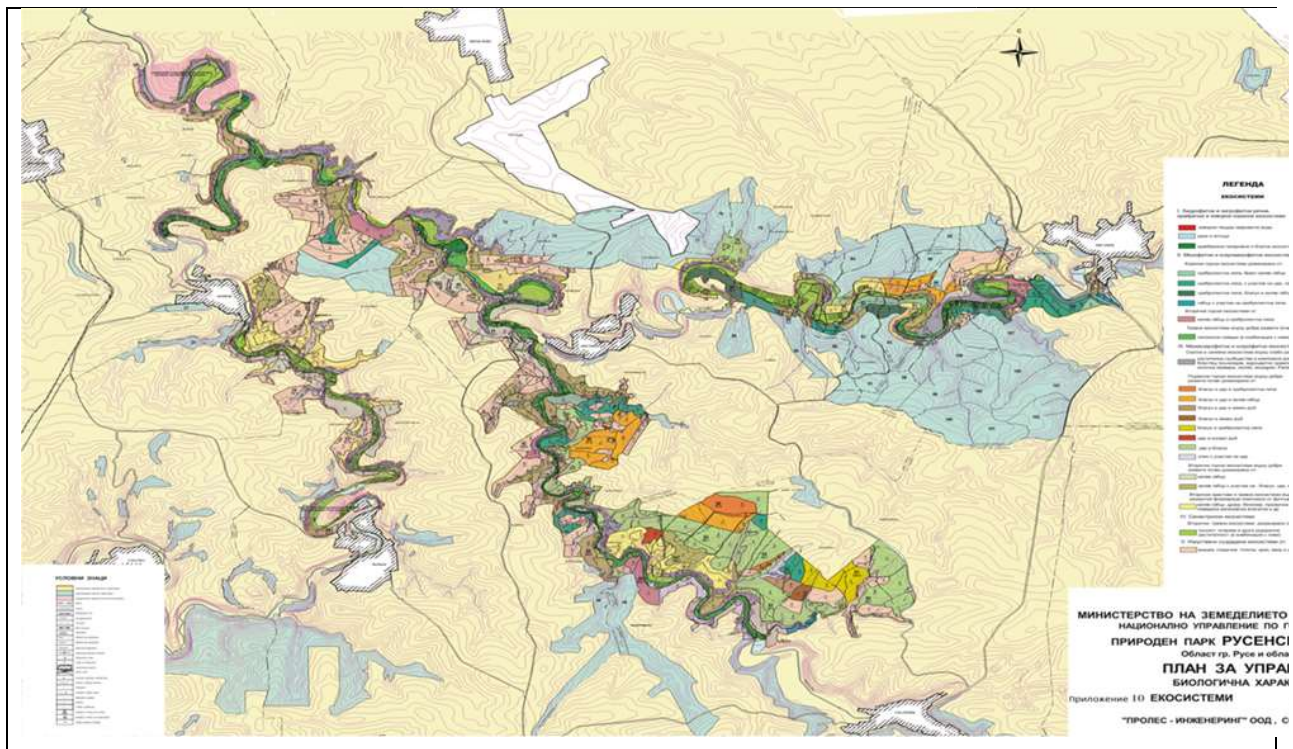
- За собствениците на гори и земи. Ползване на дървесина с приходи от ползване съгласно режимите за стопанисване на гори попадащи в НАТУРА 2000. Възможности за приходи от селски туризъм от населените места в рамките на зоните. За собствениците на земеделски земи в следствие на производство на биопродукти. Биологична (екологична, органична) продукция за сферата на обслужването.
- За фирми в сферата на туристическото обслужване. Приходи от високо качество на туристическия продукт в резултат на предимствата на Парка и НАТУРА 2000.

2. Екологична свързаност между двата природни парка.

2.1. Данни за наличието на обекти за територията на ПП „Русенски Лом“.

Природният парк попада в област на Дунавската равнина, Лудогорско-Добруджанска подобласт, Поповско-Разградски район на Севернобългарска (Понто-Каспийска) провинция от геоморфоложкото райониране на България по География на България-физическа и социално-икономическа. Според административното деление на РБ териториално площите на ПП Русенски Лом попадат в границите на област Русе и две общини-Иваново и Ветово. Област Русе попада в Северен централен район за планиране от Националния план за регионално развитие. Районът за планиране определя териториално интегрирането на областните планове за съвместни екологични, социално-икономически, културни и др. връзки и проекти. Обща площ на Природен парк "Русенски Лом" съгласно Заповед № 580/17.06.1986 на КОПС е 3259,8 ха.

2.1.1. Биоразнообразие (Флора и фауна).

ФЛОРА

Проучването и анализ на флорния състав, като съставна част на биологичното разнообразие е осъществено чрез използване на налични данни, както и на литературни източници. Набраната информация показва, че броят на видовете и подвидовете е 825, като от тях 27 са подвидове.

Наличие на нисши растения и гъби.

Водорасли. Водните басейни в ПП "Русенски Лом" до настоящия момент не са изследвани по отношение на водорасловата флора. Данни съществуват единствено за състоянието на устието на р. Русенски Лом, (Стойнева, 1990). Изследванията върху фитопланктона са проведени през 1987-88 г.

Изборът на райони за наблюдение и изследване е съобразен с показатели, като обхващане на максимална част от територията на парка и равномерно разположени обекти.

Данни за р. Бели Лом. Анализите на водорасловата флора на р. Бели Лом показват относително значително разнообразие от прокариотни и еукариотни водорасли. В р. Бели Лом от констатираните таксони 86 % са биоиндикатори за степен на сапробност. Реката е значително замърсена с органични вещества. По отношение на трофност на водата, 36 % от водораслите са обитатели на еутрофни води, 9 % на мезо- до еутрофни, а 5 % на хиперeutрофни. Това е свидетелство за повишено съдържание на азотни, фосфорни и

въглеродни съединение във водата. Високата степен на антропогенна еутрофикация се потвърждава от усиленото развитие на прикрепеното Зеленото нишковидно водорасло (*Cladophora glomerata*), което се благоприятства от увеличената концентрация на биогенни елементи във водата.

Данни за р. Черни Лом. Реката е плитка, с глинесто дъно. Почти пълното отсъствие по дъното на твърд субстрат за прикрепване на нишковидни бентосни водорасли е вероятна причина за отсъствието им. Водата е видимо с много ниска прозрачност, поради повишеното съдържание на минерални частици от грунда. Това влошава светлинния режим в реката, вероятна причина за установения ограничен брой видове водорасли. По влажните брегове на реката на много места обилно се развива Жълтозеленото почвено водорасло (*Vaucheria*). Видовото му детерминироване е невъзможно поради отсъствието на репродуктивни структури.

Данни за р. Русенски Лом. По бреговете на р. Русенски Лом е развито обилно почвеното жълтозелено водорасло *Vaucheria*. По отношение на трофност на водата, всички индикаторни видове са еутрофи.

Данни за р. Малки Лом. В отделни участъци на реката особено обилно се развиват следните нишковидни водорасли: *Oscillatoria sancta*, *Vaucheria* sp., *Cladophora glomerata*. В двата налични карстови извора се среща Червеното сладководно водорасло *Batrachospermum moniliforme* Roth. (Divisio Rhodophyta). Талусът му е хростовиден, маслинокафен на цвят, достигащ 15 см. Расте прикрепен по камъни, доста обилно, в незасенчени участъци.

Мъхообразни. Наблюдават се на територията на парка 11 вида мъхове, като се срещат по кората на широколистни дървестни видове и по скали.

Лихенизиранни гъби (лишеи). Наблюдават се на територията на парка 7 вида лишей, като се срещат по кората на широколистни дървестни видове, на почва сред мъхове и по варовити скали.

Водни растения. Наблюдават се на територията на парка 43 вида водни растения, като сред тях се срещат, както хелофити, така и хидрофити.

Гъби. Съгласно наличните литературни данни са определени 95 вида макромицети. С консервационно значение са 5 вида, а именно *Clavariadelphus pistillaris* (Fr.) Donk, *Inocybe godeyi* Gill., *Meripilus giganteus* (Pers.:Fr.) P. Karst., *Polyporus tuberaster* (Pers. : Fr.) Fr., *Tricholoma acerbum* (Bull. : Fr.) Quftl. Установените таксони се отнасят към 2 отдела (*Ascomycota* и *Basidiomycota*), 2 класа (*Ascomycetes* и *Basidiomycetes*), 19 разряда, 37 семейства и 69 рода.

Висши растения. Наличието на висши растения е от над 280 вида от над 30 семейства, притежаващи различни показатели, като жизнени функции, ендемити, защитен статус, CITES, IUCN, значимост, лечебни растения.

ФАУНА

Проучванията и анализите на фаунистичните местообитания и видове са извършени на базата на проучвания за приоритетните видове и местообитания за опазване, данни от таксация на дивеча, по литературни източници за допълване данните за фаунистичния състав.

Безгръбначни животни. Безгръбначната фауна на ПП Русенски Лом е слабо проучена. Наличието на водни и сухоземни екосистеми обуславя две основни групи - акватични и терастични ценози и местообитания. В приложение II -ро и III-то на Бернската конвенция е включен вида пеперуда Бял аполон (*Parnassius mnemosyne*). Този вид е вероятен за територията на парка. Видове от същите приложения на конвенцията са Големия черен сечко (*Cerambyx cerdo*), еленовия рогач (*Lucanus cervus*). Установени са и шест вида защитени насекоми от ЗБР.

Рибни /сладководна ихтиофауна/. Установени са в резултат от проучвания и библиографска справка 25 вида риби. Резултатите показват преобладание на речния кефал (*L.cephalus*) и кротушката (*G.gobio*). Съгласно използваните източници на информация по поречията на реките на територията на парка има значително количество риба. Най-богати на риби са р. Бели Ломи р. Черни Лом , а най-бедни - р. Малки Лом и р. Русенски Лом. Положителните тенденции явно се дължат на прочистването на речните води през последните 10 години.

Земноводни и влечуги. От извършени проучвания и библиографска справка са установени 7 вида земноводни и 19 вида влечуги. Липсват данни за тенденциите в числеността и състоянието на застрашените и редки видове от популациите на земноводните и влечугите в парка. Намалява числеността на някои от най-уязвимите влечуги - пъстър смок (*E.quatuorlineata*), жълтокоремник (*O.apodus*), медянка (*S.austriaca*). Причините са в прякото им унищожаване от човека и в разораването на ливадите в парка.

Птици. В резултат на проучвания и литературни източници са установени 174 вида птици. Броят на размножаващите се в Парка видове птици е 122 бр. На територията на ПП Русенски Лом почти повсеместно са разпространени с висока численост, в подходящите за тях биотопи, редки и уязвими в Европа видове (по Tucker, Heath, 1994). Това са видовете белоопашат мишелов (*B.rufinus*), малък креслив орел (*A.pomarina*),

пъдпъдък (*C.coturnix*), бухал (*B.bubo*), горска чучулига (*L.arborea*), градинска овесарка (*E.hortulana*), черноглава овесарка (*E.melanocephala*).

Бозайници. Бозайната фауна на ПП Русенски Лом по литературни данни включва 70 вида. Броят на установените видове представлява около 70% от мамалофауната на България. Защитени от българското законодателство са 30 вида, а 41 вида са защитени според Бернската конвенция. От дребните бозайници се срещат 25 от общо 29 вида прилепи за България, включват видове обитатели на пещерите и видове обитатели на старите гори с хралупати дървета. Високият процент на редки и защитени видове бозайници се дължи на разнообразните условия и местообитания, които предлага Парка. От ловните видове бозайници популациите на хищници, чифтокопитни и зайци, през последните пет години бележат тенденция към запазване на запасите. На територията на ПП „Русенски Лом“ се срещат 14 вида бозайници обект на лов. От тях 4 вида са в условно обособена група ресурсни видове: благороден елен, сърна, дива свиня и заек. Катерицата и ондатрата са от Разред Гризачи. От Разред Хищници са вълк, чакал, лисица, енотовидно куче, дива котка, бялка, черен пор и язовец.

2.1.2. Екологична и ландшафтна значимост.

Съгласно регионалното ландшафтно райониране на България ПП Русенски Лом попада в следната регионална ландшафтна структура: А. Зонална ландшафтна област на Дунавската равнина. II. Северна Дунавско - Българска ландшафтна подобласт. 17. Русенско - Ломовски ландшафтен район. Обозначените буквени и числени индекси на ландшафтната зона, област, подобласт и район са съгласно Регионално-ландшафтно райониране на България, География на България, Монография БАН, С., 1996г. и Структура и динамика на ландшафтите в България, С., 1977 г. Според типологичното ландшафтно райониране на страната територията на ПП Русенски Лом попада в типологична ландшафтна структура „Клас Равнинни ландшафти“

Горски и ливаден екологичен ландшафт. На територията на Парка най-широко е представен типа горски ландшафт. Той съдържа 24 вида и заема площ от около 70 % от общата площ на парка. Обхванати са и трите подтипа - горски иглолистен, горски широколистен високостъблен и горски широколистен издънков. Подтипа горски иглолистен ландшафт обхваща общо 4 вида. Изграден е от иглолистни култури от черен бор и бял бор. Най-широко е представен вида ландшафт горски иглолистен богат мезоморфен склонов.

Аграрен екологичен ландшафт. Типа аграрен ландшафт е представен от 15 вида ландшафти. Подтипа аграрен пасищен съдържа 13 вида, в които са включени поляни,

голини, нелесопригодни голини, поляни с храсти, мери и други площи заети от тревни екосистеми. С най-широко представителство са видовете ландшафти: аграрен пасищен средно богат ксероморфен склонов, аграрен пасищен богат мезоморфен склонов и аграрен пасищен беден ксероморфен склонов. Подтипа аграрен сеитбооборотен ландшафт е представен от 2 вида обработваеми селскостопански площи разположени в долината около реките в близост до населените места.

Скален и аквален екологичен ландшафт. Типът скален ландшафт е представен само от един вид - скален седиментен карбонатен. Обхваща скалните откоси, каньони, венци и козирки изградени от аптеки долнокредни варовици по долината на р. Русенски Лом и неговите притоци Бели, Черни и Малки Лом. Скалните ландшафти са осеяни с различни карстови форми и различни по големина и конфигурация пещери.

Типът аквален ландшафт е изграден от един вид аквален речен включващ акваторията на всички водни площи от реките и няколко рибарника. Състоянието на водните екосистеми е значително подобро.

Естетически качества на ландшафта с екологична значимост. Естетическата оценка на ландшафта е направена по съществуващата съвременна ландшафтна структура на природния парк. Показателите за критериите са комплексното сетивно въздействие на ландшафта включващо: Зрителното въздействие; Обемно-пространственото въздействие; Цветовото въздействие; Светлинното и въздушното въздействие; Тектоничното въздействие.

Релефът в границите на скалните екологични ландшафти е различен и динамичен. Като особено ценни от ландшафтно-естетическа гледна точка се очертават скалните ландшафти по долината на р. Черни Лом северно от с. Червен до с. Кошов и долината на р. Русенски Лом от м. Смесите до НАР Скалните църкви край с.Иваново. Високата естетична оценка се допълва от историческото значение на многото скални църкви, манастири, килии и други.

За естетическите качества на ландшафта от съществено значение са и горските широколистни ландшафти представени най-широко в парка. С най-високи естетически качества са горските широколистни високостъблени, които въздействат особено силно в съчетание със скалните и ливадните ландшафти и представляват естествен фон на речната акватория. Ландшафтите в природния парк имат комплексно сетивно въздействие със своите естетически качества, практически ландшафтите се възприемат в движение по точно определени маршрути в парка и от определени места фиксирани като погледни точки и погледни площадки.

Съвременните ландшафти в парка в значителна степен са запазили първоначалното си състояние и естествения си вид при отсъствие на антропогенни нарушения.

2.1.3. Туризъм и туристическата инфраструктура

Развитие на туризма. Съгласно биоклиматичната характеристика за територията на парка, условията за развитие на рекреационни дейности трябва да се ограничат до краткотрайни форми на отдых (еднодневен, двудневен и седмичен). Съществуващият туристически потенциал се състои от добре развита пътна мрежа в прилежащите територии, наличие на туристически информационен център и традиционни маршрути, ползвани за посещения на Националните археологически резервати.

Организираният туристически поток е насочен главно към културно-историческите паметници и специализирани маршрути в парка. Туроператорски фирми, туристически агенции и Дирекцията на ПП "Русенски Лом" са в основата на организираните посещения. Чуждестранни туристически агенции, обединяващи обекти по Долен Дунав организират групи от ученици и студенти по маршрути в парка. Богатата орнитофауна привлича специализирани групи орнитолози от чужбина за проучвания по 2-3 пъти годишно. Посещаемостта на парка е сезонна и е съсредоточена предимно в топлите месеци на годината. Средните данни по информация на парка показват, че Скалните църкви край с. Иваново и Средновековен град Червен се посещават всяка, средно годишно от по около 5 000 души.

Видове туризъм. На територията на парка се практикуват различни форми на туризъм: културен, пешеходен, познавателен, селски, специализиран (групи ботаници, орнитолози, петрографи, спелеолози), риболов, фотолов и т.н.

Туристически маршрути. Налице са регламентирани туристически маршрути от дирекцията на парка, които са описани в Пътеводител на маршрутите в ПП Русенски Лом. Съществуват около 20 бр. маршрути от които 15 са традиционни за посетителите.

Традиционни места за масов отдых. Традиционни места за посещения в района са Скалните църкви край с. Иваново. Ежегодно там се организират Общински детски екопразници посветени на 1-ви юни-Ден на детето. В района на Нисово, за туристи и местно население обекти за посещения са ПЗ "Бряста", "Рибарниците" и р. Малки Лом. При Червен основните групи посетители са насочени към археологически резерват "Средновековен град Червен". Други традиционни места за масов отдых са м. Сали бей, в близост до резерват "Бели Лом". Посещението на ПП "Русенски Лом" откъм Сваленик се свежда до организирането на излети от местното население - честване на 24 май,

извеждане на учениците и децата от детската градина. Предпочитани от туристите за масов отход са м. Бакаджика до река Бели Лом, в района на резерват Бели Лом. Тук цялата община се събира в началото на м. август на общински събор с надпявания, фолклорни танци и др. На 24 май събирането на общината е в м. Лагера до с. Смирненски. През почивните дни в м. Варовиче се организират излети на местното население. Посещавано място за пикници е и районът около заслона Камберица. Предпочитано място за посещение от туристи и посетители е Природозащитен център „Ломовете”, който се намира до с. Нисово.

Възможности за практикуване на видове спорт в парка. Създадени са възможности и е възможно практикуването на видове спорт, като скално катерене, воден спорт и туризъм, планински велотуризм, ношуване на палатка, пещерен туризъм, конен спорт, спортен риболов, бърнджи скокове, туристическо ориентиране, фотолов и др.

Видове услуги предлагани на територията на парка. Предлагани услуги на територията на парка са водачество, образователни дейности, материали от печатни издания и рекламни материали и др.

2.1.4. Културно - историческо наследство (КИН)

Опазването на паметниците на културата включва дейности, като: издирване, проучване, даване на юридически статут, заснемане, анализ, проектиране, консервационно-реставрационни дейности, поддръжка, управление, мониторинг. Това е един практически не завършващ процес.

Цялостно представяне на културно-историческото наследство на долината на р. Русенски Лом и притоците ѝ след това на К. Шкорпил, не е правено. Съвременното състояние на паметниците се различава съществено от края на 19 век поради влиянието на няколко обстоятелства. Ограничена част от тях, включваща най-стойностните са обект на мащабна консервационно-реставрационна намеса, променила състоянието им в положителна посока. Преобладаващата част са подложени на въздействието на редица негативни процеси, в резултат от които някои са изчезнали окончателно, други са в етап на разрушение. Към тази процеси се отнасят от една страна естествената ерозия и от друга човешката намеса, включваща стопански и урбанизационни дейности и проявите на иманярство.

Обектите на културно-историческото наследство са локализирани. Общият им бройнаброява 125 паметници на културата, част от които са извън актуалните граници на ПП Русенски Лом.

Преобладаващият тип обекти на културно-историческото наследство са археологически паметници на културата. Територията на ПП Русенски Лом съдържа паметници на културата с различна степен на съхраненост и различна културно-историческа стойност.

Безспорно значение имат двата национални археологически резервати Средновековният град Червен и Скалните църкви край с. Иваново. И двата археологически резервата се намират под юрисдикцията на Министерство на културата - Национален институт за паметници на културата. Стенописите на Скалните църкви край с. Иваново са включени от ЮНЕСКО в Списъка на световното наследство.

Националните историко-археологически резервати Скални църкви край с. Иваново и Средновековен град Червен съгласно Конституцията на Р България са изключителна държавна собственост. Културно-историческо наследство се стопанисва и управлява от Община Иваново, със съдействието на Регионалния исторически музей Русе, под методическото ръководство и контрол на Министерството на културата-НИПК. Основното финансиране на проучвателните и консервационни работи се осъществява от републиканския бюджет чрез бюджета на Министерството на културата. Допълнително от страна на Министерството на културата и от Български национален комитет (БНК) на ИКОМОС се осигуряват средства от чуждестранни донори. НИПК изпълнява постоянен мониторинг над паметника.

До настоящия етап е изпълнен значителен обем проучвателни, аналитични и проектантски дейности. Преки реставрационни и укрепителни мерки по скалния масив не са предприемани. За стенописите във всички скални църкви в НАР Скални църкви край с. Иваново са извършени цялостни проучвания, документиране и първоначално укрепване. Районът на парка е с проявена сеизмична активност, провокирана и от сеизмичното огнище при планината Вранча (Румъния).

Атакуващ агент върху състоянието на скалата, а чрез нея върху стенописите, е инфилтрационното навлажняване през наличните повърхностни и дълбочинни пукнатини. Съвкупността от интензивността на въздействието на посочените агенти върху скалата създава реална опасност от деструкция на средата на паметниците, включително уникалната стенописна декорация на интериора им.

Проблематиката на опазването на археологичния резерват Средновековен град Червен е типична за всички групови археологически паметници на културата извън населени места. Разкритите в продължение на десетилетия археологически структури са претърпели значителна, но еднократна консервационно-реставрационна намеса.

Същевременно липсата на постоянна консервационна поддръжка води до деструкция както на оригиналната субстанция, така и на реставрационната намеса.

Средновековен железен рудник, разположен на десния бряг върху скалния венец в м. Пробит камък. Разкриват се няколко цилиндрични кладенеца с диаметър 10м. на дъното на които има отвори на хоризонтални галерии в различни направления. Теренът наоколо е покрит с късове желязна руда. Рудниците са част от средновековния Писански железноруден район. - Водни мелници. В района на Парка са запазени само 4 бр. от множество водни мелници на р.Черни Лом, р.Малки Лом и р. Бели Лом, някои от които са разрушени през последното десетилетие. Те са показателни за развитието в миналото на мелничарството в район с развито земеделие.

2.1.5. Свързаност и значимост

За да се представи свързаността и значимостта на двете територии е изготвен обобщен анализ на биологичното разнообразие и условията в защитените територии/зони в контекста на движение на видовете.

По отношение на ПП „Русенски лом“

Територията на ПП „Русенски лом“, попада в защитени зони „Ломовете“ обхваща части от землищата на 32 населени места от осем общини в областите Русе, Разград и Търговище. Обхваната е значителна част от водосбора на речен комплекс „Ломовете“, а именно основната част поречията и прилежащи територии на реките Русенски Лом, Черни Лом, Бели Лом, Малки Лом и притоците им. Идентифицирани са типовете природни местообитания и местообитания на видове включени в приложения 1 и 2 на ЗБР. Общо природните местообитания са 17 типа, а видовете от значимост за зоната като цяло са както следва: растения – 2 вида; безгръбначни – 11 вида; риби – 8 вида; земноводни и влечуги – 7 вида; птици – 195 вида, бозайници (без прилепи) – 5 вида и прилепи – 25 вида.

От най-голяма важност са заплахите, които произтичат от промяна на хидрологичния режим или засягат пряко или косвено свързани с водни местообитания организми.

Заплахите за горските екосистеми са прочистване на речните корита от растителност и унищожаване на крайречната растителност, която и има основна роля за доброто състояние на речния комплекс, от голяма важност е за много видове и като естествен линеен елемент на ландшафта служи за ориентация на прилепите. Проведените неподходящи лесовъдски дейности (сечи и залесяване с неместни видове) предизвикват

фрагментация на местообитанията и на места са довели до пълна промяна облика на територията;

Тревните екосистеми в най-голяма степен се влияят от извършваните на територията дейности. В голямата си част те са от така наречените ценни сукцесионни съобщества, където е необходимо да се извършва определен вид дейност (най-често паша или косене) и при промяна на интензивността или вида на тази дейност тяхното състояние лесно се повлиява в неблагоприятна посока.

По отношение на ПП „Комана“ - Румъния

В момента се счита за третата по важност за биологичното разнообразие „влажна зона“ в Румъния, след делтата на река Дунав и Браила Балта. Тук се намира един от най-важните пътища на миграцията на птиците и значимо място за гнездене на много редки видове. Физико-географските дадености са предпоставка за възникването на специфични растителни съобщества и местообитания на животни. Също така, водните обекти са дом на някои ендемични видове риби.

Видовото разнообразие от флората се допълва от два вида, специфични за тази част на Румъния – божура (*Paeonia peregrina*) и бодливия залист (*Ruscus aculeatus*), които са с ограничени находища, близо до езерото Комана.

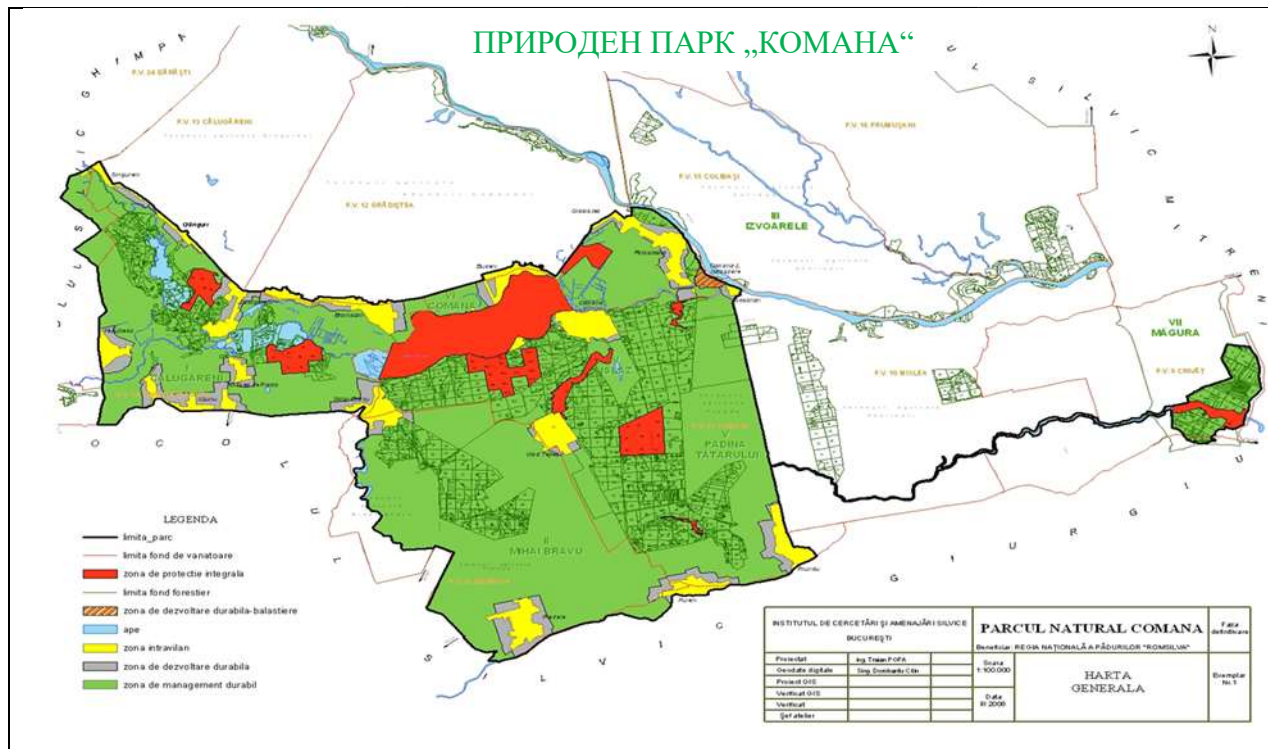
В последните години се отбелязва влошаване състоянието на природните местообитания, което е основната причина за изчезването на значителен брой видове и намаляване на броя на популациите на видове, добре представени в миналото. В момента езерната екосистема се характеризира с малък брой видове (най-вече растения).

Корекция на речните басейни, извършена преди 1990 г., направена с цел увеличаване на обработваемата земя, е причина за значителни промени в речната екосистема в района на град Comana.

Промяната на нивото на водата на река Арджеш е довела до появата на съществени изменения в хидроложките характеристики на басейна, което води до драматични промени в езерната екосистема в региона. Намаляване на общото ниво на водата е довело, наред с други отрицателни ефекти и до намаляване на нивото на подпочвените води, което от своя страна е причина за значими промени в структурата на растителните асоциации в цялата област.

2.2. Данни за територията на ПП „Комана“ имащи отношение към трансграничната екологична свързаност и социално-икономическите аспекти на двете територии.

Целта на създаването на парка е да се защити разнообразието на флората и фауната, установени в района на парка, както и местообитанията, характерни за уязвими, застрашени и/или редки, растителни видове, като същите са от специален научен, исторически и ландшафтен интерес.

2.2.1. Площ на природният парк

Природен парк „Комана“ е защитена територия от национален интерес с площ от 24963 ха. След създаването на парка, територията му е обявена за Natura2000, както и влажна зона от международно значение, а именно Рамсарско място.

2.2.2. Наличие на резервати на територията на парка

В Природен парк „Комана“ са определени и законно признати три природни резервата:

- Oloaga Grădinari (249,4 ha) – предназначен за опазване на *Ruscus aculeatus* (Бодлив залист) и на горското местообитание;
- Padina Tătarului (231,44 ha) – предназначен за защита на *Raconia peregrina ssp. Romanica* (Вид Божур);
- Блато Comana (1206,4 ha) – типично местообитание на водни птици и много други - влажна зона;

2.2.3. Предложени за обособяване резервати на територията на парка

Предложено е да се обявят още седем природни резервата:

- Fântânele - 163,6 ha (територията е заета от горска растителност);
- Măgura-Zboiu - 106,5 ha (територията е заета от горска растителност и открити територии);
- Puieni - 15,3 ха (територията е заета от горска растителност);
- Cranguri - 117,2 ha (територията е заета от горска растителност);
- Valea Hoților - 25,6 ha (територията е заета от горска растителност);
- Valea Gurbanului - 110,4 ha (територията е заета от горска растителност и открити територии);
- Comana Grăditea - 99,6 ha(територията е заета от солени пасища).

2.2.4. Определяне на процента на горите в рамките на ПП

Горите, в рамката на Природен парк „Комана“, съставляват една трета от нейната територия. Те са останки от Власийската гора, оцелели в сравнително компактни насаждения (около 8000 хектара гори, представляващи 32% от площта на парка).

№.	Категория на ползване	Собственик / стопанин	Площ, ха	% от общата територия
1	Гори	Общо, от които	8023,5	32,1
		Държавни горски територии	6819.5	27.3
		Недържавни гори	1204	4.8
2	Обработваема земя	Местни общности	11811.9	47.4
3	Пасища	Местни общности	1032	4.1
4	Градини / лозя	Частни собственици	165	0.7
5	Реки / езера	Община, местни общности, дружество „Румънски води“	1606.4	6.4
6	Други	Община, местни общности, частни собственици	2324.2	9.3
Общо			24963	100

2.2.5. Представяне на информация за брой на видове флора и фауна

Флората на Природен парк „Комана“ е представена с повече от 1250 вида растения (Tarnavschi и др. 1974 г.), включени в над 20 растителни асоциации (Nedelcu 1967 г.).

Флората е съставена предимно от тревни видове, от които около 50% са от европейски и евроазиатски произход, а около 12% са от средиземноморски произход. Дървесната растителност е добре представена. Идентифицирани са 87 таксони, от които 50 са дървесни, а 36 са храстови вида. Вследствие на специфичните климатични условия и много различния микрорелеф в парк Сомана се срещат видове, които характеризират различни синтаксономични нива на растителността. За хълмовете са характерни различни видове дъб - зимен дъб (*Quercus. petraea*), космат дъб (*Q. pubescens*) и вергилиев дъб (*Q. virgiliana*). В заливаемите територии и влажните зони се срещат представители на родовете *Alnus*, *Salix*, *Populus*. Като видове с голямо научно значение могат да се отбележат *Ruscus aculeatus*, *Paeonia romanica*, *Convallaria majalis*, *Sanicula europaea*, *Salvia glutinosa*. Във влажните зони флората е представена от *Salvinia natans*, *Marsilea quadrifolia*, видове, принадлежащи към род *Carex*, *Lemna* и *Phragmites*. От растителните видове с природозащитно значение могат да се споменат: *Marsilea quadrifolia*, *Ranunculus polyphyllus*, *Cardamine parviflora*, *C. majovskii*, *Digitalis ferruginea*, *Orchis laxiflora*, *Paeonia peregrina*, *Dictamnus albus*, *Iris graminea*, *Iris variegata*, *Leuchantenella serotina*, *Carpesium cernuum*, *Nectaroscordum siculum* (Раўса и др., 2000). Особено внимание заслужават и старите дървета, съхранили репродуктивната си способност, принадлежащи към родовете (*Quercus*, *Fraxinus*, *Ulmus*, *Alnus*), чийто статут може да бъде "природна забележителност".

На територията на парка са установени изключителни ценни за фауната видове, в т.ч.:

- 31 вида риби,
- 10 вида земноводни,
- 10 вида влечуги,
- 212 вида птици
- 38 вида бозайници.

За представяне на информация за биологичното разнообразие на Природен парк „Комана“ са ползвани списъци на видовете от приложението на плана за управление на парка.

III. СЪСТОЯНИЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА НАТУРА 2000.

Анализ на защитените зони - местообитания от Приложение 1

На територията на ПП Русенски лом са установени следните местообитания, включени в Приложение 1 на ЗБР:

3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*

40A0 * Субконтинентални пери-панонски храстови съобщества

6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*

6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи)

6250 * Панонски льосови степни тревни съобщества

6510 Низинни сенокосни ливади (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове

91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmenion minoris*)

91G0 *Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*

91H0 * Панонски гори с *Quercus pubescens*

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори

91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа

1. Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*.

Методологията за определяне на природозащитно състояние включва 3 критерия.

1.1. Площ в границите на парка

Обобщава се информацията от картирането, като се определя площта на местообитанието на ниво парк и се сравнява с площта според стандартния формуляр. За референтна стойност се приема 2007 г. и се прави оценка дали има намаляване на площта на местообитанието спрямо тази година. Анализира се дали разликата в площите на стандартния формуляр с постигнатите резултати от картирането се дължи на площна загуба или на неточност на стандартния формуляр.

1.2. Структура и функции на местообитанието

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

1.3. Бъдещи перспективи - заплахи и влияния

Обобщава се информация от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

1.4. Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво парк

Събраните данни се обобщават на ниво парк, като резултат от картирането и определянето на природозащитното състояние на местообитанието и се включват във финалния доклад за резултатите от картирането и определянето на ПС.

Параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно състояние в парка	Неблагоприятно – незадоволително състояние в парка	Неблагоприятно – лошо състояние в парка
Критерий 1. Площ в границите на парка				
Параметър 1.1. Заемана площ от природното местообитание в обхвата на парка	Хектари	Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната площ за парка *	Всяка друга комбинация	Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната площ за парка
Критерий 2. Структури и функции				

Параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно състояние в парка	Неблагоприятно – незадоволително състояние в парка	Неблагоприятно – лошо състояние в парка
Параметър 2.1. Фрагментация в рамките на местообитанието *	Липса на фрагментиране на местообитанието в полигона	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90 % от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 2.2. Микростообитания	Наличие на заливи и вировете с по-бавно течение и отлагане на наноси, където се развиват макрофитни съобщества	Не по-малко от 50% от дължината на речния участък в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75 % от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 2.3. Типични видове растения*	3 и повече видове или родове от посочените образуват самостоятелни ценози в полигона (минимална оптимална площ 0.1 ха).	Не по-малко от 90% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75 % от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 2.4. Популация на типичен вид растение*	Гъсти жизвени популации в полигона (минимална оптимална площ 0.1 ха).	Не по-малко от 90% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75 % от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 2.5. Екологичен статус на водното тяло по биологични параметри съгласно РДВ*		Добър или много добър екологичен статус на водното тяло в пределите на хабитата по биологични параметри съгласно РДВ*	Умерен екологичен статус на водното тяло в пределите на хабитата по биологични параметри съгласно РДВ*	Друго

Параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно състояние в парка	Неблагоприятно – незадоволително състояние в парка	Неблагоприятно – лошо състояние в парка
Параметър 2.6. Водно количество		За местообитания с естествен режим на оттока към датата на влизане на директивата в сила - без антропогенно повлияване. За местообитания с изменен режим на оттока към датата на влизане на директивата в сила - минимум 75% от средното месечно и средно годишно водно количество отчетени за дългогодишен период в периода до 2000 година.	Всяка друга комбинация	Намаляване на водното количество с повече от 5% на година за даден период.
Параметър 2.7. Активна реакция - рН на водата		6.5-8.5	6.0 – 9.0	<6 или >9
Параметър 2.8. Електропроводимост	microS/cm	<700 microS/cm	700-1300 microS/cm	>1300 microS/cm
Параметър 2.9. Фосфор (общо съдържание)	mg/l	<0.5 mg/l	0.5-1 mg/l	>1 mg/l
Параметър 2.10. Азот (амониев)	mg/l	<0.2 mg/l	0.2-2.0 mg/l	>2.0 mg/l
Цялостна оценка по Критерий 2		<i>Всички параметри в зелено или до 25 % недостатъчна информация</i>	<i>Комбинация</i>	<i>Поне един параметър в червено</i>
Критерий 3. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)				

Параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно състояние в парка	Неблагоприятно – незадоволително състояние в парка	Неблагоприятно – лошо състояние в парка
Параметър 3.1. Замърсяване*	Липса –благоприятен статус	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90 % от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 3.2. Еутрофикация*	Липса –благоприятен статус	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90 % от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 3.3. Строителство и инфраструктура*	Липса –благоприятен статус	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90 % от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 3.4. Морфологични изменения*	Липса –благоприятен статус	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90 % от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 3.5. Хидрологични изменения*	Липса –благоприятен статус	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90 % от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 3.6. Биологични въздействия *	Липса –благоприятен статус	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90 % от площта в неблагоприятно състояние

Параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно състояние в парка	Неблагоприятно – незадоволително състояние в парка	Неблагоприятно – лошо състояние в парка
Параметър 3.7. Интензивен туризъм*	Липса –благоприятен статус	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90 % от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 38. Големи природни нарушения (наводнения, засушавания)	Липса –благоприятен статус	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90 % от площта в неблагоприятно състояние
Цялостна оценка по Критерий 3		<i>Всички параметри в зелено или до 25 % недостатъчна информация</i>	<i>Комбинация</i>	<i>Поне един параметър в червено</i>
Обща оценка по трите критерия на БПС на типа природно местообитание за парка:		Всички критерии зелени	<i>Комбинация</i>	Едно или повече червени

2. Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 40A0 * Субконтинентални пери-панонски храстови съобщества

Методологията за определяне на природозащитно състояние включва 3 критерия.

2.1. Площ в границите на парка

Обобщава се информацията от картирането, като се определя площта на местообитанието на ниво парк и се сравнява с площта според стандартния формуляр. За референтна стойност се приема 2007 г. и се прави оценка дали има намаляване на площта на местообитанието спрямо тази година. Анализира се дали разликата в площите на стандартния формуляр с постигнатите резултати от картирането се дължи на площна загуба или на неточност на стандартния формуляр.

2.2. Структура и функции на местообитанието

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в

неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

2.3. Бъдещи перспективи - заплахи и влияния

Обобщава се информация от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

2.4. Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво парк

Събраните данни се обобщават на ниво парк, като резултат от картирането и определянето на природозащитното състояние на местообитанието и се включват във финалния доклад за резултатите от картирането и определянето на ПС.

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
КРИТЕРИЙ 1. ПЛОЩ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА				
Параметър 1.1. Заемана площ от природното местообитание обхвата на парка	от в Хектари	Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната * площ за парка	Всяка друга комбинация	Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по-малка от референтната площ за парка
КРИТЕРИЙ 2. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ				

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
Параметър 2.1. Фрагментация в рамките на местообитанието *	Липса на фрагментиране на местообитанието в полигона	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90% от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 2.2. Доминиращи видове *	Наличие на самостоятелни съобщества на <i>Amygdalus nana</i> и/или <i>Rosa pimpinifolia</i> и/или <i>Prunus fruticosa</i>	Не по-малко от 90% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75% от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 2.3. Сумарно проективно покритие на ценозите	Над 60% проективно покритие на фитоценозите с доминиращите храстови видове за полигона	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 2.4. Типични видове растения	Типичност на местообитанието по отношение на комбинация от видове растения * в полигона (минимална оптимална площ 0.1 ха)	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 2.5. Рудерализация на местообитанието, *	Рудералните видове не формират самостоятелни ценози в полигона	Като параметър 2.2.	-	-

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
Параметър 2.6. Обрастване с храстова и дървесна растителност	Дървесната и храстовата растителност не покриват повече от 10% от площта на полигона, заето от местообитанието	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 2.7. Наличие на инвазивни видове *	По-малко от 1% проективно покритие за полигона	Като параметър 2.2.	-	-
Цялостна оценка по Критерий 2		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
КРИТЕРИЙ 3. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)				
Параметър 3.1. Интензивност на пашата във всяко находище	0,3-1,5 Жив Ед/ха	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 3.2. Използване на торове и пестициди, както и почвени замърсители близо до полигона	Не се ползват в полигона в рамките на периода за оценка и не се отчита наличие на замърсители, които биха могли да се акумулират в почвата на разстояние по-малко от 100 м от полигона	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90% от площта в неблагоприятно състояние
Цялостна оценка по Критерий 3		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
Обща оценка по трите критерия на БПС на типа природно местообитание за парка:		Всички критерии зелени	Комбинация	Един или повече червени

3. Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*

Методологията за определяне на природозащитно състояние включва 3 критерия.

3.1. Площ в границите на парка

Обобщава се информацията от картирането, като се определя площта на местообитанието на ниво парк и се сравнява с площта според стандартния формуляр. За референтна стойност се приема 2007 г. и се прави оценка дали има намаляване на площта на местообитанието спрямо тази година. Анализира се дали разликата в площите на стандартния формуляр с постигнатите резултати от картирането се дължи на площна загуба или на неточност на стандартния формуляр.

3.2. Структура и функции на местообитанието

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

3.3. Бъдещи перспективи - заплахи и влияния

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

3.4. Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво парк

Събраните данни се обобщават на ниво парк, като резултат от картирането и определянето на природозащитното състояние на местообитанието и се включват във финалния доклад за резултатите от картирането и определянето на ПС.

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно незадоволително	Неблагоприятно –лошо
КРИТЕРИЙ 1. ПЛОЩ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА				
Параметър 1.1. Заемана площ от природното местообитание в обхвата на парка	Хектари	Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната * площ за парка	Всяка друга комбинация	Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по-малка от референтната площ за парка
КРИТЕРИЙ 2. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ				
Параметър 2.1. Фрагментация в рамките на местообитание то *	Липса на фрагментиране на местообитание то в полигона	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90% от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 2.2. Мозайки с мъхове и лишей *	Наличие на открити варовикови субстрати с мъхове и лишей	Не по-малко от 90% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75% от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 2.3. Сумарно проективно покритие на ценозите	Между 10% и 60% проективно покритие за полигона	Като параметър 2.2.	-	-

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно незадоволително	Неблагоприятно –лошо
Параметър 2.4. Типични видове растения	Типичност на местообитанието по отношение на комбинация от видове растения * в полигона (минимална оптимална площ 0.1 ха)	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 2.5. Наличие на инвазивни видове *	По-малко от 1% проективно покритие за полигона	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 2.5. Обрастване с храстова и дървесна растителност	Дървесната и храстовата растителност не покриват повече от 10% от площта на полигона, заето от местообитанието	Като параметър 2.2.	-	-
Цялостна оценка по Критерий 2		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
КРИТЕРИЙ 3. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)				
Параметър 3.1. Интензивност на пашата във всяко находище	0,3-1,5 Жив Ед/ха	Като параметър 2.2.	-	-

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно незадоволително	Неблагоприятно –лошо
Параметър 3.2. Използване на торове и пестициди и наличие на замърсители (вносители на биогени)	Не се ползват в полигона в рамките на периода за оценка и не се отчита наличие на замърсители и вносители на биогени в радиус по-малък от 100 м от полигона	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90% от площта в неблагоприятно състояние
Цялостна оценка по Критерий 3	Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено	
Обща оценка по трите критерия на БПС на типа природно местообитание за парка:	Всички критерии зелени	Комбинация	Един или повече червени	

4. Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи)

Методологията за определяне на природозащитно състояние включва 3 критерия.

4.1. Площ в границите на парка

Обобщава се информацията от картирането, като се определя площта на местообитанието на ниво парк и се сравнява с площта според стандартния формуляр. За референтна стойност се приема 2007 г. и се прави оценка дали има намаляване на площта на местообитанието спрямо тази година. Анализира се дали разликата в площите на стандартния формуляр с постигнатите резултати от картирането се дължи на площна загуба или на неточност на стандартния формуляр.

4.2. Структура и функции на местообитанието

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

4.3. Бъдещи перспективи - заплахи и влияния

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

4.4. Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво парк

Събраните данни се обобщават на ниво парк, като резултат от картирането и определянето на природозащитното състояние на местообитанието и се включват във финалния доклад за резултатите от картирането и определянето на ПС.

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
КРИТЕРИЙ 1. ПЛОЩ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА				

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
Параметър 1.1. Заемана площ от природното местообитание обхвата на парка	1.1. Хектари	Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната * площ за парка	Всяка друга комбинация	Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по-малка от референтната площ за парка
КРИТЕРИЙ 2. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ				
Параметър 2.1. Фрагментация в рамките на местообитание то *	Липса на фрагментиране на местообитание то в полигона	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90% от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 2.2. Доминиращи видове *	В съобществата доминират <i>Chrysorogon gryllus</i> и/или <i>Stipa spp.</i>	Не по-малко от 90% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75% от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 2.3. Сумарно проективно покритие на ценозите	80% и повече проективно покритие за полигона	Като параметър 2.2.	-	-

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
Параметър 2.4. Типични видове растения	Типичност на местообитанието по отношение на комбинация от видове растения * * в полигона (минимална оптимална площ 0.1 ха)	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 2.5. Слаба рудерализация на местообитанието, *	Рудералните видове не формират самостоятелни ценози в полигона, но могат да участват под 10% от сумарното проективно покритие на фитоценозата	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 2.6. Наличие на инвазивни видове *	По-малко от 1% проективно покритие за полигона	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 2.7. Обрастване с храстова и дървесна растителност	Дървесната и храстовата растителност не покриват повече от 20% от площта на полигона, заето от местообитанието	Като параметър 2.2.	-	-

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
Цялостна оценка по Критерий 2		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
КРИТЕРИЙ 3. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)				
Параметър 3.1. Интензивност на пашата във всяко находище	0,3-1,5 Жив Ед/ха	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 3.2. Използване на торове и пестициди и наличие на замърсители (вносители на биогени)	Не се ползват в полигона в рамките на периода за оценка и не се отчита наличие на замърсителите и вносители на биогени в радиус по-малък от 100 м от полигона	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90% от площта в неблагоприятно състояние
Цялостна оценка по Критерий 3		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
Обща оценка по трите критерия на БПС на типа природно местообитание за парка:		Всички критерии зелени	Комбинация	Един или повече червени

5. Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 6250 * Панонски льосови степни тревни съобщества

Методологията за определяне на природозащитно състояние включва 3 критерия.

5.1. Площ в границите на парка

Обобщава се информацията от картирането, като се определя площта на местообитанието на ниво парк и се сравнява с площта според стандартния формуляр. За референтна стойност се приема 2007 г. и се прави оценка дали има намаляване на площта на местообитанието спрямо тази година. Анализира се дали разликата в площите на стандартния формуляр с постигнатите резултати от картирането се дължи на площна загуба или на неточност на стандартния формуляр.

5.2. Структура и функции на местообитанието

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

5.3. Бъдещи перспективи - заплахи и влияния

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

5.4. Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво парк

Събраните данни се обобщават на ниво парк, като резултат от картирането и определянето на природозащитното състояние на местообитанието и се включват във финалния доклад за резултатите от картирането и определянето на ПС.

6250 Подтип 1 - Льосови степи

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
КРИТЕРИЙ 1. ПЛОЩ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА				
Параметър 1.1. Заемана площ от природното местообитание в обхвата на парка	Хектари	Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната * площ за парка	Всяка друга комбинация	Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по-малка от референтната площ за парка
КРИТЕРИЙ 2. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ				
Параметър 2.1. Фрагментация в рамките на местообитанието *	Липса на фрагментиране на местообитанието в полигона	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90% от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 2.2. Доминиращи видове *	В съобществата доминират <i>Chrysopogon gryllus</i> и/или <i>Stipa spp.</i>	Не по-малко от 90% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75% от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 2.3. Сумарно проективно покритие на ценозите	80% и повече проективно покритие за полигона	Като параметър 2.2.	-	-

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
Параметър 2.4. Типични видове растения	Типичност на местообитанието по отношение на комбинация от видове растения * в полигона (минимална оптимална площ 0.1 ха)	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 2.5. Слаба рудерализация на местообитанието, *	Рудералните видове не формират самостоятелни ценози в полигона, но могат да участват под 10% от сумарното проективно покритие на фитоценозата	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 2.6. Наличие на инвазивни видове *	По-малко от 1% проективно покритие за полигона	Като параметър 2.2.	-	-
Цялостна оценка по Критерий 2		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
КРИТЕРИЙ 3. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)				
Параметър 3.1. Интензивност на пашата във всяко находище	0,3-1,5 Жив Ед/ха	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 3.2. Използване на торове и	Не се ползват в полигона в рамките на	Не по-малко от 99% от	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
пестициди и акумулация на биогени от съседни територии	периода за оценка и не се констатират замърсители (вносители) на биогени в радиус по-малък от 100 м от полигона	площта в благоприятно състояние		състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90% от площта в неблагоприятно състояние
Цялостна оценка по Критерий 3		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
Обща оценка по трите критерия на БПС на типа природно местообитание за парка:		Всички критерии зелени	Комбинация	Един или повече червени

6250 Подтип 2 – Лъсови стени

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
КРИТЕРИЙ 1. ПЛОЩ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА				
Параметър 1.1. Заемана площ от природното местообитание в обхвата на парка	Хектари	Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната * площ за парка	Всяка друга комбинация	Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по-малка от референтната площ за парка
КРИТЕРИЙ 2. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ				
Параметър 2.1. Фрагментация в рамките на местообитанието *	Липса на фрагментиране на местообитанието в полигона	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90% от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 2.2. Сумарно проективно покритие на ценозите	Между 20% и 80% проективно покритие за полигона	Не по-малко от 90% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75% от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 2.3. Типични видове растения	Типичност на местообитанието по отношение на комбинация от видове растения * в полигона (минимална оптимална площ	Като параметър 2.2.	-	-

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
	0.1 ха)			
Параметър 2.4. Слаба рудерализация на местообитанието, *	Рудералните видове не формират самостоятелни ценози в полигона, но могат да участват 10% от сумарното проективно покритие на фитоценозата	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 2.5. Наличие на инвазивни видове *	По-малко от 1% проективно покритие за полигона	Като параметър 2.2.	-	-
Цялостна оценка по Критерий 2		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
КРИТЕРИЙ 3. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)				
Параметър 3.1. Интензивност на пашата във всяко находище	0,3-1,5 Жив Ед/ха	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 3.2. Използване на торове и пестициди. акумулация на биогени от съседни	Не се ползват в полигона в рамките на периода за оценка и не се отчита акумулация на	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
територии	биогени от замърсители, локализирани в радиус по-малък от 100 от полигона			повече от 90% от площта в неблагоприятно състояние
Цялостна оценка по Критерий 3		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
Обща оценка по трите критерия на БПС на типа природно местообитание за парка:		Всички критерии зелени	Комбинация	Един или повече червени

6. Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 6510 Низинни сенокосни ливади (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

Методологията за определяне на природозащитно състояние включва 3 критерия.

6.1. Площ в границите на парка

Обобщава се информацията от картирането, като се определя площта на местообитанието на ниво парк и се сравнява с площта според стандартния формуляр. За референтна стойност се приема 2007 г. и се прави оценка дали има намаляване на площта на местообитанието спрямо тази година. Анализира се дали разликата в площите на стандартния формуляр с постигнатите резултати от картирането се дължи на площна загуба или на неточност на стандартния формуляр.

6.2. Структура и функции на местообитанието

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

6.3. Бъдещи перспективи - заплахи и влияния

Обобщава се информация от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

6.4. Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво парк

Събраните данни се обобщават на ниво парк, като резултат от картирането и определянето на природозащитното състояние на местообитанието и се включват във финалния доклад за резултатите от картирането и определянето на ПС.

Критерии/Параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части /полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
КРИТЕРИЙ 1. ПЛОЩ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА				
Параметър 1.1. Заемана площ от природното местообитание в обхвата на парка	Хектари	Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната * площ за парка	Всяка друга комбинация	Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по-малка от референтната площ за парка
КРИТЕРИЙ 2. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ				

Критерии/Параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
Параметър 2.1. Фрагментация в рамките на местообитанието *	Липса на фрагментиране на местообитанието в полигона	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90% от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 2.2. Доминиращи житни треви *	Доминира някой/някои от следните житни видове: Poa sylvicola, Alopecurus pratensis, Festuca arundinacea, Deschampsia caespitosa	Не по-малко от 90% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75% от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 2.3. Сумарно проективно покритие на ценозите	Над 90% проективно покритие на фитоценозите за полигона	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 2.4. Типични видове растения	Типичност на местообитанието по отношение на комбинация от видове растения * в полигона (минимална оптимална площ 0.1 ха)	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 2.5. Слаба рудерализация на местообитанието, *	Рудералните видове не формират самостоятелни ценози в полигона	Като параметър 2.2.	-	-

Критерии/Параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части /полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
Параметър 2.6. Обрастване с храстова и дървесна растителност	Дървесната и храстовата растителност не покриват повече от 10% от площта на полигона, заето от местообитанието	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 2.7. Наличие на инвазивни видове *	По-малко от 1% проективно покритие за полигона	Като параметър 2.2.	-	-
Цялостна оценка по Критерий 2		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър червено
КРИТЕРИЙ 3. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)				
Параметър 3.1. Интензивност на пашата във всяко находище	0,3-1,5 Жив Ед/ха	Като параметър 2.2.	-	-
Параметър 3.2. Хидромелиоративни съоръжения, свързани с промяна на водния режим на водоемите	Естествена или близка до естествената циркулация на водите във водоема	Като параметър 2.2.	-	-

Критерии/Параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части /полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
Параметър 3.3. Използване на торове и пестициди	Не се ползват в полигона в рамките на периода за оценка	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90% от площта в неблагоприятно състояние
Параметър 3.4. Коситба	Ежегодно се коси	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90% от площта в неблагоприятно състояние
Цялостна оценка по Критерий 3	Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено	
Обща оценка по трите критерия на БПС на типа природно местообитание за парка:	Всички критерии зелени	Комбинация	Един или повече червени	

7. Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове

Методологията за определяне на природозащитно състояние включва 3 критерия.

7.1. Площ в границите на парка

Обобщава се информацията от картирането, като се определя площта на местообитанието на ниво парк и се сравнява с площта според стандартния формуляр. За референтна

стойност се приема 2007 г. и се прави оценка дали има намаляване на площта на местообитанието спрямо тази година. Анализира се дали разликата в площите на стандартния формуляр с постигнатите резултати от картирането се дължи на площна загуба или на неточност на стандартния формуляр.

7.2. Структура и функции на местообитанието

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

7.3. Бъдещи перспективи - заплахи и влияния

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

7.4. Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво парк

Събраните данни се обобщават на ниво парк, като резултат от картирането и определянето на природозащитното състояние на местообитанието и се включват във финалния доклад за резултатите от картирането и определянето на ПС.

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
----------------------	--	--------------	----------------------------------	-----------------------

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване на състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
КРИТЕРИЙ 1. ПЛОЩ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА				
Параметър 1.1. Заемана площ от природното местообитание в обхвата на парка	Хектари	Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната * площ за парка	Всяка друга комбинация	Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по-малка от референтната площ за парка
КРИТЕРИЙ 2. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ				
Параметър 2.1. Фрагментация в рамките на местообитанието *	Липса на фрагментиране на местообитанието в полигона	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90% от площта в неблагоприятно състояние
Цялостна оценка по Критерий 2		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
КРИТЕРИЙ 3. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)				
Параметър 3.1. Използване на торове и пестициди, както и замърсяване от пренос на биогени от близко разположени замърсители	Не се ползват на територия по-близка от 100 м от полигона, рамките на периода за оценка	Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние	Всяка друга комбинация	Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90% от площта в неблагоприятно състояние

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване на състоянието на отделни части/полигонали на парка	Благоприятно	Неблагоприятно – незадоволително	Неблагоприятно – лошо
Цялостна оценка по Критерий 3		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
Обща оценка по трите критерия на БПС на типа природно местообитание за парка:		Всички критерии зелени	Комбинация	Един или повече червени

8. Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmion minoris*)

Методологията за определяне на природозащитно състояние включва 3 критерия.

8.1. Площ в границите на парка

Обобщава се информацията от картирането, като се определя площта на местообитанието на ниво парк и се сравнява с площта според стандартния формуляр. За референтна стойност се приема 2007 г. и се прави оценка дали има намаляване на площта на местообитанието спрямо тази година. Анализира се дали разликата в площите на стандартния формуляр с постигнатите резултати от картирането се дължи на площна загуба или на неточност на стандартния формуляр.

8.2. Структура и функции на местообитанието

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

8.3. Бъдещи перспективи - заплахи и влияния.

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

8.4. Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво парк.

Събраните данни се обобщават на ниво парк, като резултат от картирането и определянето на природозащитното състояние на местообитанието и се включват във финалния доклад за резултатите от картирането и определянето на ПС.

Под-тип 2: Влажни низинни дъбови гори (асоциация *Scutellario altissimae-Quercetum roboris*)

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
КРИТЕРИЙ 1. ПЛОЩ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА				
Параметър 1.1. Заемана площ от природното местообитание в обхвата на парка	Хектари	Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната * площ за парка	Всяка друга комбинация	Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по-малка от референтната площ за парка
КРИТЕРИЙ 2. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ				
Параметър 2.1. Склопеност/пълноота (средно претеглена) на първия дървесен етаж	Изразен като единици от 1 до 10	>5	5 - 4	<4
Параметър 2.2. Състав на първия дървесен етаж	Участие в единици от 1 до 10	>1 за всеки от дървесни видове:	1	Ед.

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
(средно претеглен)*		летен дъб, дръжкоцветен дъб		
Параметър 2.3. Средна възраст на първия дървесен етаж (средно претеглена)	Години	>80 Не намалява, а се увеличава	80 - 60	<60
Параметър 2.4. Горите във фаза на старост	% от общата площ на местообитанието в обекта на планиране	Не по-малко от 10%		
Параметър 2.5. Количество мъртва дървесина	Не по-малко от 8% от запаса на насаждението като поне 10 броя дървета на ха са стоящи	60% от площта на местообитанието отговаря на показателя		
Параметър 2.6. Наличие на стари дървета с поне един клас на възраст над средната на насаждението	Най-малко от 10 бр. на ха брой	60% от площта на местообитанието отговаря на показателя		
Параметър 2.7. Приземна покривка		Видовият състав е характерен за хабитата.	Характерният за хабитата видов състав е слабо изменен.	Характерният за хабитата видов състав е силно изменен.
Цялостна оценка по Критерий 2		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
КРИТЕРИЙ 3. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)				
Параметър 3.1. Неправилно планирани и изведени сечи;		Отсъствие на заплахата	Въздействия върху площ на местообитани	Въздействия върху площ на местообитанието > 1% годишно

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
безпокойство, браконьерство			ето <1% годишно	
Параметър 3.2. Изнасяне на мъртва дървесина		Отсъствие на заплахата	Въздействия върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздействия върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.3. Залесяване с екзоти и неместни видове		Отсъствие на заплахата	Въздействия върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздействия върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.4. Пожари		Отсъствие на заплахата	Въздействия върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздействия върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.5. Рекреация и туризъм		Отсъствие на заплахата	Въздействия върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздействия върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.6. Строителство и инфраструктура		Отсъствие на заплахата	Въздействия върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздействия върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.7. Паша		Отсъствие на заплахата	Въздействия върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздействия върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.8. Природни нарушения и тенденции		Отсъствие на заплахата	Въздействия върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздействия върху площ на местообитанието >1% годишно

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
			годишно	
Параметър 3.9. Присъствие на инвазивни видове		Отсъствие или незначително участие на инвазивни видове		
Параметър 3.10. Промяна във водния режим		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.11. Почистване на речните корита		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.12. Нерегламентирано и неправилно добиване на недървесни горски ресурси (жълъди и листников фураж)		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Цялостна оценка по Критерий 3		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
Обща оценка по трите критерия на БПС на типа природно местообитание за парка:		Всички критерии зелени	Комбинация	Един или повече червени

9. Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 91G0 *Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*

Методологията за определяне на природозащитно състояние включва 3 критерия.

9.1. Площ в границите на парка

Обобщава се информацията от картирането, като се определя площта на местообитанието на ниво парк и се сравнява с площта според стандартния формуляр. За референтна стойност се приема 2007 г. и се прави оценка дали има намаляване на площта на местообитанието спрямо тази година. Анализира се дали разликата в площите на стандартния формуляр с постигнатите резултати от картирането се дължи на площна загуба или на неточност на стандартния формуляр.

9.2. Структура и функции на местообитанието

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

9.3. Бъдещи перспективи - заплахи и влияния

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

9.4. Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво парк

Събраните данни се обобщават на ниво парк, като резултат от картирането и определянето на природозащитното състояние на местообитанието и се включват във финалния доклад за резултатите от картирането и определянето на ПС.

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
Критерий 1. Площ в границите на парка				

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
Параметър 1.1. Заемана площ от природното местообитание в обхвата на парка	Хектари	Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната * площ за парка	Всяка друга комбинация	Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по-малка от референтната площ за парка
Критерий 2. Структури и функции				
Параметър 2.1. Склопеност/пълноота (средно претеглена) на първия дървесен етаж	Изразен като единици от 1 до 10	>5	5 - 4	<4
Параметър 2.2. Състав на първия дървесен етаж (средно претеглен)*	Участие в единици от 1 до 10	>6 за габър и зимен дъб или смесени дървостои на двата вида	6 за габър и зимен дъб или смесени дървостои на двата вида	5 за габър и зимен дъб или смесени дървостои на двата вида
Параметър 2.3. Средна възраст на първия дървесен етаж (средно претеглена)	Години	>70 Не намалява, а се увеличава	70 - 50	<50
Параметър 2.4. Горите във фаза на старост	% от общата площ на местообитанието в обекта на планиране	Не по-малко от 10%		
Параметър 2.5. Количество мъртва дървесина	Не по-малко от 8% от запаса на насаждението като поне 10 броя дървета на ха са стоящи	60% от площта на местообитанието отговаря на показателя		
Параметър 2.6. Наличие на стари дървета с поне един клас на	Най-малко от 10 бр. на ха брой	60% от площта на местообитанието отговаря		

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
възраст над средната на насаждението		на показателя		
Параметър 2.7. Приземна покривка		Видовият състав е характерен за хабитата	Характерният за хабитата видов състав е слабо изменен	Характерният за хабитата видов състав е силно изменен
Цялостна оценка по Критерий 2		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
Критерий 3. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)				
Параметър 3.1. Неправилно планирани и изведени сечи; безпокойство, браконьерство		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.2. Изнасяне на мъртва дървесина		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.3. Залесяване с екзоти и неместни видове		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.4. Пожари		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.5. Рекреация и туризъм		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
Параметър 3.6. Строителство и инфраструктура		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието >1% годишно
Параметър 3.7. Паша		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието >1% годишно
Параметър 3.8. Природни нарушения и тенденции		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието >1% годишно
Параметър 3.13. Наличие на сукцесионни процеси	Участие в единици от 1 до 10	Отсъствие или участие <3 на келяв габър	Наличие на келяв габър с участие 3	Наличие на келяв габър с участие > 3
Параметър 3.14. Нерегламентирано и неправилно добиване на недървесни горски ресурси (жълъди и листников фураж)		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието >1% годишно
Цялостна оценка по Критерий 3		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
Обща оценка по трите критерия на БПС на типа природно местообитание за парка:		Всички критерии зелени	Комбинация	Един или повече червени

10. Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори

Методологията за определяне на природозащитно състояние включва 3 критерия.

10.1. Площ в границите на парка, биогеографския район или страната.

Обобщава се информацията от картирането, като се определя площта на местообитанието на ниво парк и се сравнява с площта според стандартния формуляр. За референтна стойност се приема 2007 г. и се прави оценка дали има намаляване на площта на местообитанието спрямо тази година. Анализира се дали разликата в площите на стандартния формуляр с постигнатите резултати от картирането се дължи на площна загуба или на неточност на стандартния формуляр.

10.2. Структура и функции на местообитанието.

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

10.3. Бъдещи перспективи - заплахи и влияния.

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

10.4. Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво парк.

Събраните данни се обобщават на ниво парк, като резултат от картирането и определянето на природозащитното състояние на местообитанието и се включват във финалния доклад за резултатите от картирането и определянето на ПС.

91M0 Подтип 1 – Мизийски смесени термофилни дъбови гори

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
КРИТЕРИЙ 1. ПЛОЩ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА				
Параметър 1.1. Заемана площ от природното местообитание в обхвата на парка	Хектари	Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната * площ за парка	Всяка друга комбинация	Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по-малка от референтната площ за парка
КРИТЕРИЙ 2. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ				
Параметър 2.1. Склопеност/пълнота (средно претеглена) на първия дървесен етаж	Изразен като единици от 1 до 10	>5	5	<5
Параметър 2.2. Състав на първия дървесен етаж (средно претеглен)*	Участие в единици от 1 до 10	>6 за благоуна и/или цер, и/или зимен дъб; или комбинации от видовете	6	5
Параметър 2.3. Средна възраст на първия дървесен етаж (средно претеглена)	Години	>60 Не намалява, а се увеличава	60 - 40	<40
Параметър 2.4. Горите във фаза на старост	% от общата площ на местообитанието в обекта на планиране	Не по-малко от 10%		
Параметър 2.5. Количество мъртва дървесина	Не по-малко от 8% от запаса на насаждението като поне 10 броя дървета на ха са стоящи	60% от площта на местообитанието отговаря на показателя		
Параметър 2.6. Наличие на стари дървета с поне един клас на възраст над средната на насаждението	Най-малко от 10 бр. на ха брой	60% от площта на местообитанието отговаря на показателя		
Параметър 2.7. Приземна покривка		Видовият състав е характерен за хабитата	Характерният за хабитата видов състав е слабо изменен	Характерният за хабитата видов състав е силно изменен
Цялостна оценка по Критерий 2		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
КРИТЕРИЙ 3. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)				

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
Параметър 3.1. Неправилно планирани и изведени сечи; безпокойство, браконьерство		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.2. Изнасяне на мъртва дървесина		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.3. Залесяване екзоти и неместни видове		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.4. Пожари		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.5. Рекреация и туризъм		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.6. Строителство и инфраструктура		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.7. Паша		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието >1% годишно
Параметър 3.8. Природни нарушения и тенденции		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.9. Наличие на суксесионни процеси	Участие в единици от 1 до 10	Отсъствие или участие <3 на келяв габър и/или мъждрян. Доминира <i>Сraategus monogyna</i>	Наличие на келяв габър и/или мъждрян с участие 3	Наличие на келяв габър и/или мъждрян с участие > 3. Доминират (<i>Paliurus spina-christii</i>), трънка (<i>Prunus spinosa</i>), смрадлика (<i>Cotinus cogyggria</i>), хвойна (<i>Juniperus communis</i>).
Параметър 3.10. Нерегламентирано и неправилно добиване на недървесни горски ресурси (жълди и листников фураж)		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Цялостна оценка по Критерий 3		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
Обща оценка по трите критерия на БПС на типа природно местообитание за парка:		Всички критерии зелени	Комбинация	Един или повече червени

11. Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа

Методологията за определяне на природозащитно състояние включва 3 критерия.

11.1. Площ в границите на парка

Обобщава се информацията от картирането, като се определя площта на местообитанието на ниво парк и се сравнява с площта според стандартния формуляр. За референтна стойност се приема 2007 г. и се прави оценка дали има намаляване на площта на местообитанието спрямо тази година. Анализира се дали разликата в площите на стандартния формуляр с постигнатите резултати от картирането се дължи на площна загуба или на неточност на стандартния формуляр.

11.2. Структура и функции на местообитанието

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

11.3. Бъдещи перспективи - заплахи и влияния

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

11.4. Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво парк

Събраните данни се обобщават на ниво парк, като резултат от картирането и определянето на природозащитното състояние на местообитанието и се включват във финалния доклад за резултатите от картирането и определянето на ПС.

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
КРИТЕРИЙ 1. ПЛОЩ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА				
Параметър 1.1. Заемана площ от природното местообитание в обхвата на парка	Хектари	Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната * площ за парка	Всяка друга комбинация	Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по-малка от референтната площ за парка
КРИТЕРИЙ 2. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ				
Параметър 2.1. Склопеност/пълноота (средно претеглена) на първия дървесен етаж	Изразен като единици от 1 до 10	>6	6 - 5	<5
Параметър 2.2. Състав на първия дървесен етаж (средно претеглен)*	Участие в единици от 1 до 10	>5 за сребролистната липа	5 - 4	3
Параметър 2.3. Средна възраст на първия дървесен етаж (средно претеглена)	Години	>60 Не намалява, а се увеличава	60 - 40	<40
Параметър 2.4. Горите във фаза на старост	% от общата площ на местообитанието в обекта на планиране	Не по-малко от 10%		

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
Параметър 2.5. Количество мъртва дървесина	Не по-малко от 8% от запаса на насаждението като поне 10 броя дървета на ха са стоящи	60% от площта на местообитанието отговаря на показателя		
Параметър 2.6. Наличие на стари дървета с поне един клас на възраст над средната на насаждението	Най-малко от 10 бр. на ха брой	60% от площта на местообитанието отговаря на показателя		
Параметър 2.7. Приземна покривка		Видовият състав е характерен за хабитата	Характерният за хабитата видов състав е слабо изменен	Характерният за хабитата видов състав е силно изменен
Цялостна оценка по Критерий 2		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
КРИТЕРИЙ 3. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)				
Параметър 3.1. Неправилно планирани и изведени сечи; безпокойство, браконьерство		Отсъствие на заплахата	Въздействия върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздействия върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.2. Изнасяне на мъртва дървесина		Отсъствие на заплахата	Въздействия върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздействия върху площ на местообитанието > 1% годишно

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
Параметър 3.3. Залесяване екзоти и неместни видове		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.4. Пожари		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.5. Рекреация и туризъм		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.6. Строителство и инфраструктура		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.7. Паша		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието >1% годишно
Параметър 3.8. Природни нарушения и тенденции		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.9. Нерегламентирано и неправилно добиване на недървесни горски ресурси (липов цвят)		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
Цялостна оценка по Критерий 3		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
Обща оценка по трите критерия на БПС на типа природно местообитание за парка:		Всички критерии зелени	Комбинация	Един или повече червени

12. Методология за определяне на природозащитно състояние на местообитание 91Н0 * Панонски гори с *Quercus pubescens*

Методологията за определяне на природозащитно състояние включва 3 критерия.

12.1. Площ в границите на парка, биогеографския район или страната.

Обобщава се информацията от картирането, като се определя площта на местообитанието на ниво парк и се сравнява с площта според стандартния формуляр. За референтна стойност се приема 2007 г. и се прави оценка дали има намаляване на площта на местообитанието спрямо тази година. Анализира се дали разликата в площите на стандартния формуляр с постигнатите резултати от картирането се дължи на площна загуба или на неточност на стандартния формуляр.

12.2. Структура и функции на местообитанието.

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

12.3. Бъдещи перспективи - заплахи и влияния.

Обобщава се информацията от картирането и определянето на ПС по избраните за местообитанието показатели, като се определя площта на местообитанието в неблагоприятно незадоволително и неблагоприятно лошо състояние в парка спрямо площта в благоприятно състояние. Отчита се следната комбинация за крайната оценка.

Параметър	Благоприятно (А)	Неблагоприятно – незадоволително (В)	Неблагоприятно – лошо (С)
Параметър – консервационен статус А,В,С	>30% в А	Друга комбинация	>70% в С

12.4. Методология за определяне на природозащитно състояние на ниво парк.

Събраните данни се обобщават на ниво парк, като резултат от картирането и определянето на природозащитното състояние на местообитанието и се включват във финалния доклад за резултатите от картирането и определянето на ПС.

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
КРИТЕРИЙ 1. ПЛОЩ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА				
Параметър 1.1. Заемана площ от природното местообитание в обхвата на парка	Хектари	Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната * площ за парка	Всяка друга комбинация	Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по-малка от референтната площ за парка
КРИТЕРИЙ 2. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ				
Параметър 2.1. Склопеност/пълнота (средно претеглена) на първия дървесен етаж	Изразен като единици от 1 до 10	>5	5	<4
Параметър 2.2. Състав на първия дървесен етаж (средно претеглен)*	Участие в единици от 1 до 10	>5 за косматия дъб	5	4
Параметър 2.3. Средна възраст на първия дървесен етаж (средно претеглена)	Години	>60 Не намалява, а се увеличава	60 - 40	<40

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
Параметър 2.4. Горите във фаза на старост	% от общата площ на местообитанието в обекта на планиране	Не по-малко от 10%		
Параметър 2.5. Количество мъртва дървесина	Не по-малко от 8% от запаса на насаждението като поне 10 броя дървета на ха са стоящи	60% от площта на местообитанието отговаря на показателя		
Параметър 2.6. Наличие на стари дървета с поне един клас на възраст над средната на насаждението	Най-малко от 10 бр. на ха брой	60% от площта на местообитанието отговаря на показателя		
Параметър 2.7. Приземна покривка		Видовият състав е характерен за хабитата	Характерният за хабитата видов състав е слабо изменен	Характерният за хабитата видов състав е силно изменен
Цялостна оценка по Критерий 2		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
КРИТЕРИЙ 3. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)				
Параметър 3.1. Неправилно планирани и изведени сечи; безпокойство, браконьерство		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.2. Изнасяне на мъртва дървесина		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.3. Залесяване екзоти и неместни видове		Отсъствие на заплахата	Въздейства върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздейства върху площ на местообитанието > 1% годишно

Критерии и параметри	Мерна единица/праг за БПС при оценяване състоянието на отделни части/полигони на парка	Благоприятно	Неблагоприятно - незадоволително	Неблагоприятно - лошо
Параметър 3.4. Пожари		Отсъствие на заплахата	Въздействия върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздействия върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.5. Рекреация и туризъм		Отсъствие на заплахата	Въздействия върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздействия върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.6. Строителство и инфраструктура		Отсъствие на заплахата	Въздействия върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздействия върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.7. Паша		Отсъствие на заплахата	Въздействия върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздействия върху площ на местообитанието >1% годишно
Параметър 3.8. Природни нарушения и тенденции		Отсъствие на заплахата	Въздействия върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздействия върху площ на местообитанието > 1% годишно
Параметър 3.9. Наличие на сукцесионни процеси	Участие в единици от 1 до 10	Отсъствие или единично участие на драка и/или келяв габър	Наличие на драка и/или келяв габър с участие на последния вид 2-3	Наличие на драка и/или келяв габър с участие на последния вид >= 4
Параметър 3.10. Нерегламентирано и неправилно добиване на недървесни горски ресурси (жълд и листников фураж)		Отсъствие на заплахата	Въздействия върху площ на местообитанието <1% годишно	Въздействия върху площ на местообитанието > 1% годишно
Цялостна оценка по Критерий 3		Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация	Комбинация	Поне един параметър в червено
Обща оценка по трите критерия на БПС на типа природно местообитание за парка:		Всички критерии зелени	Комбинация	Един или повече червени

Приложение на методиките за оценка на природозащитното състояние

Оценъчна таблица за местообитание 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculus fluitantis* и *Callitriche-Batrachion*

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен ("зелен")	Неблагоприятно - незадоволително ("оранжев")	Неблагоприятно - лошо ("червен")	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
Площ на разпространение в парка	Стабилна (загуба или експанзия в баланс) или увеличаваща се И не по-малка от 'Благоприятно референтно разпространение'	Всяка друга комбинация	Значително намаляване: Еквивалентно на загуба от повече от 1% за година през периода на отчитане <u>ИЛИ</u> Повече от 10% под 'Благоприятно референтно разпространение'	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
	12.6 ха			
Специфични структура и функции (включително Типичните видове)	Структура и функции (включително Типичните видове) в добро състояние и няма значителни увреждания / въздействия.	Всяка друга комбинация	Повече от 25% от площта в неблагоприятно състояние що се отнася специфичните структура и функции (включително Типичните видове) ¹	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
Бъдещи перспективи (що се отнася до разпространението, площта и специфичните структура и функции)	Перспективите на местообитанието за неговото бъдеще са отлични /добри, няма очаквани значителни въздействия	Състоянието по показател "Структура и функции" е неблагоприятно-незадоволително. Три от заплахите и влиянията са с висока степен на въздействие	Перспективите на местообитанието са лоши, очакват се тежки въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост не	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен ("зелен")	Неблагоприятно - незадоволително ("оранжев")	Неблагоприятно - лошо ("червен")	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
	отзаплахи; дългосрочната жизненост осигурена.		е осигурена.	
Цялостна оценка на ПС	Всички "зелен" ИЛИ три "зелен" и едно "неизвестно"	Едно или повече "оранжев" но не "червен"	Едно или повече "червен"	Две или повече "неизвестно" комбинирано със зелено или всички "неизвестно"
		Неблагоприятно незадоволително състояние U=		

Оценъчна таблица за местообитание 40A0 * Субконтинентални пери-панонски храстови съобщества

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен ("зелен")	Неблагоприятно - незадоволително ("оранжев")	Неблагоприятно - лошо ("червен")	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
Площ на разпространение в парка	Стабилна (загуба или експанзия в баланс) или увеличаваща се И не по-малка от 'Благоприятно референтно разпространение'	Всяка друга комбинация	Значително намаляване: Еквивалентно на загуба от повече от 1% за година през периода на отчитане <u>ИЛИ</u> Повече от 10% под 'Благоприятно референтно разпространение'	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
	4.8 ха			
Специфични структура и	Структура и функции	Всяка друга комбинация	Повече от 25% от площта в	Няма или наличната

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен “зелен”	Неблагоприятно - незадоволително “оранжев”	Неблагоприятно - лошо “червен”	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
функции (включително Типичните видове)	(включително Типичните видове) в добро състояние и няма значителни увреждания / въздействия.		неблагоприятно състояние що се отнася специфичните структура и функции (включително Типичните видове) ²	достоверна информация е недостатъчна
Бъдещи перспективи (що се отнася до разпространението, площта и специфичните структура и функции)	Перспективите на местообитанието за неговото бъдеще са отлични /добри, няма очаквани значителни въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост осигурена.	Състоянието по показател “Структура и функции” е неблагоприятно-незадоволително. Част от заплахите и влиянията са с висока степен на въздействие	Перспективите на местообитанието са лоши, очакват се тежки въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост не е осигурена.	<i>Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна</i>
Цялостна оценка на ПС	Всички “зелен”ИЛИ три “зелен” и едно “неизвестно”	Едно или повече “оранжев” но не “червен”	Едно или повече “червен”	Две или повече “неизвестно” комбинирано със зелено или всички “неизвестно”
		Неблагоприятно незадоволително състояние U=		

*Оценъчна таблица за местообитание 6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi**

Параметър	Природозащитен статус
-----------	-----------------------

	Благоприятен ("зелен")	Неблагоприятно - незадоволително ("оранжев")	Неблагоприятно - лошо ("червен")	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
Площ на разпространение в парка	Стабилна (загуба или експанзия в баланс) или увеличаваща се И не по-малка от 'Благоприятно референтно разпространение' 98,5 ха	Всяка друга комбинация	Значително намаляване: Еквивалентно на загуба от повече от 1% за годинапрез периода на отчитане <u>ИЛИ</u> Повече от 10% под 'Благоприятно то референтно разпространение'	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
Специфични структура и функции (включително Типичните видове)	Структура и функции (включително Типичните видове) в добро състояние и няма значителни увреждания / въздействия.	Всяка друга комбинация	Повече от 25% от площта в неблагоприятно състояние що се отнася специфичните структура и функции (включително Типичните видове) ³	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
Бъдещи перспективи (що се отнася до разпространението, площта и специфичните структура и функции)	Перспективите на местообитанието за неговото бъдеще са отлични /добри, няма очаквани значителни въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост осигурена.	Състоянието по показател "Структура и функции" е неблагоприятно-незадоволително. от Три заплахите и влиянията са с висока степен на въздействие	Перспективите на местообитанието са лоши, очакват се тежки въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост не е осигурена.	<i>Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна</i>
Цялостна оценка на	Всички "зелен"ИЛИ	Едно или повече "оранжев" но не	Едно или повече	Две или повече "неизвестно"

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен ("зелен")	Неблагоприятно - незадоволително ("оранжев")	Неблагоприятно - лошо ("червен")	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
ПС	три "зелен" и едно "неизвестно"	"червен"	"червен"	комбинирано със зелено или всички "неизвестно"
		Неблагоприятно незадоволително състояние U=		

*Оценъчна таблица за местообитание 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи)*

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен ("зелен")	Неблагоприятно - незадоволително ("оранжев")	Неблагоприятно - лошо ("червен")	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
Площ на разпространение в парка	Стабилна (загуба или експанзия в баланс) или увеличаваща се И не по-малка от 'Благоприятно референтно разпространени	Всяка друга комбинация	Значително намаляване: Еквивалентно на загуба от повече от 1% за година през периода на отчитане <u>ИЛИ</u> Повече от 10%	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен (“зелен”)	Неблагоприятно - незадоволително (“оранжев”)	Неблагоприятно - лошо (“червен”)	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
	е' 220.4 ха		под ‘Благоприятното референтно разпространение’	
Специфични структура и функции (включително Типичните видове)	Структура и функции (включително Типичните видове) в добро състояние и няма значителни увреждания / въздействия.	Всяка друга комбинация	Повече от 25% от площта в неблагоприятно състояние, що се отнася за специфичните структура и функции (включително Типичните видове) ⁴	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
Бъдещи перспективи (що се отнася до разпространението, площта и специфичните структура и функции)	Перспективите на местообитанието за неговото бъдеще са отлични /добри, няма очаквани значителни въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост осигурена.	Състоянието по показател “Структура и функции” е неблагоприятно-незадоволително. Една от заплахите и влиянията е с висока степен на въздействие, останалите – със средна степен	Перспективите на местообитанието са лоши, очакват се тежки въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост не е осигурена.	<i>Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна</i>
Цялостна оценка на ПС	Всички “зелен” ИЛИ три “зелен” и едно “неизвестно”	Едно или повече “оранжев” но не “червен”	Едно или повече “червен”	Две или повече “неизвестно” комбинирано със зелено или всички “неизвестно”

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен ("зелен")	Неблагоприятно - незадоволително ("оранжев")	Неблагоприятно - лошо ("червен")	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
		Неблагоприятно незадоволително състояние U=		

Оценъчна таблица за местообитание 6250 * Панонски лъсови степни тревни съобщества

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен ("зелен")	Неблагоприятно - незадоволително ("оранжев")	Неблагоприятно - лошо ("червен")	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
Площ на разпространение в парка	Стабилна (загуба или експанзия в баланс) или увеличаваща се И не по-малка от 'Благоприятно референтно разпространение'	Всяка друга комбинация	Значително намаляване: Еквивалентно на загуба от повече от 1% за година през периода на отчитане <u>ИЛИ</u> Повече от 10% под 'Благоприятно референтно разпространение'	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
	0,8 ха			
	140,3588 км ²			
Специфични структура и функции (включително Типичните видове)	Структура и функции (включително Типичните видове) в добро състояние и няма значителни увреждания /	Всяка друга комбинация	Повече от 25% от площта в неблагоприятно състояние що се отнася специфичните структура и функции (включително	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен “зелен”	Неблагоприятно - незадоволително “оранжев”	Неблагоприятно - лошо “червен”	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
	въздействия.		Типичните видове) ⁵	
Бъдещи перспективи (що се отнася до разпространението, площта и специфичните структура и функции)	Перспективите на местообитанието за неговото бъдеще са отлични /добри, няма очаквани значителни въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост осигурена.	Състоянието по показател “Структура и функции” е неблагоприятно-незадоволително. Една от заплахите и влиянията е с висока степен на въздействие, останалите - със средна	Перспективите на местообитанието са лоши, очакват се тежки въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост не е осигурена.	<i>Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна</i>
Цялостна оценка на ПС	Всички “зелен” ИЛИ три “зелен” и едно “неизвестно”	Едно или повече “оранжев” но не “червен”	Едно или повече “червен”	Две или повече “неизвестно” комбинирано със зелено или всички “неизвестно”
		Неблагоприятно незадоволително състояние U=		

Оценъчна таблица за местообитание 6510 Низинни сенокосни ливади (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен “зелен”	Неблагоприятно - незадоволително “оранжев”	Неблагоприятно - лошо “червен”	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен ("зелен")	Неблагоприятно - незадоволително ("оранжев")	Неблагоприятно - лошо ("червен")	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
Площ на разпространение в парка	<p>Стабилна (загуба или експанзия в баланс) или увеличаваща се И не по-малка от 'Благоприятно референтно разпространение'</p> <p>296,5 ха</p>	Всяка друга комбинация	Значително намаляване: Еквивалентно на загуба от повече от 1% за година през периода на отчитане <u>ИЛИ</u> Повече от 10% под 'Благоприятно то референтно разпространение'	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
Специфични структура и функции (включително Типичните видове)	Структура и функции (включително Типичните видове) в добро състояние и няма значителни увреждания / въздействия.	Всяка друга комбинация	Повече от 25% от площта в неблагоприятно състояние що се отнася специфичните структура и функции (включително Типичните видове) ⁶	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
Бъдещи перспективи (що се отнася до разпространението, площта и специфичните структура и функции)	Перспективите на местообитанието за неговото бъдеще са отлични /добри, няма очаквани значителни въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост осигурена.	Състоянието по показател "Структура и функции" е неблагоприятно-незадоволително. Две от заплахите и влиянията са с висока степен на въздействие, шест - - със средна степен	Перспективите на местообитанието са лоши, очакват се тежки въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост не е осигурена.	<i>Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна</i>

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен ("зелен")	Неблагоприятно - незадоволително ("оранжев")	Неблагоприятно - лошо ("червен")	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
Цялостна оценка на ПС	Всички "зелен" ИЛИ три "зелен" и едно "неизвестно"	Едно или повече "оранжев" но не "червен"	Едно или повече "червен"	Две или повече "неизвестно" комбинирано със зелено или всички "неизвестно"
		Неблагоприятно незадоволително състояние U=		

Оценъчна таблица за местообитание 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен ("зелен")	Неблагоприятно - незадоволително ("оранжев")	Неблагоприятно - лошо ("червен")	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
Площ на разпространение в биогеографския регион	Стабилна (загуба или експанзия в баланс) или увеличаваща се И не по-малка от 'Благоприятно референтно разпространение'	Всяка друга комбинация	Значително намаляване: Еквивалентно на загуба от повече от 1% за година през периода на отчитане <u>ИЛИ</u> Повече от 10% под 'Благоприятно референтно разпространение'	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
	65,7 ха			
Специфични структура и функции (включително Типичните	Структура и функции (включително Типичните видове) в добро	Всяка друга комбинация	Повече от 25% от площта в неблагоприятно състояние що се отнася	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен “зелен”)	Неблагоприятно - незадоволително (“оранжев”)	Неблагоприятно - лошо (“червен”)	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
видове)	състояние и няма значителни увреждания / въздействия.		специфичните структура и функции (включително Типичните видове) ⁷	
Бъдещи перспективи (що се отнася до разпространението, площта и специфичните структура и функции)	Перспективите на местообитанието за неговото бъдеще са отлични /добри, няма очаквани значителни въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост осигурена.	Състоянието по показател “Структура и функции” е неблагоприятно-незадоволително. Повечето от заплахите и влиянията са с ниска степен на въздействие	Перспективите на местообитанието са лоши, очакват се тежки въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост не е осигурена.	<i>Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна</i>
Цялостна оценка на ПС	Всички “зелен”ИЛИ три “зелен” и едно “неизвестно”	Едно или повече “оранжев” но не “червен”	Едно или повече “червен”	Две или повече “неизвестно” комбинирано със зелено или всички “неизвестно”
		Неблагоприятно незадоволително състояние U=		

Оценъчна таблица за местообитание 91F0 Крайречни смесени гори от Quercus robur, Ulmus laevis и Fraxinus excelsior или Fraxinus angustifolia покрай големи реки (Ulmenion minoris)

Параметър	Природозащитен статус
-----------	-----------------------

	Благоприятен(“зелен”)	Неблагоприятно - незадоволително (“оранжев”)	Неблагоприятно - лошо (“червен”)	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
Площ на разпространение в парка	Стабилна (загуба или експанзия в баланс) или увеличаваща се И не по-малка от 'Благоприятно референтно разпространение'	Всяка друга комбинация	Значително намаляване: Еквивалентно на загуба от повече от 1% за годинапрез периода на отчитане <u>ИЛИ</u> Повече от 10% под 'Благоприятното референтно разпространение'	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
	38,0 ха			
Специфични структура и функции (включително Типичните видове)	Структура и функции (включително Типичните видове) в добро състояние и няма значителни увреждания / въздействия.	Всяка друга комбинация	Повече от 25% от площта в неблагоприятно състояние що се отнася специфичните структура и функции (включително Типичните видове) ⁸	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
Бъдещи перспективи (що се отнася до разпространението, площта и специфичните структура и функции)	Перспективите на местообитанието за неговото бъдеще са отлични /добри, няма очаквани значителни въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост осигурена.	Състоянието по показател “Структура и функции” е неблагоприятно-незадоволително. Три от заплахите и влиянията са с висока степен на въздействие	Перспективите на местообитанието са лоши, очакват се тежки въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост не е осигурена.	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
Цялостна оценка на	Всички “зелен”ИЛИ	Едно или повече “оранжев” но не	Едно или повече	Две или повече “неизвестно”

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен ("зелен")	Неблагоприятно - незадоволително ("оранжев")	Неблагоприятно - лошо ("червен")	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
ПС	три "зелен" и едно "неизвестно"	"червен"	"червен"	комбинирано със зелено или всички "неизвестно"
		Неблагоприятно незадоволително състояние U=		

Оценъчна таблица за местообитание 91G0 *Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен ("зелен")	Неблагоприятно - незадоволително ("оранжев")	Неблагоприятно - лошо ("червен")	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
Площ на разпространение в парка	Стабилна (загуба или експанзия в баланс) или увеличаваща се И не по-малка от 'Благоприятно референтно разпространение'	Всяка друга комбинация	Значително намаляване: Еквивалентно на загуба от повече от 1% за година през периода на отчитане <u>ИЛИ</u> Повече от 10% под 'Благоприятното референтно разпространение'	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
	3,3 ха			
Специфични структура и функции (включително Типичните видове)	Структура и функции (включително Типичните видове) в добро състояние и няма	Всяка друга комбинация	Повече от 25% от площта в неблагоприятно състояние що се отнася специфичните структура и	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен “зелен”	Неблагоприятно - незадоволително (“оранжев”)	Неблагоприятно - лошо (“червен”)	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
	значителни увреждания / въздействия.		функции (включително Типичните видове) ⁹	
Бъдещи перспективи (що се отнася до разпространението, площта и специфичните структура и функции)	Перспективите на местообитанието за неговото бъдеще са отлични /добри, няма очаквани значителни въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост осигурена.	Състоянието по показател “Структура и функции” е неблагоприятно-незадоволително. Заплахите и влиянията са основно с ниска степен на въздействие	Перспективите на местообитанието са лоши, очакват се тежки въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост не е осигурена.	<i>Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна</i>
Цялостна оценка на ПС	Всички “зелен” ИЛИ три “зелен” и едно “неизвестно”	Едно или повече “оранжев” но не “червен”	Едно или повече “червен”	Две или повече “неизвестно” комбинирано със зелено или всички “неизвестно”
		Неблагоприятно незадоволително състояние U=		

Оценъчна таблица за местообитание 91Н0 * Панонски гори с *Quercus pubescens*

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен “зелен”	Неблагоприятно - незадоволително (“оранжев”)	Неблагоприятно - лошо (“червен”)	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен ("зелен")	Неблагоприятно - незадоволително ("оранжев")	Неблагоприятно - лошо ("червен")	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
Площ на разпространение в парка	<p>Стабилна (загуба или експанзия в баланс) или увеличаваща се И не по-малка от 'Благоприятно референтно разпространение'</p> <p>18,0 ха</p>	Всяка друга комбинация	Значително намаляване: Еквивалентно на загуба от повече от 1% за година през периода на отчитане <u>ИЛИ</u> Повече от 10% под 'Благоприятно то референтно разпространение'	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
Специфични структура и функции (включително Типичните видове)	Структура и функции (включително Типичните видове) в добро състояние и няма значителни увреждания / въздействия.	Всяка друга комбинация	Повече от 25% от площта в неблагоприятно състояние що се отнася специфичните структура и функции (включително Типичните видове) ¹⁰	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
Бъдещи перспективи (що се отнася до разпространението, площта и специфичните структура и функции)	Перспективите на местообитанието за неговото бъдеще са отлични /добри, няма очаквани значителни въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост осигурена.	Състоянието по показател "Структура и функции" е неблагоприятно-незадоволително. Три от заплахите и влиянията са с висока степен на въздействие	Перспективите на местообитанието са лоши, очакват се тежки въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост не е осигурена.	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен ("зелен")	Неблагоприятно - незадоволително ("оранжев")	Неблагоприятно - лошо ("червен")	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
Цялостна оценка на ПС	Всички "зелен" ИЛИ три "зелен" и едно "неизвестно"	Едно или повече "оранжев" но не "червен"	Едно или повече "червен"	Две или повече "неизвестно" комбинирано със зелено или всички "неизвестно"
		Неблагоприятно незадоволително състояние U=		

Оценъчна таблица за местообитание 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори
Основна оценъчна таблица за Континенталния биогеографски регион

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен ("зелен")	Неблагоприятно - незадоволително ("оранжев")	Неблагоприятно - лошо ("червен")	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
Площ на разпространение в парка	Стабилна (загуба или експанзия в баланс) или увеличаваща се И не по-малка от 'Благоприятно референтно разпространение'	Всяка друга комбинация	Значително намаляване: Еквивалентно на загуба от повече от 1% за година през периода на отчитане <u>ИЛИ</u> Повече от 10% под 'Благоприятно референтно разпространение'	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
	689,8 ха			
Специфични структура и функции (включително Типичните видове)	Структура и функции (включително Типичните видове) в добро състояние и	Всяка друга комбинация	Повече от 25% от площта в неблагоприятно състояние що се отнася специфичните	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен “зелен”	Неблагоприятно - незадоволително “оранжев”	Неблагоприятно - лошо “червен”	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
	няма значителни увреждания / въздействия.		структура и функции (включително Типичните видове) ¹¹	
Бъдещи перспективи (що се отнася до разпространението, площта и специфичните структура и функции)	Перспективите на местообитанието за неговото бъдеще са отлични /добри, няма очаквани значителни въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост осигурена.	Състоянието по показател “Структура и функции” е неблагоприятно-незадоволително. Заплахите и влиянията са със средна и ниска степен на въздействие	Перспективите на местообитанието са лоши, очакват се тежки въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост не е осигурена.	<i>Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна</i>
Цялостна оценка на ПС	Всички “зелен” ИЛИ три “зелен” и едно “неизвестно”	Едно или повече “оранжев” но не “червен”	Едно или повече “червен”	Две или повече “неизвестно” комбинирано със зелено или всички “неизвестно”
		Неблагоприятно незадоволително състояние U=		

Оценъчна таблица за местообитание 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа
Основна оценъчна таблица за Континенталния биогеографски регион

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен “зелен”	Неблагоприятно - незадоволително “оранжев”	Неблагоприятно - лошо “червен”	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен ("зелен")	Неблагоприятно - незадоволително ("оранжев")	Неблагоприятно - лошо ("червен")	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
Площ на разпространение в парка	<p>Стабилна (загуба или експанзия в баланс) или увеличаваща се И не по-малка от 'Благоприятно референтно разпространение'</p> <p>203,8 ха</p>	Всяка друга комбинация	Значително намаляване: Еквивалентно на загуба от повече от 1% за година през периода на отчитане <u>ИЛИ</u> Повече от 10% под 'Благоприятно то референтно разпространение'	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
Специфични структура и функции (включително Типичните видове)	Структура и функции (включително Типичните видове) в добро състояние и няма значителни увреждания / въздействия.	Всяка друга комбинация	Повече от 25% от площта в неблагоприятно състояние що се отнася специфичните структура и функции (включително Типичните видове) ¹²	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна
Бъдещи перспективи (що се отнася до разпространението, площта и специфичните структура и функции)	Перспективите на местообитанието за неговото бъдеще са отлични /добри, няма очаквани значителни въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост осигурена.	Състоянието по показател "Структура и функции" е неблагоприятно-незадоволително. Заплахите и влиянията са със средна и ниска степен на въздействие	Перспективите на местообитанието са лоши, очакват се тежки въздействия от заплахи; дългосрочната жизненост не е осигурена.	Няма или наличната достоверна информация е недостатъчна

Параметър	Природозащитен статус			
	Благоприятен (“зелен”)	Неблагоприятно - незадоволително (“оранжев”)	Неблагоприятно - лошо (“червен”)	Неизвестно (недостатъчна информация за да се направи оценка)
Цялостна оценка на ПС	Всички “зелен” ИЛИ три “зелен” и едно “неизвестно”	Едно или повече “оранжев” но не “червен”	Едно или повече “червен”	Две или повече “неизвестно” комбинирано със зелено или всички “неизвестно”
		Неблагоприятно незадоволително състояние U=		

Анализ на защитените зони - видове от Приложение 2

На територията на ПП Русенски лом са установени следните видове, включени в Приложение 2 на ЗБР:

Животни

Безгръбначни (Invertebrata)

- Bolbelasmus unicornis* (Schrank, 1789) - еднорог болбелазмус (4011)
- Cerambyx cerdo* (Linnaeus, 1758) - голям сечко (1088)
- Dioszeghyana schmidtii* (Diószeghy 1935) (4032)
- Euplagia quadripunctaria* (Рода, 1761) - Четириточкова меча пеперуда (1078)
- Lucanus cervus* (Linnaeus, 1758) - еленов рогач (1083)
- Lycaena dispar* (Haworth, 1802) (1060)
- Morimus asper funereus* (Mulsant, 1863) - голям буков сечко (1089)
- Theodoxus transversalis* (C. Pfeiffer, 1828) - ивичест теодоксус (4064)
- Unio crassus* (Retzius, 1783) - овална речна мида (1032)
- Vertigo* (*Vertigo*) *moulinsiana* (Duru, 1849) - Дезмолинов спираловиден охлюв (1016)

Гръбначни (Vertebrata)

Риби

- Barbus meridionalis* - черна, балканска мряна (1138)
- Cobitis elongata* - голям щипок (2533)
- Cobitis taenia* - обикновен щипок (1149)
- Eudontomyzon mariae* - украинска минога (2484)
- Gobio kessleri* - балканска кротушка (2511)
- Misgurnus fossilis* - виюн (1145)
- Rhodeus amarus* - горчивка (1134)

Земноводни

- Bombina bombina* - червенокоремна бумка (1188)
- Triturus dobrogicus* - дунавски гребенест тритон (1993)
- Triturus karelinii* - южен гребенест тритон (1171)

Влечуги

- Elaphe sauromates* - пъстър смок (5194 (1279))
- Emys orbicularis* - обикновена блатна костенурка (1220)
- Testudo graeca* - шипобедрена сухоземна костенурка (1219)
- Testudo hermanni* - шпоопашата сухоземна костенурка (1217)

Бозайници (без прилепи)

- Canis lupus* – европейски вълк (1352)
- Lutra lutra* - видра (1355)
- Mesocricetus newtoni* – добруджански хомяк (2609)
- Mustella eversmanni* – степен пор (2633)
- Spermophilus citelus* – европейски лалугер (1335)
- Vormela peregusna* – пъстър пор (2635)

Прилепи

- Barbastella barbastellus* - широкоух прилеп (1308)
- Miniopterus schreibersi* - Пещерен дългокрил (1310)
- Myotis bechsteini* - бехщайнов нощник (дългоух нощник) (1323)
- Myotis blythii* - остроух нощник (1307)
- Myotis caraccinii* - дългопръст нощник (1316)
- Myotis emarginatus* - трицветен нощник (1321)
- Myotis myotis* - голям нощник (1324)
- Rhinolophus euryale* - южен подковонос (1305)
- Rhinolophus ferrumequinum* - голям подковонос (1304)
- Rhinolophus hipposideros* - малък подковонос (1303)

Rhinolophus mehelyi - подковонос на Мехели (1302)
Растения
Himantoglossum caprinum – пърчовка (2327)

Оценка на природозащитното състояние на видовете от Приложение 2 на ЗБР. Методики за оценка на състоянието.

Методиките за оценка на състоянието на видовете от Приложение 2 на ЗБР са разработени в съответствие с изискванията за оценка на ПС по НАТУРА 2000. Тъй като различните видове в рамките на един систематичен клас имат различна биология, се налага използването на различни параметри и референтни стойности за оценяване на тяхното ПС. Поради това в настоящия доклад са разработени отделни методики за всеки вид или за групи от видове със сходна биология.

Безгръбначни животни (Invertebrata)

Bolbelasmus unicornis (Schrank, 1789) - еднорог болбелазмус (4011)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Брой находища.

Мерна единица/праг за БПС/ - брой на находищата в парка. Тъй като видът не е установен на територията на парка референтна стойност не може да бъде посочена.

Постоянен или нарастващ - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 25% по-малък от референтния брой - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 1:

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър с оценка Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Обща площ на подходящите местообитания

Мерна единица/праг за БПС/ - Хектар

Постоянна или нарастваща - Благоприятно

Намаляване между 1-10% от площта им - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване повече от 10% от площта им - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.2. Обща площ на потенциалните местообитания

Мерна единица/праг за БПС/ - Хектар

Постоянна или нарастваща И не по-малка от площта - Благоприятно

Намаляване между 1-10% от площта им - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване повече от 10% от площта - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ НА МЕСТООБИТАНИЯТА

Параметър 3.1. Наличие на стари дървета с поне един клас на възраст над средната на насаждението за всички потенциални местообитания с турнусно стопанисване ИЛИ на дървета във фаза на старост за избран клас

Мерна единица/праг за БПС/ - Присъствие / отсъствие

60 % от площта на местообитанията отговарят на показателя - Благоприятно

Между 40-60 % от площта на местообитанията отговарят на показателя - Неблагоприятно - незадоволително

Под 40 % от площта на местообитанията отговарят на показателя - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Като параметър 3.1.

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ) В МЕСТООБИТАНИЯТА

Параметър 4.1. Използване на инсектициди в горското и селското стопанство

Мерна единица/праг за БПС/ - прилагане на неувреждащи практики

Всички местообитания в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 10% от местообитанията в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Интензивност на пожарите

Мерна единица/праг за БПС/ - % опожарени площи

Не е опожарявано местообитание на вида - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнати повече от 1% от местообитанията за 10 годишен период - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.3. Застрояване в известните находища или друга промяна на предназначението на горите

Мерна единица/праг за БПС/ - % от находището което е увредено

Няма увредени находища - Благоприятно

Между 1-25% от находищата увредени - Неблагоприятно - незадоволително

Над 25 % от находищата увредени - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.4. Интензивност на пашата в пасищата

Мерна единица/праг за БПС/ - прилагане на неувреждащи практики

Всички местообитания в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 10% от местообитанията в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.5. Интензивност на коситбата в ливадите

Мерна единица/праг за БПС/ - оставяне над 25 % неокосена площ всяка годин

Всички местообитания в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 10% от местообитанията в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.6. Провеждане на интензивно земеделие (почвена обработка, хидрологичен режим, използване на торове и друга смяна на предназначението на потенциалните местообитания) и/или други заплахи свързани с промяна естественото състояние на тревните площи

Мерна единица/праг за БПС/ - прилагане на неувреждащи практики

Всички местообитания в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 10% от местообитанията в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка по четирите критерия на БПС на вида:

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Cerambyx cerdo (Linnaeus, 1758) - голям сечко (1088)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Брой находища

Мерна единица /праг за БПС/ - Общ брой на находищата

Постоянен или нарастващ - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 25% по-малък от референтния брой - Неблагоприятно - незадоволително

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Обща площ на подходящите местообитания в установените находища.

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектар

Постоянна или нарастваща - Благоприятно

Намаляване до 1% от площта на година - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.2. Обща площ на потенциалните местообитания в парка

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектар

Постоянна или нарастваща - Благоприятно

Намаляване до 1% от площта на година - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ НА МЕСТООБИТАНИЯТА

Параметър 3.1. Наличие на стари дървета с поне един клас на възраст над средната на насаждението за всички потенциални местообитания с турнусно стопанисване ИЛИ на дървета във фаза на старост за избран клас

Мерна единица /праг за БПС/ - Присъствие / отсъствие

60 % от площта на местообитанията отговарят на показателя - Благоприятно

Между 40-60 % от площта на местообитанията отговарят на показателя - Неблагоприятно - незадоволително

Под 40 % от площта на местообитанията отговарят на показателя - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.2. Количество гниеща дървесина

Мерна единица /праг за БПС/ - Присъствие / отсъствие

60 % от площта на местообитанията отговарят на показателя - Благоприятно

Между 40-60 % от площта на местообитанията отговарят на показателя - Неблагоприятно - незадоволително

Под 40 % от площта на местообитанията отговарят на показателя - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Като параметър 3.1.

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ) В МЕСТООБИТАНИЯ

Параметър 4.1. Използване на инсектициди в горското стопанство

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати площи

Всички местообитания в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 10% от местообитанията в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Интензивност на пожарите

Мерна единица /праг за БПС/ - % опожарени площи

Не е опожарявано местообитание на вида - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнати повече от 1% от местообитанията за 10 годишен период - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.3. Застрояване в известните находища или друга промяна на предназначението на горите

Мерна единица /праг за БПС/ - % от находищата които са увредени

Няма увредени находища - Благоприятно

Между 1-25% от находищата увредени - Неблагоприятно - незадоволително

Над 25 % от находищата увредени - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри в зелено или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър в червено

Обща оценка по четирите критерия на БПС на вида в парка:

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече червени

Dioszeghyana schmidtii (Diószeghy 1935) (4032)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Брой установени находища

Мерна единица /праг за БПС/ - Общ брой на находищата

Постоянен или нарастващ и по-голям от референтния брой - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2. Обилие в находищата

Мерна единица /праг за БПС/ - екземпляри на 1 ха И/ИЛИ по 2 екземпляра в две от три ловилки на нош в едно находище

Броят на находищата в благоприятно състояние не намалява и над 90 % от находищата в благоприятно състояние - Благоприятно

Броят на находищата в благоприятно състояние намалява ИЛИ само между 75 и 90 % от тях в благоприятно състояние - Неблагоприятно - незадоволително

Над 25% от находищата в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Площ на подходящите местообитания в установените находища

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари, попадащи в границите на екотона

Постоянна или нарастваща - Благоприятно

Намаляване ИЛИ загуба до 1% от площта им - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ

Параметър 3.1. Площ на подходящите места за снасяне на яйцата и развитие на ларвите в рамките на находището

Мерна единица /праг за БПС/ - % като площта със срещаци се и обилни с подходящи хранителни растения спрямо общата площ на подходящото местообитание в находището

Всички находища в благоприятно състояние - Благоприятно

Между 1-5% от находищата в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 5% от находищата с в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.2. Обрастване на потенциалните местообитания и находищата с пионерна храстова растителност (без трайна и дългогодишна такава)

Мерна единица /праг за БПС/ - До 30 % проективно покритие И опазване на минимум 5% покритие на пионерни видове – трънка, къпини, шипки, тревист бъз и др по ръба между гората и откритите места или като групи под короните на разпръснати храсти и дървета

Всички находища в благоприятно състояние - Благоприятно

Между 1-5% от находищата в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 5% от находищата с в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)

Параметър 4.1. Използване на инсектициди в горското и селското стопанство

Мерна единица /праг за БПС/ - Прилагане на неувреждащи практики.

Всички местообитания в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 10% от местообитанията в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Интензивност на пожарите

Мерна единица /праг за БПС/ - % опожарени площи

Не е опожарявано местообитание на вида - Благоприятно

- Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително
 Засегнати повече от 1% от местообитанията за 10 годишен период -
 Неблагоприятно – лошо
- Параметър 4.3. Застрояване в известните находища или друга промяна на предназначението или земеползването на земите
 Мерна единица /праг за БПС/ - % от находищата които са увредени
 Няма увредени находища - Благоприятно
 Между 1-25% от находищата увредени - Неблагоприятно - незадоволително
 Над 25 % от находищата увредени - Неблагоприятно – лошо
- Параметър 4.4. Интензивност на пашата в пасищата
 Мерна единица /праг за БПС/ - Наличие на увредени местообитания
 Като 4.1. - -
- Параметър 4.5 Осветяване и илюминиране на сгради и съоръжения.
 Мерна единица /праг за БПС/ - Брой и вид осветителни тела в непосредствена близост до местообитанията
 Няма работещи осветителни тела в непосредствена близост или ако има са далеч и не са живачни лампи - Благоприятно
 Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително
 Засегнати повече от 1% от местообитанията за целия 10 годишен период -
 Неблагоприятно – лошо
- Параметър 4.6. Управление на горите
 Мерна единица /праг за БПС/ - Опазване на горите в екотона от :
- пълно подмладяване (голи, постепенни, санитарни сечи на големи площи над 0, 5 декара),
 - засенчване на горите и увреждане на тревистите хранителни растения
 - изсичане на хранителните дървета и храсти,
 - изместване на хранителните дървета поради сукцесия
- Като 4.1. - -
- Цялостна оценка по Критерий 4
 Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация
 Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация
 Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо
- Обща оценка на ПС на вида в парка:
 Благоприятно - Всички критерии Благоприятно
 Неблагоприятно - незадоволително – Комбинация
 Неблагоприятно – лошо - Едно или повече Неблагоприятно – лошо

***Euplagia quadripunctaria* (Рода, 1761) - Четириточкова меча пеперуда (1078)**

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Брой установени находища

Мерна единица /праг за БПС/ - Общ брой на находищата

Постоянен или нарастващ и по-голям от референтния брой - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период -

Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2. Обилие в находищата

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой екземпляри на 1 ха И/ИЛИ по 1 екземпляр в две от три ловилки на нощ в едно находище

Броят на находищата в благоприятно състояние не намалява и над 90 % от находищата в благоприятно състояние - Благоприятно

Броят на находищата в благоприятно състояние намалява ИЛИ само между 75 и 90 % от тях в благоприятно състояние - Неблагоприятно - незадоволително
Над 25% от находищата в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Площ на подходящите местообитания в установените находища
Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари, попадащи в границите на екотона

Постоянна или нарастваща - Благоприятно

Намаляване ИЛИ загуба до 1% от площта им - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период -
Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ

Параметър 3.1. Площ на подходящите места за снасяне на яйцата и развитие на ларвите в рамките на находището

Мерна единица /праг за БПС/ - % като площ със срещащи се и обилни с подходящи хранителни растения спрямо общата площ на подходящото местообитание в находището

Всички находища в благоприятно състояние - Благоприятно

Между 1-5% от находищата в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 5% от находищата с в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.2. Обрастване на потенциалните местообитания и находищата с пионерна храстова растителност (без трайна и дългогодишна такава)

До 30 % проективно покритие И опазване на минимум 5% покритие на пионерни видове – трънка, къпини, шипки, тревист бъз и др по ръба между гората и откритите места или като групи под короните на разпръснати храсти и дървета

Като 3.1. -

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25 % недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Като параметър 3.1.

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър в червено

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)

Параметър 4.1. Използване на инсектициди в горското и селското стопанство

Мерна единица /праг за БПС/ - Прилагане на увреждащи практики.

Всички местообитания в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 10% от местообитанията в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Интензивност на пожарите

Мерна единица /праг за БПС/ - % опожарени площи

Не е опожарявано местообитание на вида - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнати повече от 1% от местообитанията за целия 10 годишен период -
Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.3. Застрояване в известните находища или друга промяна на предназначението или земеползването на земите

Мерна единица /праг за БПС/ - % от находищата които са увредени

Няма увредени находища - Благоприятно

Между 1-25% от находищата увредени - Неблагоприятно - незадоволително

Над 25 % от находищата увредени - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.4. Интензивност на пашата в пасищата

Мерна единица /праг за БПС/ - Наличие на увредени местообитания

Няма увредени находища - Благоприятно

Между 1-25% от находищата увредени - Неблагоприятно - незадоволително

Над 25 % от находищата увредени - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.5 Осветяване и илюминиране на сгради и съоръжения.

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой и вид осветителни тела в непосредствена близост до местообитанията

Няма работещи осветителни тела в непосредствена близост или ако има са далеч и не са живачни лампи - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнати повече от 1% от местообитанията за 10 годишен период -
Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.6 Управление на горите

Мерна единица /праг за БПС/ - Опазване на горите в екотона от :

- пълно подмладяване (голи, постепенни, санитарни сечи на големи площи над 0, 5 декара),
- засенчване на горите и увреждане на тревистите хранителни растения
- изсичане на хранителните дървета и храсти

Като 4.1. - -

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка на ПС на вида за парка:

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Едно или повече Неблагоприятно – лошо

Lucanus cervus (Linnaeus, 1758) - еленов рогач (1083)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Брой находища

Мерна единица /праг за БПС/ - Общ брой на находищата в парка

Постоянен или нарастващ - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период -
Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Обща площ на подходящите местообитания

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектар

Постоянна или нарастваща - Благоприятно

Намаляване между 1-10% от площта им - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване повече от 10% от площта им - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.2. Обща площ на потенциалните местообитания в парка

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектар

Постоянна или нарастваща - Благоприятно

Намаляване между до 10% от площта им - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване повече от 10% от площта - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ НА МЕСТООБИТАНИЯ

Параметър 3.1. Наличие на стари дървета с поне един клас на възраст над средната на насаждението за всички потенциални местообитания с турнусно стопанисване ИЛИ на дървета във фаза на старост за избран клас

Мерна единица /праг за БПС/ - Присъствие / отсъствие

Параметър 3.2. Количество гниеща дървесина

Мерна единица /праг за БПС/ - Присъствие / отсъствие

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Като параметър 3.1.

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ) В МЕСТООБИТАНИЯ

Параметър 4.1. Използване на инсектициди в горското стопанство

Мерна единица /праг за БПС/ - прилагане на неувреждащи практики

Всички местообитания в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 10% от местообитанията в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Интензивност на пожарите

Мерна единица /праг за БПС/ - % опожарени площи

Не е опожарявано местообитание на вида - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнати повече от 1% от местообитанията за 10 годишен период - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.3. Застрояване в известните находища или друга промяна на предназначението на горите

Мерна единица /праг за БПС/ - % от находищата които са увредени

Няма увредени находища - Благоприятно

Между 1-25% от находищата увредени - Неблагоприятно - незадоволително

Над 25 % от находищата увредени - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка по четирите критерия на БПС на вида:

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно – лошо Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Lycaena dispar (Haworth, 1802) (1060)

Критерий 1. Популация в границите на парка

Параметър 1.1. Брой установени находища

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой на находищата в парка

Постоянен или нарастващ и не по-малък от референтния брой за период поне или повече от 2 последователни години - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за период по-дълъг от 2 последователни години ИЛИ > 25% по малък от референтният брой при единично отчитане - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2. Срещаемост / обилие

Мерна единица /праг за БПС/ - Относителна численост на вида в съответното находище

Относително постоянна и не по-малка от 80% от средната установена за типа местообитание - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Стабилно намаляване за две- или повече годишен период, еквивалентно на загуба повече от 10% на година без редуване с нарастване - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Критерий 2. Площ на местообитанията в границите на парка

Параметър 2.1. Площ на ефективно заетите местообитания в находищата

Мерна единица /праг за БПС/ - Полигон с наличие на реално заселени местообитания – хектар

Постоянна или нарастваща при продължителен мониторинг - Благоприятно

Намаляване ИЛИ между 1-10% от площта при предлагане на парка - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за период по-дълъг от 2 последователни години - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.2. Обща площ на потенциалните местообитания в парка

Мерна единица /праг за БПС/ - Полигон с наличие на потенциални местообитания – хектар

Постоянна или нарастваща при продължителен мониторинг - Благоприятно

Намаляване до 1% от площта - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за период по-дълъг от 2 последователни години - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Критерий 3. Структури и функции

Параметър 3.1. Площ на териториите с оптимални условия за популациите на вида

Мерна единица /праг за БПС/ - Полигон с наличие на територии с оптимални условия за популациите на вида – хектар

Постоянна или нарастваща при продължителен мониторинг - Благоприятно
Намаляване ИЛИ загуба до 1% от площта им - Неблагоприятно - незадоволително
Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период -
Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.2. Промяна на водното ниво

Мерна единица /праг за БПС/ - % от дължината на бреговата линия с естествени
флуктуации на водното ниво, липсва промяна в естествения хидрологичен режим

Не намалява процента на бреговата линия в благоприятно състояние и най-малко
90% от бреговата линия е в благоприятно състояние - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 50% от дължината на бреговата линия е в неблагоприятно състояние -
Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна
информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Критерий 4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)

Параметър 4.1. Използване на инсектициди в горското и селското стопанство

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати площи

Всички местообитания в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 10% от местообитанията в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно
– лошо

Параметър 4.2. Интензивност на пожарите

Мерна единица /праг за БПС/ - % опожарени площи

Не е опожарявано местообитание на вида - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнати повече от 10 % от местообитанията за 10 годишен период -
Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.3. Застрояване в известните находища или друга промяна на
предназначението или земеползването на земите

Мерна единица /праг за БПС/ - % от находищата които са увредени

Няма увредени находища - Благоприятно

Между 1-5% от находищата увредени - Неблагоприятно - незадоволително

Над 5 % от находищата увредени - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.4. Състояние характера на тревните и храстови площи в местообитанията на
вида

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати площи от: смяна на земеползването и/или
предназначението на потенциалните местообитания; интензифициране на стопанисването
(почвена обработка, промяна на естественият тревен състав, промяна естествения
хидрологичен режим, използване на торове)

Всички местообитания в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 10% от местообитанията в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно
– лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна
информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка по четирите критерия на БПС на вида:

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно
Неблагоприятно – лошо Комбинация
Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Morimus asper funereus (Mulsant, 1863) - голям буков сечко (1089)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Брой находища

Мерна единица /праг за БПС/ - Общ брой на находищата в парка

Постоянен или нарастващ - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 10% на година за даден период -
Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Обща площ на подходящите местообитания в установените находища.

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектар

Постоянна или нарастваща - Благоприятно

Намаляване между 1-10% от площта им - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% от площта им - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.2. Обща площ на потенциалните местообитания в парка

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектар

Постоянна или нарастваща - Благоприятно

Намаляване между 1-10% от площта - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от площта - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ НА МЕСТООБИТАНИЯ

Параметър 3.1. Наличие на стари дървета с поне един клас на възраст над средната на насаждението за всички потенциални местообитания с турнусно стопанисване ИЛИ на дървета във фаза на старост за избран клас

Мерна единица /праг за БПС/ - Присъствие / отсъствие

60 % от площта на местообитанията отговарят на показателя - Благоприятно

Между 40-60% от площта на местообитанията отговарят на показателя -
Неблагоприятно - незадоволително

Под 40 % от площта на местообитанията отговарят на показателя -
Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.2. Количество гниеца дървесина

60 % от площта на местообитанията отговарят на показателя - Благоприятно

Между 40-60% от площта на местообитанията отговарят на показателя -
Неблагоприятно - незадоволително

Под 40 % от площта на местообитанията отговарят на показателя -
Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Неблагоприятно - незадоволително - Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация
Като параметър 3.1.

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо
КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ) В МЕСТООБИТАНИЯ

Параметър 4.1. Използване на инсектициди в горското и селското стопанство
Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати площи

Всички местообитания в благоприятно състояние - Благоприятно
Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително
Повече от 10% от местообитанията в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Интензивност на пожарите

Мерна единица /праг за БПС/ - % опожарени площи

Не е опожарявано местообитание на вида - Благоприятно
Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително
Засегнати повече от 10 % от местообитанията за 10 годишен период -
Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.3. Застрояване в известните находища или друга промяна на предназначението или земеползването на земите

Мерна единица /праг за БПС/ - % от находищата които са увредени

Няма увредени находища - Благоприятно
Между 1-5% от находищата увредени - Неблагоприятно - незадоволително
Над 5 % от находищата увредени - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка по четирите критерия на БПС на вида:

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно – лошо Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Theodoxus transversalis (C. Pfeiffer, 1828) - ивичест теодоксус (4064)

Unio crassus (Retzius, 1783) - овална речна мида (1032)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Брой находища

Мерна единица /праг за БПС/ - Общ брой на находищата в парка

Постоянен или нарастващ

Всяка друга комбинация

Намаляване, еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период

Параметър 1.2. Обилие (Ab)

Мерна единица /праг за БПС/ - Общ брой на всички установени екземпляри в парка към общата площ на изследваните трансекти (екз./м²)

Обилието \geq референтната стойност

Референтна стойност $>$ Обилието $>$ 0

Обилието=0

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Площ на ефективно заетите местообитания

Мерна единица /праг за БПС/ - Полигон с реално заселени местообитания (ha)

Постоянна или нарастваща при продължителен мониторинг

Намаляване или загуба между 1-10% от площта им

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година или загуба на повече от 10% от площта им

Параметър 2.2. Обща площ на потенциалните местообитания в парка

Мерна единица /праг за БПС/ - Полигон с потенциални местообитания (ha)

Постоянна или нарастваща при продължителен мониторинг

Намаляване или загуба между 1-10% от площта

Намаляване, еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период или повече от 10% от площта им

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ НА МЕСТООБИТАНИЯТА

Параметър 3.1. Водни количества

Мерна единица /праг за БПС/ - Присъствие/отсъствие на необходимо минимално водно количество

Не намалява процента на водното количество в благоприятно състояние и най-малко 90% е в благоприятно състояние

От 10 до 50% от подходящите местообитания са в неблагоприятно състояние

Намалява процента на водните количества в парка в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период или повече от 50% от подходящите местообитания са в неблагоприятно състояние

Параметър 3.2. Характер на дънния субстрат – участъци с естествено каменисто дъно

Мерна единица /праг за БПС/ - Съотношение в % на речните участъци с неблагоприятно изменено дъно към общата дължина на подходящите местообитания

Не намалява процента на речните участъци с благоприятно състояние и най-малко 90% от дължината е в благоприятно състояние

10 до 50% от подходящите местообитания са в неблагоприятно състояние

Намалява процента на речните участъци в парка в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период или повече от 50% от речните участъци са в неблагоприятно състояние

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ) В МЕСТООБИТАНИЯ

Параметър 4.1. Използване на инсектициди в горското и селското стопанство

Мерна единица /праг за БПС/ - Прилагане на неувреждащи практики

Всички местообитания в благоприятно състояние - Б Неблагоприятно - незадоволително лагоприятно

Всяка друга комбинация -

Повече от 10% от местообитанията в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Строителство на хидротехнически съоръжения, промяна на брега

Мерна единица /праг за БПС/ - Процент на увредени участъци

Всички местообитания в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 10% от местообитанията в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.3. Замърсяване – хронично или залпово

Мерна единица /праг за БПС/ - Процент на увредени участъци

Всички местообитания в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 10% от местообитанията в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.4. Антропогенно присъствие по бреговете (къмпиране, туризъм и риболов)

Мерна единица /праг за БПС/ - До 30% от бреговете за всеки участък от 5 km

Всички участъци в благоприятно състояние – Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 10% от участъците в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка по всички критерии на БПС на вида я парка

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Vertigo (Vertigo) moulinsiana (Dupuy, 1849) - Дезмолинов спираловиден охлюв (1016)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Брой установени находища

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой на находищата

Поне 2 находища с възрастни екземпляри - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Няма находища, съдържащи възрастни екземпляри - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2. Размер на популацията в находището

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой екземпляри X Площ на находището / площ на взетата проба

Постоянен или нарастващ и по-голям от референтния брой за парка - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 25% по-малък от референтния брой - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.3. Срещаемост в потенциалните находища

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой екземпляри/единица изследвана площ от потенциалните местообитания

>2 възрастни екз./ м2 - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Няма възрастни екземпляри - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Площ на потенциалните местообитания в парка

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари

Постоянна или нарастваща - Благоприятно

Намаляване между 1-10% от площта - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по-малка от площта - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ НА МЕСТООБИТАНИЯ

Параметър 3.1. Видов състав на тревната растителност в заселените от вида тревни местообитания

Мерна единица /праг за БПС/ - Минимум 75% покритие в находището на доминиращи растения - *Carex spp.* и тръстика

Всички находища в благоприятно състояние - Благоприятно

Между 1-5% от находищата в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 5% от находищата в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.2. Почвена влага

Мерна единица /праг за БПС/ - Над 75% от площта на местообитанието е мокро (водата се издига при натиск), много мокро (стояща вода под 5 см)

Всички находища в благоприятно състояние - Благоприятно

Между 1-5% от находищата в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 5% от находищата в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.3. Склоп/пълнота на гората в установените находища

Мерна единица /праг за БПС/ - Над 8

Всички находища в благоприятно състояние - Благоприятно

Между 1-5% от находищата в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 5% от находищата с в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)

Параметър 4.1. Използване на пестициди в горското и селското стопанство

Мерна единица /праг за БПС/ - Прилагане на неувреждащи практики.

Всички местообитания в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 10% от местообитанията в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно
– лошо

Параметър 4.2. Водовземане, дрениране на терена

Мерна единица /праг за БПС/ - Не се отнемат с хидротехнически съоръжения води от находищата и от хранващите източници -потоци, извори, мочури и др.

Всички местообитания в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 10% от местообитанията в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно
– лошо

Параметър 4.3. Интензивност на пожарите

Мерна единица /праг за БПС/ - % опожарени площи

Не е опожарявано находище на вида - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнати повече от 1% от находищата - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.4. Интензивност на коситбата в ливадите

Мерна единица /праг за БПС/ - Оставяне неокосена 80% от 3 метровата ивица от брега на водоеми

Всички местообитания в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 10% от местообитанията в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно
– лошо

Параметър 4.5. Оран и промяна на земеползването на тревните местообитания за всяко находище

Мерна единица /праг за БПС/ - Не се разорават влажни ливади в находището на вида

Не е увреждано местообитание на вида - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнати повече от 1% от местообитанията в поне 1 находище - Неблагоприятно –
лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка на ПС на вида в парка

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно – лошо Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Риб

Varbus meridionalis - черна, балканска мряна (1138)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Биомаса

Мерна единица /праг за БПС/ - Кг/ха Референтна стойност: 2 кг/ха

Постоянна или нарастваща И не по-малка от 99% от референтната - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ
повече от 10% по малка от референтната - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2. Численост / плътност

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой индивиди на ха за реките. Референтна стойност: 100
– 2000 инд./ха

Като параметър 1.1.

Параметър 1.3. Възрастова структура

Мерна единица /праг за БПС/ - Съотношение млади към полово зрели и обратното до не е по-малко от 1/9

Като параметър 1.1.

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Дължина на речните участъци, в които се среща вида в рамките на парка.

Мерна единица /праг за БПС/ - км

Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.2. Площ на потенциалните местообитания на вида в рамките на парка.

Мерна единица /праг за БПС/ - ха

Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ

Параметър 3.1. Скорост на течението

Мерна единица /праг за БПС/ - м/сек. В границите на референтната стойност (0,5-1,5 м/сек.) и отклонение от естественото не повече от 25%

Не намалява процента на теченията в парка в благоприятно състояние и най-малко 90% от дължината на теченията е в благоприятно състояние - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява процента на речните течения в парка в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 50 % от дължината на речните течения е в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.2. Водно количество

Мерна единица /праг за БПС/ - м³/sec – средно месечно и средно годишно.

Като 3.1.

Параметър 3.3. Сапробност

Мерна единица /праг за БПС/ - Български биотичен индекс

Не по малко от 95% от теченията в благоприятно състояние - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 25 % от дължината на речните течения е в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.4. Кислородно насищане

Мерна единица /праг за БПС/ - над 75%

Като параметър 3.3.

Параметър 3.5. Характер на дънния субстрат

Мерна единица /праг за БПС/ - Съотношение в % на речните участъци с неблагоприятно изменено дъно към общата дължина на подходящите местообитания. Референтна стойност - чакълесто или пясъчно-чакълесто между 75 % и 100% от дължината на речните участъци. Всяко намаляване на участието на чакълесто или пясъчно-чакълестото дъно с повече от 1 % от естественото за сметка на тинестите (забавяне на речното течение) или каменистите (ускоряване на течението) участъци е неблагоприятно изменение.)

Като параметър 3.3.

Параметър 3.6. Строителство на хидротехнически съоръжения създаващи прегради за миграцията Мерна единица /праг за БПС/ - % на местообитанията напълно или частично изолирани от хидротехнически съоръжения И по-малки от минимално необходим речен участък за самостоятелно поддържане на устойчива популация ИЛИ изолирани от ключови сезонни местообитания на вида

Не се увеличава % на фрагментирани речни участъци и най-малко 90% от дължината на теченията е нефрагментирана - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява процента на нефрагментирани речни участъци в парка с повече от 1% на година за даден период ИЛИ по-малко от 75% от дължината на теченията е нефрагментирана - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)

Параметър 4.1. Корекция изправяне на речните участъци – изправяне на течението, наличие на диги, бродове, облицоване на брегове

Мерна единица /праг за БПС/ - % на коригираните речни участъци

Не намалява процента на некоригираните речни участъци в парка и най-малко 75% от дължината на теченията е с естествено меандриращи и разливащи се речни брегове - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява процента на некоригираните речни участъци в парка с повече от 1% на година за даден период ИЛИ по-малко от 25% от дължината на теченията е с естествено меандриращи и разливащи се речни брегове - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Замърсяване – залпово/хронично

Мерна единица /праг за БПС/ - % на речни участъци засегнати от замърсяване увреждащо популацията до неблагоприятен статус

Като параметър 3.3.

Параметър 4.3. Драгиране, добив на инертни материали

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати речни участъци

Отсъствие на заплахата - Благоприятно

Въздействие върху площ на местообитанието на вида между 1-5% годишно - Неблагоприятно - незадоволително

Въздействие върху площ на местообитанието на вида >5% годишно - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.4. Нерегулиран риболов и браконьерство

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати речни участъци

Като 4.3.

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация
Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо
Обща оценка на ПС на вида в парка
Благоприятно - Всички критерии Благоприятно
Неблагоприятно – лошо Комбинация
Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Cobitis elongata - голям щипок (2533)

Cobitis taenia - обикновен щипок (1149)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Биомаса

Мерна единица /праг за БПС/ - Кг/ха. Референтна стойност: 0,4-1,0 кг/ха

Постоянна или нарастваща И не по-малка от 99% от референтната - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2. – Численост /плътност

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой индивиди на ха. Референтна стойност: 100-1000 инд./ха

Като параметър 1.1.

Параметър 1.3. Възрастова структура

Мерна единица /праг за БПС/ - Съотношение млади към полово зрели и обратното до не е по-малко от 1/9

Като параметър 1.1.

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Дължина на речните участъци, в които се среща вида в рамките на парка.

Мерна единица /праг за БПС/ - км.

Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.2. Площ на потенциалните местообитания на вида в рамките на парка.

Мерна единица /праг за БПС/ - ха

Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ

Параметър 3.1. Скорост на течението

Мерна единица /праг за БПС/ - М/сек. В границите на референтната стойност (0,5-1,5 м/сек) И отклонение от естественото не повече от 25%

Не намалява процента на теченията в парка в благоприятно състояние и най-малко 90% от дължината на теченията е в благоприятно състояние - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява процента на речните течения в парка в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 50 % от дължината на речните течения е в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.2. Водно количество

Мерна единица /праг за БПС/ - м3/сек – средно месечно и средно годишно.

Като 3.1.

Параметър 3.3. Сапробност

Мерна единица /праг за БПС/ - Български биотичен индекс

Не по малко от 95% от теченията в благоприятно състояние - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 25 % от дължината на речните течения е в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.4. Кислородно насищане

Мерна единица /праг за БПС/ - над 75%

Като параметър 3.3.

Параметър 3.5. Характер на дънния субстрат

Мерна единица /праг за БПС/ - Съотношение в % на речните участъци с неблагоприятно изменено дъно към общата дължина на подходящите местообитания

Като параметър 3.4.

Параметър 3.6. Строителство на хидротехнически съоръжения създаващи прегради за миграцията Мерна единица /праг за БПС/ - % на местообитанията напълно или частично изолирани от хидротехнически съоръжения И по-малки от минимално необходим речен участък за самостоятелно поддържане на устойчива популация ИЛИ изолирани от ключови сезонни местообитания на вида

Не се увеличава % на фрагментирани речни участъци и най-малко 90% от дължината на теченията е нефрагментирана - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява процента на нефрагментирани речни участъци в парка с повече от 1% на година за даден период ИЛИ по-малко от 75% от дължината на теченията е нефрагментирана - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация - Благоприятно

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)

Параметър 4.1. Корекция изправяне на речните участъци – изправяне на течението, наличие на диги, бродове, облицоване на брегове

Мерна единица /праг за БПС/ - % на коригираните речни участъци

Не намалява процента на некоригираните речни участъци в парка и най-малко 75% от дължината на теченията е с естествено меандриращи и разливащи се речни брегове - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява процента на некоригираните речни участъци в парка с повече от 1% на година за даден период ИЛИ по-малко от 25% от дължината на теченията е с естествено меандриращи и разливащи се речни брегове - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Замърсяване – залпово/хронично

Мерна единица /праг за БПС/ - % на речни участъци засегнати от замърсяване увреждащо популацията до неблагоприятен статус

Като параметър 4.1.

Параметър 4.3. Драгиране, добив на инертни материали

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати речни участъци

Отсъствие на заплахата - Благоприятно

Въздействие върху площ на местообитанието на вида между 1-5% годишно -
Неблагоприятно - незадоволително

Въздействие върху площ на местообитанието на вида >5% годишно -
Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка на ПС на вида в парка

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно – лошо Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Eudontomyzon mariae - украинска минога (2484)

Критерий 1. Популация в границите на парка

Параметър 1.1. Биомаса

Мерна единица /праг за БПС/ - Кг/ха. Референтна стойност: 0,5-1,0 кг/ха

Постоянна или нарастваща И не по-малка от 99% от референтната за парка -
Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ
повече от 10% по малка от референтната за парка - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2. Численост / плътност

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой индивиди на ха. Референтна стойност: 5-10 инд./ха

Като параметър 1.1.

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Дължина на речните участъци, в които вида се размножават възрастните (средни и горни течения, пясъчно и чакълесто дъно)

Мерна единица /праг за БПС/ - км

Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната стойност -
Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ
повече от 10% по малка от референтната стойност за парка - Неблагоприятно –
лошо

Параметър 2.2. Дължина на речните участъци, в които живеят ларвите (долни течения, тинесто дъно)

Мерна единица /праг за БПС/ - км

Като 2.1.

Параметър 2.3. Потенциални местообитания на вида

Мерна единица /праг за БПС/ - ха

Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната стойност за парка - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. КАЧЕСТВО, СТРУКТУРА И ФУНКЦИИ НА МЕСТООБИТАНИЕТО

Параметър 3.1. Скорост на течението (само за местообитанията на възрастните екз.)

Мерна единица /праг за БПС/ - М/сек

Между 0,5 – 1,5 м/сек в местообитанията на възрастните И отклонение от естественото не повече от 25% Не намалява процента на теченията в парка в благоприятно състояние и най-малко 90% от дължината на теченията е в благоприятно състояние - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява процента на речните течения в парка в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 50 % от дължината на речните течения е в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.3. Водно количество

Мерна единица /праг за БПС/ - м³/сек – средно месечно и средно годишно.

Като 3.2.

Параметър 3.4. Сапробност

Мерна единица /праг за БПС/ - Български биотичен индекс, благоприятна стойност олиго-β-мезосапробни води; неблагоприятна стойност β-мезосапробни води

Не по малко от 95% от теченията в благоприятно състояние - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 25 % от дължината на речните течения е в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.5. Кислородно насищане

Мерна единица /праг за БПС/ - над 75% за местообитанията на възрастните екз.

Като параметър 3.4.

Параметър 3.6. Характер на дънния субстрат

Мерна единица /праг за БПС/ - Съотношение в % на речните участъци с неблагоприятно изменено дъно към общата дължина на подходящите местообитания. Референтна стойност - Местообитания на ларвите – Чакълест, пясъчно-чакълест 100% от дължината на речните участъци. Всяко намаляване на този тип дъно с повече от 1 % от естественото за сметка на пясъчните/тинестите (забавяне на речното течение) или каменистите (ускоряване на течението) участъци е неблагоприятно изменение. Местообитания на възрастните - Тинест, тинестопесъклив, тинестоглинест 100% от дължината на речните участъци. Всяко намаляване на този тип дъно с повече от 1 % от естественото за сметка на песъкливо-чакълести участъци (ускоряване на течението) е неблагоприятно изменение.

Като параметър 3.4.

Параметър 3.7. Строителство на хидротехнически съоръжения създаващи прегради за миграцията (за всички видове)

Мерна единица /праг за БПС/ - % на местообитанията напълно или частично изолирани от хидротехнически съоръжения И по-малки от минимално необходим речен участък за

самостоятелно поддържане на устойчива популация ИЛИ изолирани от ключови сезонни местообитания на вида

Не се увеличава % на фрагментирани речни участъци и най-малко 90% от дължината на теченията е нефрагментирана - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява процента на нефрагментираните речни участъци в парка с повече от 1% на година за даден период ИЛИ по-малко от 75% от дължината на теченията е нефрагментирана - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Критерий 4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)

Параметър 4.1. Корекция, изправяне, Морфологични изменения на речните участъци – ерозия, изправяне на течението, наличие на диги, бродове, прекъсване чрез преграждане, облицоване на брегове (за всички видове)

Мерна единица /праг за БПС/ - % на коригираните речни участъци.

Не намалява процента на некоригираните речни участъци в парка и най-малко 75% от дължината на теченията е с естествено меандриращи и разливащи се речни брегове - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява процента на некоригираните речни участъци в парка с повече от 1% на година за даден период ИЛИ по-малко от 25% от дължината на теченията е с естествено меандриращи и разливащи се речни брегове - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Замърсяване – залпово/хронично (за всички видове)

Мерна единица /праг за БПС/ - % на речни участъци засегнати от замърсяване увреждащо популацията до неблагоприятен статус.

Като параметър 3.4.

Параметър 4.3. Драгиране, добив на инертни материали (за всички видове)

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати речни участъци

Отсъствие на заплахата - Благоприятно

Въздействие върху площ на местообитанието на вида между 1-5% годишно - Неблагоприятно - незадоволително

Въздействие върху площ на местообитанието на вида >5% годишно - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка на ПС на вида в парка

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно – лошо Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Gobio kessleri - балканска кротушка (2511)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Биомаса

Мерна единица /праг за БПС/ - Кг/ха. Референтна стойност: 0,1-1,0 кх/ха

Постоянна или нарастваща И не по-малка от 99% от референтната за парка - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната за парка - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2. Численост / плътност

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой инд./ха. Референтна стойност: 100 – 500 инд./ха

Като параметър 1.1.

Параметър 1.3. Възрастова структура

Мерна единица /праг за БПС/ - Съотношение млади към полово зрели и обратното до не е по-малко от 1/9

Като параметър 1.1.

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Дължина на речните участъци, в които се среща вида в рамките на парка.

Мерна единица /праг за БПС/ - км

Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната стойност за парка - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.2. Площ на потенциалните местообитания на вида в рамките на парка.

Мерна единица /праг за БПС/ - ха.

Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната стойност за парка - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. КАЧЕСТВО, СТРУКТУРА И ФУНКЦИИ НА МЕСТООБИТАНИЕТО

Параметър 3.1. Скорост на течението

Мерна единица /праг за БПС/ - М/сек. В границите на референтната стойност (0,8-2,0 м/сек.) И отклонение от естественото не повече от 25%

Не намалява процента на теченията в парка в благоприятно състояние и най-малко 90% от дължината на теченията е в благоприятно състояние - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява процента на речните течения в парка в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 50 % от дължината на речните течения е в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.2. Водно количество

Мерна единица /праг за БПС/ - м3/сек – средно месечно и средно годишно.

Като 3.1.

Параметър 3.3. Сапробност

Мерна единица /праг за БПС/ - Български биотичен индекс

Не по малко от 95% от теченията в благоприятно състояние - Благоприятно
Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително
Повече от 25 % от дължината на речните течения е в неблагоприятно състояние -
Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.4. Кислородно насищане
Мерна единица /праг за БПС/ - над 75%

Като параметър 3.3.

Параметър 3.5. Характер на дънния субстрат
Мерна единица /праг за БПС/ - Съотношение в % на речните участъци с неблагоприятно изменено дъно към общата дължина на подходящите местообитания. Референтна стойност - чакълесто или пясъчно-чакълесто между 75 % и 100% от дължината на речните участъци. Всяко намаляване на участието на чакълесто или пясъчно-чакълестото дъно с повече от 1 % от естественото за сметка на тинестите (забавяне на речното течение) или каменистите (ускоряване на течението) участъци е неблагоприятно изменение.

Като параметър 3.4.

Параметър 3.6. Строителство на хидротехнически съоръжения създаващи прегради за миграцията
Мерна единица /праг за БПС/ - % на местообитанията напълно или частично изолирани от хидротехнически съоръжения И по-малки от минимално необходим речен участък за самостоятелно поддържане на устойчива популация ИЛИ изолирани от ключови сезонни местообитания на вида

Не се увеличава % на фрагментирани речни участъци и най-малко 90% от дължината на теченията е нефрагментирана - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява процента на нефрагментирани речни участъци в парка с повече от 1% на година за даден период ИЛИ по-малко от 75% от дължината на теченията е нефрагментирана - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Критерий 4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)

Параметър 4.1. Корекция, изправяне, Морфологични изменения на речните участъци – ерозия, изправяне на течението, наличие на диги, бродове, прекъсване чрез преграждане, облицоване на брегове (за всички видове)

Мерна единица /праг за БПС/ - % на коригираните речни участъци.

Не намалява процента на некоригираните речни участъци в парка и най-малко 75% от дължината на теченията е с естествено меандриращи и разливащи се речни брегове - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява процента на некоригираните речни участъци в парка с повече от 1% на година за даден период ИЛИ по-малко от 25% от дължината на теченията е с естествено меандриращи и разливащи се речни брегове - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Замърсяване – залпово/хронично (за всички видове)

Мерна единица /праг за БПС/ - % на речни участъци засегнати от замърсяване увреждащо популацията до неблагоприятен статус.

Като параметър 3.4.

Параметър 4.3. Драгиране, добив на инертни материали (за всички видове)

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати речни участъци

Отсъствие на заплахата - Благоприятно

Въздействие върху площ на местообитанието на вида между 1-5% годишно -
Неблагоприятно - незадоволително

Въздействие върху площ на местообитанието на вида >5% годишно -
Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка на ПС на вида в парка

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно – лошо Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Misgurnus fossilis - виюн (1145)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Биомаса

Мерна единица /праг за БПС/ - Кг/ха. Референтна стойност: 0,4-1,0 кг/ха

Постоянна или нарастваща И не по-малка от 99% от референтната - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2. Численост /плътност

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой индивиди на ха. Референтна стойност: 100-1000 инд./ха Като параметър 1.1.

Параметър 1.3. Възрастова структура

Мерна единица /праг за БПС/ - Съотношение млади към полово зрели и обратното до не е по-малко от 1/9

Като параметър 1.1.

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Площ на стоящите водоеми, в които се среща вида в рамките на парка

Мерна единица /праг за БПС/ - ха

Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.2. Площ на потенциалните местообитания на вида в рамките на парка

Мерна единица /праг за БПС/ - ха

Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ

Параметър 3.1. Промяна на водното ниво

Мерна единица /праг за БПС/ - М/сек. В границите на референтната стойност (0,8-2,0 м/сек.) И отклонение от естественото не повече от 25%

Не намалява процента на теченията в парка в благоприятно състояние и най-малко 90% от дължината на теченията е в благоприятно състояние - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява процента на речните течения в парка в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 50 % от дължината на речните течения е в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.2. Водно количество

Мерна единица /праг за БПС/ - м3/сек – средно месечно и средно годишно.

Като 3.1.

Параметър 3.3. Сапробност

Мерна единица /праг за БПС/ - Български биотичен индекс

Не по малко от 95% от теченията в благоприятно състояние - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 25 % от дължината на речните течения е в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.4. Кислородно насищане

Мерна единица /праг за БПС/ - над 75%

Като параметър 3.3.

Параметър 3.5. Характер на дънния субстрат

Мерна единица /праг за БПС/ - Съотношение в % на речните участъци с неблагоприятно изменено дъно към общата дължина на подходящите местообитания. Референтна стойност - чакълесто или пясъчно-чакълесто между 75 % и 100% от дължината на речните участъци. Всяко намаляване на участието на чакълесто или пясъчно-чакълестото дъно с повече от 1 % от естественото за сметка на тинестите (забавяне на речното течение) или каменистите (ускоряване на течението) участъци е неблагоприятно изменение.

Като параметър 3.4.

Параметър 3.6. Строителство на хидротехнически съоръжения създаващи прегради за миграцията Мерна единица /праг за БПС/ - % на местообитанията напълно или частично изолирани от хидротехнически съоръжения И по-малки от минимално необходим речен участък за самостоятелно поддържане на устойчива популация ИЛИ изолирани от ключови сезонни местообитания на вида

Не се увеличава % на фрагментирани речни участъци и най-малко 90% от дължината на теченията е нефрагментирана - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява процента на нефрагментирани речни участъци в парка с повече от 1% на година за даден период ИЛИ по-малко от 75% от дължината на теченията е нефрагментирана - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)

Параметър 4.1. Корекция, изправяне, Морфологични изменения на речните участъци – ерозия, изправяне на течението, наличие на диги, бродове, прекъсване чрез преграждане, облицоване на брегове (за всички видове)

Мерна единица /праг за БПС/ - % на коригираните речни участъци.

Не намалява процента на некоригираните речни участъци в парка и най-малко 75% от дължината на теченията е с естествено меандриращи и разливащи се речни брегове - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява процента на некоригираните речни участъци в парка с повече от 1% на година за даден период ИЛИ по-малко от 25% от дължината на теченията е с естествено меандриращи и разливащи се речни брегове - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Замърсяване – залпово/хронично (за всички видове)

Мерна единица /праг за БПС/ - % на речни участъци засегнати от замърсяване увреждащо популацията до неблагоприятен статус.

Като параметър 4.1.

Параметър 4.3. Драгиране, добив на инертни материали (за всички видове)

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати речни участъци

Отсъствие на заплахата - Благоприятно

Въздействие върху площ на местообитанието на вида между 1-5% годишно - Неблагоприятно - незадоволително

Въздействие върху площ на местообитанието на вида >5% годишно - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка на ПС на вида в парка

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно – лошо Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Rhodeus amarus - горчивка (1134)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Биомаса

Мерна единица /праг за БПС/ - Кг/ха. Референтна стойност: 0,8-4,0 кг/ха

Постоянна или нарастваща И не по-малка от 99% от референтната - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2. Численост / плътност

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой индивиди / ха. Референтна стойност: 500-1500 инд./ха

Като параметър 1.1.

Параметър 1.3. Възрастова структура

Мерна единица /праг за БПС/ - Съотношение млади към полово зрели и обратното до не е по-малко от 1/9

Като параметър 1.1.

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър
Неблагоприятно – лошо
КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Дължина на речните участъци, в които се среща вида в рамките на парка.
Мерна единица /праг за БПС/ - км

Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната стойност -
Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ
повече от 10% по малка от референтната стойност

Параметър 2.2. Площ на стоящите водоеми, в които се среща вида в рамките на парка
Мерна единица /праг за БПС/ - ха

Като 2.1.

Параметър 2.3. Площ на потенциалните местообитания на вида в рамките на парка
Мерна единица /праг за БПС/ - ха

Като 2.1.

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна
информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ

Параметър 3.1. Промяна на водното ниво

Мерна единица /праг за БПС/ - М/сек. В границите на референтната стойност (0,8-2,0
м/сек.) И отклонение от естественото не повече от 25%

Не намалява процента на теченията в парка в благоприятно състояние и най-малко
90% от дължината на теченията е в благоприятно състояние - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява процента на речните течения в парка в благоприятно състояние с повече
от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 50 % от дължината на речните
течения е в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.2. Водно количество

Мерна единица /праг за БПС/ - м3/сек – средно месечно и средно годишно.

Като 3.1.

Параметър 3.3. Сапробност

Мерна единица /праг за БПС/ - Български биотичен индекс

Не по малко от 95% от теченията в благоприятно състояние - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 25 % от дължината на речните течения е в неблагоприятно състояние -
Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.4. Кислородно насищане

Мерна единица /праг за БПС/ - над 75%

Като параметър 3.3.

Параметър 3.5. Характер на дънния субстрат

Мерна единица /праг за БПС/ - Съотношение в % на речните участъци с неблагоприятно
изменено дъно към общата дължина на подходящите местообитания. Референтна
стойност - чакълесто или пясъчно-чакълесто между 75 % и 100% от дължината на
речните участъци. Всяко намаляване на участието на чакълесто или пясъчно-чакълестото
дъно с повече от 1 % от естественото за сметка на тинестите (забавяне на речното
течение) или каменистите (ускоряване на течението) участъци е неблагоприятно
изменение.

Като параметър 3.4.

Параметър 3.6. Строителство на хидротехнически съоръжения създаващи прегради за миграцията Мерна единица /праг за БПС/ - % на местообитанията напълно или частично изолирани от хидротехнически съоръжения И по-малки от минимално необходим речен участък за самостоятелно поддържане на устойчива популация ИЛИ изолирани от ключови сезонни местообитания на вида

Не се увеличава % на фрагментирани речни участъци и най-малко 90% от дължината на теченията е нефрагментирана - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява процента на нефрагментирани речни участъци в парка с повече от 1% на година за даден период ИЛИ по-малко от 75% от дължината на теченията е нефрагментирана - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)

Параметър 4.1. Корекция, изправяне, Морфологични изменения на речните участъци – ерозия, изправяне на течението, наличие на диги, бродове, прекъсване чрез преграждане, облицоване на брегове (за всички видове)

Мерна единица /праг за БПС/ - % на коригираните речни участъци.

Не намалява процента на некоригираните речни участъци в парка и най-малко 75% от дължината на теченията е с естествено меандриращи и разливащи се речни брегове - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява процента на некоригираните речни участъци в парка с повече от 1% на година за даден период ИЛИ по-малко от 25% от дължината на теченията е с естествено меандриращи и разливащи се речни брегове - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Замърсяване – залпово/хронично (за всички видове)

Мерна единица /праг за БПС/ - % на речни участъци засегнати от замърсяване увреждащо популацията до неблагоприятен статус.

Като параметър 4.1.

Параметър 4.3. Драгиране, добив на инертни материали (за всички видове)

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати речни участъци

Отсъствие на заплахата - Благоприятно

Въздействие върху площ на местообитанието на вида между 1-5% годишно - Неблагоприятно - незадоволително

Въздействие върху площ на местообитанието на вида >5% годишно - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка на ПС на вида в парка

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно – лошо Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Земноводни

***Bombina bombina* - червенокоремна бумка (1188)**

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Показател 1.1. Популация в парка

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой наблюдавани индивиди на 1 km маршрут (не по-малко от 0,1 екз./km)

Постоянна или нарастваща И не по-малка от 90% от площадките в парка в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 25% от площадките в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Показател 1.2. – Полова структура възрастни

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой пеещи мъжки Съотношение на мъжки към женски 1:1 за всяка оценявана площадка

Не по-малко от 90% от площадките в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване на площадките в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75 % от площадките в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Показател 1.3. Възрастова структура

Мерна единица /праг за БПС/ - Наличие на възрастни и ларви

Като параметър 1.2

Показател 1.4. Брой находища

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой находища – находище е всяко отделно стагнато водно тяло с популации на вида, както и всеки еднообразен, но не по-дълъг от 1км, речен участък с популации на вида.

Постоянен или нарастващ И не по малко от 50% от потенциалните находища с популации на вида - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75% от потенциалните находища без популации на вида - Неблагоприятно – лошо

Показател 1.5. Срещаемост в потенциалните находища

Мерна единица /праг за БПС/ - Срещаемост в % от потенциалните находища

Повече от 50% срещаемост - Благоприятно

Срещаемост между 20 и 50% - Неблагоприятно - незадоволително

Срещаемостт под 20% - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Показател 2.1. Обща площ на потенциалното местообитание

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари

Постоянна или нарастваща и не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ

Показател 3.1. Площ в парка на водоеми подходящи за обитаване

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари

Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Показател 3.2. Дължина на речните участъци и изкуствените канали, подходящи за обитаване от бумки

Мерна единица /праг за БПС/ - Дължина в километри

Като показател 2.1.

Показател 3.3. Обща площ в парка – сухоземни местообитания

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари всички сухоземни части на брега на водоемите и реките с буфер 200 метра към сушата

Като показател 2.1

Показател 3.4. Площ в парка – сухоземни открити местообитания

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари всички местообитания в сухоземната 200 метрова ивица, в която дървесно-храстовата растителност е с покритие (пълнота) под 0,7.

Като показател 2.1.

Показател 3.5. Естествено корито на реката

Не се допуска ново коригиране на речните корита И брегове и минимум 75 % от тях не са коригирани - Благоприятно

Увеличаване на коригираните речни корита и брегове с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 50 % от тях вече коригирани - Неблагоприятно – лошо

Показател 3.6. Корита на чешми

Коритата на чешмите в парка се поддържат с изправни корита - Благоприятно

Намаляване броя на функциониращите чешми (по неестествени причини) - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)

Показател 4.1. Нарушаване целостта на водоема следствие пресушаване, отводняване, корекции и др.

Мерна единица /праг за БПС/ - Не се допуска:

- пресушаване

- разрушаване на стени на микроязоври

- засипване

- корекции нарушаващи водния режим

Не по-малко от 90% от площта в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75 % от площта в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Показател 4.2. Използване на торове и пестициди в горското и селско стопанство

Мерна единица /праг за БПС/ - Във водосборите на водоема или реката не се ползват:

- изкуствени торове;
- естествени торове над допустимите за добра земеделска практика;
- хербициди, с изключение на тези разрешени за използване при сертифициране на биологично произведени храни.

Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90 % от площта в неблагоприятно състояние -
Неблагоприятно – лошо

Показател 4.3. Смъртност причинена пряко или косвено от човек

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой убити животни / km. Обхождане на пътищата с висока интензивност на движение и рибарските пътеки по брега на водоемите и броене на намерените убити животни

Липсва установима смъртност - Благоприятно

Наличие на установима смъртност без вероятност да засегне размера на популацията - Неблагоприятно – незадоволително

Засилена смъртност (по-голяма от прираста в съответния район) - Неблагоприятно – лошо

Показател 4.4. Опазване на водната растителност в тинести реки и канали

Мерна единица /праг за БПС/ - Не се прочистват тръстики и друга естествена водна растителност

Не по-малко от 90% от площта в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75 % от площта в неблагоприятно състояние -
Неблагоприятно – лошо

Показател 4.5. Замърсяване на водоемите

Мерна единица /праг за БПС/ - Всякакъв тип битово или промишлено замърсяване нарушаващо качеството на водата

Не по-малко от 95% от водоемите в благоприятно състояние - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 25% от водоемите в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка на ПС на вида в парка

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно – лошо Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Triturus dobrogicus - дунавски гребенест тритон (1993)

Triturus karelinii - южен гребенест тритон (1171)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Брой реални находища в парка.

Мерна единица /праг за БПС/ - Находище е всеки отделен водоем с доказано присъствие на вида

Постоянен или нарастващ, но не по-малък от 50% от броя на потенциалните находища - Благоприятно

По-малък от 50%, но по-голям от 25% от броя на потенциалните находища - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляващ с повече от 1% на година за даден период ИЛИ по-малък от 25% от потенциалните находища - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2. Обилие.

Мерна единица /праг за БПС/ - Изчислено като брой екземпляри на един час експониране на капан

По-голямо, равно или с до 20% по-малко от референтното - Благоприятно

По-малко от референтното с между 20 и 50% - Неблагоприятно - незадоволително

С над 50% по-малко от референтното - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.3. Полова структура.

Мерна единица /праг за БПС/ - Нормалното съотношение мъжки:женски е близко до 1:1

В не по-малко от 90% от водоемите съотношението между половете е нормално - Благоприятно

Съотношението е нормално в между 50 и 90% от водоемите в парка - Неблагоприятно - незадоволително

Съотношението е нормално в по-малко от 50% от водоемите в парка - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.4. Възрастова структура.

Мерна единица /праг за БПС/ - Възрастовата структура е нормална, когато във водоема има както възрастни, така и ларви

В не по-малко от 90% от водоемите възрастовата структура е нормална - Благоприятно

Възрастовата структура е нормална в между 50 и 90% от водоемите в парка - Неблагоприятно - незадоволително

Възрастовата структура е нормална в по-малко от 50% от водоемите в парка - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Площ на водните местообитания.

Мерна единица /праг за БПС/ - Площ на пригодните водоеми в парка изразена в ha

Постоянна или нарастваща и не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

По-малка от референтната стойност с до 10% - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляваща с повече от 1% на година за даден период ИЛИ с повече от 10% по-малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.2. Площ на пригодните сухоземни местообитания.

Мерна единица /праг за БПС/ - Площ на пригодните сухоземни местообитания в парка изразена в ha

Постоянна или нарастваща и не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

По-малка от референтната стойност с до 10% - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляваща с повече от 1% на година за даден период ИЛИ с повече от 10% по-малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър
Неблагоприятно – лошо
КРИТЕРИЙ 3. МЕСТООБИТАНИЯ - КАЧЕСТВО, СТРУКТУРА И ФУНКЦИИ

Параметър 3.1. Брой на оптималните водни местообитания.

Мерна единица /праг за БПС/ - Всички водоеми, които отговарят на условията за оптимално водно местообитание

Постоянен или нарастващ и не по-малък от референтната стойност - Благоприятно

По-малък от референтната стойност с до 5% - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляващ с повече от 1% на година за даден период ИЛИ с повече от 5% по-малък от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.2. Площ на оптималните сухоземни местообитания.

Мерна единица /праг за БПС/ - Площ на широколистни и смесени гори и храсталаци на разстояние до 500 m от водоемите

Постоянна или нарастваща и не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

По-малка от референтната стойност с до 5% - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляваща с повече от 1% на година за даден период ИЛИ с повече от 5% по-малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.3. Бариери.

Мерна единица /праг за БПС/ - Магистрала и първокласни пътища без или с недостатъчен брой (и/или неподходящи) прелезни съоръжения

Отсъстват - Благоприятно

Присъстват в до 25% от 500-метровите зони около водоемите - Неблагоприятно - незадоволително

Присъстват в повече от 25% от 500-метровите зони около водоемите - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)

Параметър 4.1. Пресъхване.

Мерна единица /праг за БПС/ - Водоемът заплашен от пресъхване поради засипване със земни маси, прокопан отводнителен канал, прекомерно обрастване с тръстика/папур и др. Оценяват се само водоемите с доказано присъствие на вида.

Нито един от оптималните и поне 95% от пригодните водоеми не са заплашени от пресъхване - Благоприятно

Не повече от 1% от оптималните и не повече от 5% от пригодните водоеми заплашени от пресъхване - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 1% от оптималните водоеми заплашени от пресъхване - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Прочистване на водна растителност.

Мерна единица /праг за БПС/ - Допустимо е прочистване на растителност в не повече от 1/2 от водоема и то само през септември. Оценяват се само водоемите с доказано присъствие на вида.

Всички оптимални и поне 75% от пригодните водоеми отговарят на нормата - Благоприятно

Поне 95% от оптималните и поне 50% от пригодните водоеми отговарят на нормата - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 5% от оптималните водоеми не отговарят на нормата - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.3. Използване на торове и пестициди.

Мерна единица /праг за БПС/ - Във водосбора на водоема не се използват:

- изкуствени торове;
- естествени торове над допустимите за добра земеделска практика;
- хербициди, с изключение на тези разрешени за използване при сертифициране на биологично произведени храни.

Оценяват се само водоемите с доказано присъствие на вида.

Всички оптимални и поне 75% от пригодните водоеми отговарят на нормата - Благоприятно

Поне 95% от оптималните и поне 50% от пригодните водоеми отговарят на нормата - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 5% от оптималните водоеми не отговарят на нормата - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка на ПС на вида в парка

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно – лошо Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Влечуги

Elaphe sauromates - пъстър смок (5194 (1279))

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Показател 1.1. Популация в парка

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой наблюдавани индивиди на 1 km маршрут (не по-малко от 0,2 екз./km)

Постоянна или нарастваща И не по-малка от 90% от площадките в парка в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 25% от площадките в парка в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Показател 1.2. – Полова структура възрастни

Мерна единица /праг за БПС/ - Съотношение на мъжки към женски 1:1 за всяка оценявана площадка

Не по-малко от 90% от площадките в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване на площадките в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75 % от площадките в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Показател 1.3. Възрастова структура

Мерна единица /праг за БПС/ - Наличие на млади

Като параметър 1.2.

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Показател 2.1. Обща площ на потенциалното местообитание

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари

Постоянна или нарастваща и не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ

Показател ключово местобитание 3.1. Площ на разредени гори и храсталаци, пасища, ливади и запустели земеделски земи с дървета и храсти.

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари

Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Показател ключово местобитание 3.2.

Площ на откритите местообитания в горите

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари, не намалява и не по-малко от 5 % от всеки 5 хектара горски местообитания

Като Показател 3.1. - -

Показател ключово местобитание 3.3. Площ на тръстикови масиви с пресъхващо дъно

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари

Като Показател 3 .1.

Показател ключово местобитание 3.4. Нефрагментиран екотон склон/източник на вода

Мерна единица /праг за БПС/ - Дължина в метри

Като Показател 3.1.

Показател ключово местобитание 3.5. Нефрагментиран екотон открити местообитания / гори и храсталаци

Мерна единица /праг за БПС/ - Дължина в метри

Като Показател 3.1.

Показател ключово местобитание 3.6. Склоп на дървесно храстова растителност на разредени гори и храсталаци, пасища и ливади, запустели земеделски земи

Мерна единица /праг за БПС/ - Над 20 и под 60 % проективно покритие за полигона (важи за всеки 1 хектар) – изключение около 5% за всеки 4 ха при едновременно опазване на лалугера в пасища и ливади

Не по-малко от 90% от площта в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75 % от площта в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Показател ключово местобитание 3.7. Дървесно храстова растителност в градини, лозя, и екстензивни ниви

Мерна единица /праг за БПС/ - Най – малко 10 % покритие от храстово дървесна растителност на групи или синури на всеки 1 хектар земи

Общата площ не намалява И не по-малко от 90% от площта в благоприятно състояние - Благоприятно

Като Показател 3.7. - Неблагоприятно - незадоволително

Като Показател 3.7. - Неблагоприятно – лошо

Показател ключово местобитание 3.8. Обща фрагментация в местообитанията на вида от линейни съоръжения

Мерна единица /праг за БПС/ - Липса на изкуствени бариери (огради, сгради, непреодолима линейна инфраструктура) за миграция на вида в отделен полигон с еднообразно местообитание, но не по голям от 1 хектар.

Площта на не фрагментираните полигони постоянна или нарастваща И не по-малко от 90% от общата площ в парка нефрагментирани - Благоприятно

Като Показател 3.7. - Неблагоприятно - незадоволително

Като Показател 3.7. - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)

Показател 4.1. Разораване на пасища

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати площи

Не са разоравани местообитание на вида - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнати повече от 1% от местообитанията за 10 годишен период - Неблагоприятно – лошо

Показател 4.2. Разчистване на храсти от пасища

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати площи

Не са разоравани местообитание на вида - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнати повече от 1% от местообитанията за целия 10 годишен период - Неблагоприятно – лошо

Показател 4.3. Използване на торове и пестициди в горското и селско стопанство

Мерна единица /праг за БПС/ - В полигона не се ползват:

- изкуствени торове;
- естествени торове над допустимите за добра земеделска практика;
- хербициди, с изключение на тези разрешени за използване при сертифициране на биологично произведени храни.

Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90 % от площта в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Показател 4.4. Дейности поддържащи екстензивния характер на овощните градини, лозята, ливадите и пасищата

Мерна единица /праг за БПС/ - Екстензивно управление на преди всичко по отношение обработката на повърхността и почвата и механизацията на косенето.

Като Показател 4.4.

Показател 4.5. Интензивност на пожарите

Мерна единица /праг за БПС/ - % опожарени площи

Не е опожарявано местообитание на вида - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнати повече от 1% от местообитанията за целия 10 годишен период - Неблагоприятно – лошо

Показател 4.6. Специфични горско – стопански дейности

Мерна единица /праг за БПС/ - В полигона не се извършват:

- реконструкции;
- промяна на видовия състав на естествените гори
- възобновяване на горите свързано с машинна обработка на почвите
- първично залесяване на голини

Като Показател 4.4.

Показател 4.7. Недефрагментирани пътища с трафик над 1000 МПС на денонощие
 Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати местообитания, засегнатите местообитания са ивица широка 500 метра

Засегнати до 99% от местообитанията - Благоприятно

Комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнати над 10 % от местообитанията в парка - Неблагоприятно – лошо

Показател 4.8. Смъртност в резултат от пътен трафик

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой убити животни / km

Липсва установима смъртност - Благоприятно

Наличие на установима смъртност без вероятност да засегне размера на популацията - Неблагоприятно - незадоволително

Засилена смъртност (по-голяма от прираста в съответния район) - Неблагоприятно – лошо

Показател 4.9. Браконьерство и събиране

Мерна единица /праг за БПС/ - Експертна оценка, анкетни данни с местни хора

Липсва браконьерство или само инцидентно - Благоприятно

Наличие на браконьерство без вероятност да засегне размера на популацията - Неблагоприятно - незадоволително

Силно браконьерство водещо до намаляване на популациите, най-малко в част от парка (по-голямо от прираста в съответния район) - Неблагоприятно – лошо

Показател 4.10. – Смъртност причинена пряко или косвено от човек

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой убити животни / km

Липсва установима смъртност - Благоприятно

Наличие на установима смъртност без вероятност да засегне размера на популацията - Неблагоприятно - незадоволително

Засилена смъртност (по-голяма от прираста в съответния район) - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка на ПС на вида в парка

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно – лошо Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

***Emys orbicularis* - обикновена блатна костенурка (1220)**

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Показател 1.1. Популация в парка

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой наблюдавани индивиди на 1 км трансект.

Постоянна или нарастваща И не по-малка от 90% от водоемите/ речните участъци в парка в благоприятно състояние И не по-малка от референтната популация - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 25% от водоемите/речните участъци в парка в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Показател 1.2. Полова структура възрастни

Мерна единица /праг за БПС/ - Съотношение на мъжки към женски 1:1 за всеки оценяван водоем/речен участък

Не по-малко от 90% от водоемите/речните участъци в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване на от водоемите/речните участъци в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75% от водоемите/речните участъци в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Показател 1.3. Възрастова структура

Мерна единица /праг за БПС/ - Присъствие на млади за всеки оценяван водоем/речен участък (животни по-малки от 11 см.)

Като Показател 1.2.

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Показател 2.1. Обща площ на потенциалното местообитание

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари

Постоянна или нарастваща и не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ

Показател 3.1. Площ в парка на водоеми подходящи за обитаване

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари (водните площи на водоемите с дълбочина до 3 метра и надморска височина до 1100 метра)

Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по-малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Показател 3.2. Дължина на речните участъци и изкуствените канали, подходящи за обитаване от костенурки

Мерна единица /праг за БПС/ - Дължина в километри

Като Показател 2.1.

Показател 3.3. Обща площ в парка – сухоземни местообитания

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари всички сухоземни части на брега на водоемите и реките с буфер 500 метра към сушата

Като Показател 2.1.

Показател 3.4. Площ в парка – сухоземни открити местообитания

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари всички местообитания в сухоземната 500 метров а ивица, в която дървесно-храстовата растителност е с покритие (пълнота) под 0,7.
Като Показател 2.1.

Показател 3.5. Цялостно обрастване на водоема

Мерна единица /праг за БПС/ - Наличие на водни огледала във водоема - не по-малко от 20% И не намалява.

Водоемите в парка се поддържат, като не се допуска прекомерно натрупване на растителност и пълно закриване на водните огледала. - Благоприятно

Повече от 50% от водоемите обраснали с растителност до степен пълна загуба на водните огледала. - Неблагоприятно – лошо

Показател 3.6. Обрастване на брега на водоемите

Мерна единица /праг за БПС/ - Минимум 50% от брега на водоемите и каналите да е с обрасъл с обилна водна растителност с широчина минимум 2 метра

Водоемите в парка се поддържат, като не се допуска прекомерно натрупване на растителност и пълно закриване на водните огледала. - Благоприятно

Повече от 50% от водоемите с по-малко водна растителност. - Неблагоприятно – лошо

Показател 3.7. Естествено корито на реката

Не се допуска ново коригиране на речните корита И брегове и минимум 75% от тях не са коригирани - Благоприятно

Увеличаване на коригираните речни корита и брегове с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75% от тях вече коригирани. - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)

Показател 4.1. Численост на конкурентния вид червенобуза костенурка (*Trachemys scripta*)

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой наблюдавани екземпляри на 1 км трансект. Метод на линейните трансекти (броене на костенурките по брега)

Липса на вида в парка - Благоприятно

Намира се в повече от 5% от трансектите - Неблагоприятно – лошо

Показател 4.2. Използване на торове и пестициди в горското и селско стопанство

Мерна единица /праг за БПС/ - Във водосборите на водоема или реката не се ползват:

- изкуствени торове и естествени торове в нарушение на рамковата Директива за водите;
- хербициди, с изключение на тези разрешени за използване при сертифициране на биологично произведени храни.

Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90% от площта в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Показател 4.3. Недефрагментирани пътища с трафик над 2400 МПС на денонощие

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати местообитания, засегнатите местообитания в ивица на отстояние 500 метра от водното тяло

Засегнати под 1% от местообитанията - Благоприятно

Комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

- Засегнати над 10% от местообитанията - Неблагоприятно – лошо
- Показател 4.4. Браконьерство и събиране
 Мерна единица /праг за БПС/ - Експертна оценка, анкетни данни с местни хора
 Липсва браконьерство или само инцидентно - Благоприятно
 Наличие на браконьерство без вероятност да засегне размера на популацията -
 Неблагоприятно - незадоволително
 Силно браконьерство водещо до намаляване на популациите, най-малко в част от
 парка (по-голямо от прираста в съответния район) - Неблагоприятно – лошо
- Показател 4.5. Смъртност причинена пряко или косвено от човек
 Мерна единица /праг за БПС/ - Брой убити животни/км. Обхождане на пътищата с висока
 интензивност на движение и рибарските пътеки по брега на водоемите и броене на
 намерените убити животни
 Липсва установима смъртност - Благоприятно
 Наличие на установима смъртност без вероятност да засегне размера на
 популацията - Неблагоприятно - незадоволително
 Засилена смъртност (по-голяма от прираста в съответния район) - Неблагоприятно
 – лошо
- 4.6. Опазване на водната растителност в тинести реки и канали
 Мерна единица /праг за БПС/ - Не се прочистват тръстики и друга естествена водна
 растителност
 Не по-малко от 90% от площта в благоприятно състояние - Благоприятно
 Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително
 Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за
 даден период ИЛИ повече от 75% от площта в неблагоприятно състояние -
 Неблагоприятно – лошо
- Цялостна оценка по Критерий 4
 Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна
 информация
 Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация
 Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо
- Обща оценка на ПС на вида в парка
 Благоприятно - Всички критерии Благоприятно
 Неблагоприятно – лошо Комбинация
 Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Testudo graeca - шипобедрена сухоземна костенурка (1219)

Testudo hermanni - шпоопашата сухоземна костенурка (1217)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Показател 1.1. Популация в парка

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой възрастни екземпляри

Постоянна или нарастваща И не по-малка от 90% от референтната популация за
 парка - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ
 повече от 25% по малка от референтната популация - Неблагоприятно – лошо

Показател 1.2. Полова структура възрастни

Мерна единица /праг за БПС/ - Съотношение на мъжки към женски от 2:1 до 1:1 (мъжки
 55 – 65 % ♂: женски 35 – 45 % ♀) за всяка оценявана площадка

Не по-малко от 90% от площадките в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване на площадките в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75 % от площадките в неблагоприятно състояние -
Неблагоприятно – лошо

Показател 1.3. Възрастова структура

Мерна единица /праг за БПС/ - Млади 10 – 20 % за всяка оценявана площадка

Като показател 1.2.

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация - Благоприятно

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Показател 2.1. Обща площ на потенциалното местообитание

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари

Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната стойност -
Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ

Показател ключово местообитание 3.1. Площ на разредени гори и храсталаци, пасища, ливади и запустели земеделски земи с дървета и храсти.

Хектари

Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната стойност -
Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Показател ключово местообитание 3.2. Площ на откритите местообитания в горите.

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари, не намалява и не по-малко от 5 % от всеки 5 хектара горски местообитания

Като Показател 3.1.

Показател ключово местообитание 3.3. Нефрагментиран екотон склон/ източник на вода

Мерна единица /праг за БПС/ - Дължина в метри

Като Показател 3.1.

Показател ключово местообитание 3.4. Нефрагментиран екотон открити местообитания / гори и храсталаци

Мерна единица /праг за БПС/ - Дължина в метри

Като Показател 3.1.

Показател ключово местообитание 3.5. Склоп на дървесно храстова растителност на разредени гори и храсталаци, пасища и ливади, запустели земеделски земи

Мерна единица /праг за БПС/ - Над 20 и под 60 % проективно покритие за полигона (важи за всеки 1 хектар) – изключение около 5% за всеки 4 ха при едновременно опазване на лалугера в пасища и ливади

Не по-малко от 90% от площта в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75 % от площта в неблагоприятно състояние -
Неблагоприятно – лошо

Показател ключово местообитание 3.6. Дървесно храстова растителност в градини, лозя, и екстензивни ниви

Мерна единица /праг за БПС/ - Най – малко 10 % покритие от храстово дървесна растителност на групи или синури на всеки 1 хектар земи

Общата площ не намалява И не по-малко от 90% от площта в благоприятно състояние

Като Показател 3.7.

Показател ключово местообитание 3.7. Обща фрагментация в местообитанията на вида от линейни съоръжения

Мерна единица /праг за БПС/ - Липса на изкуствени бариери (огради, сгради, непреодолима линейна инфраструктура) за миграция на вида в отделен полигон с еднообразно местообитание, но не по-голям от 1 хектар.

Площта на не фрагментирани полигонали постоянна или нарастваща И не по-малко от 90% от общата площ в парка нефрагментирани

Като Показател 3.7.

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)

Показател 4.1. Разораване на пасища

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати площи

Не са разоравани местообитание на вида - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнати повече от 1% от местообитанията за целия 10 годишен период -

Неблагоприятно – лошо

Показател 4.2. Разчистване на храсти от пасища

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати площи

Не са разоравани местообитание на вида - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнати повече от 1% от местообитанията за 10 годишен период -

Неблагоприятно – лошо

Показател 4.3. Използване на торове и пестициди в горското и селско стопанство

Мерна единица /праг за БПС/ - В полигона не се ползват:

- изкуствени торове;
- естествени торове над допустимите за добра земеделска практика;
- хербициди, с изключение на тези разрешени за използване при сертифициране на биологично произведени храни.

Не по-малко от 99% от площта в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90 % от площта в неблагоприятно състояние -

Неблагоприятно – лошо

Показател 4.4. Дейности поддържащи екстензивния характер на овощните градини, лозята, ливадите и пасищата

Мерна единица /праг за БПС/ - Екстензивно управление на преди всичко по отношение обработката на повърхността и почвата и механизацията на косенето.

Като Показател 4.4.

Показател 4.5. Интензивност на пожарите

Мерна единица /праг за БПС/ - % опожарени площи

Не е опожарявано местообитание на вида - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнати повече от 1% от местообитанията за 10 годишен период -
Неблагоприятно – лошо

Показател 4.6. Специфични горско – стопански дейности

Мерна единица /праг за БПС/ - В полигона не се извършват:

- реконструкции;
- промяна на видовия състав на естествените гори
- възобновяване на горите свързано с машинна обработка на почвите
- първично залесяване на голини

Като Показател 4.4.

Показател 4.7. Недефрагментирани пътища с трафик над 1000 МПС на денонощие

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати местообитания, засегнатите местообитания са ивица широка 500 метра

Засегнати до 99% от местообитанията в парка - Благоприятно

Комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнати над 10 % от местообитанията в парка - Неблагоприятно – лошо

Показател 4.8. Смъртност в резултат от пътен трафик

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой убити животни / km

Липсва установима смъртност - Благоприятно

Наличие на установима смъртност без вероятност да засегне размера на популацията - Неблагоприятно - незадоволително

Засилена смъртност (по-голяма от прираста в съответния район) - Неблагоприятно – лошо

Показател 4.9. Браконьерство и събиране

Мерна единица /праг за БПС/ - Експертна оценка, анкетни данни с местни хора

Липсва браконьерство или само инцидентно - Благоприятно

Наличие на браконьерство без вероятност да засегне размера на популацията -
Неблагоприятно - незадоволително

Силно браконьерство водещо до намаляване на популациите, най-малко в част от парка (по-голямо от прираста в съответния район) - Неблагоприятно – лошо

Показател 4.10. – Смъртност причинена пряко или косвено от човек

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой убити животни / km

Липсва установима смъртност - Благоприятно

Наличие на установима смъртност без вероятност да засегне размера на популацията - Неблагоприятно - незадоволително

Засилена смъртност (по-голяма от прираста в съответния район) - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка на ПС на вида в парка

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно – лошо Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Бозайници (без прилети)

Canis lupus – европейски вълк (1352)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Брой и тенденция за развитие на популацията

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой семейни двойки

Постоянна/нена-маляваща И не по-малка от 90% от референтната популация за парка, получена въз основа на капацитета на местообитанията, при заемане на минимум 70% от пригодните местообитания в парка - Благоприятно

40 до 60% от референтната популация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 10% на година ИЛИ под 40% от референтната популация - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2. Среден размер на глутниците през зимата

Мерна единица /праг за БПС/ - Среден брой индивиди в глутница за парка (средната стойност от всички глутници).

Минимум 3 индивида (семейна двойка + поне едно оцеляло малко). – Благоприятно

Минимум 2 индивида (семейна двойка) - Неблагоприятно - незадоволително

По-малко от 2 животни - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.3. Социална структура

Мерна единица /праг за БПС/ - Наличие/ отсъствие на семейна двойка. Съотношение мъжки/женски: 1:1. Наличие на разнополови, неродствени индивиди за формиране на двойки

Наличие на семейна двойка - Благоприятно

Единия индивид от семейната двойка е отнет от популацията - Неблагоприятно - незадоволително

Двата индивида от една или повече семейни двойки в парка са отнети от популацията. Съотношението в половете се измества към 3:1 - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.4. Успешно размножаване/Възрастова структура

Мерна единица /праг за БПС/ - Наличие на едногодишни индивиди (годинаци)при (размножаващата се двойка

Наличие на минимум един годинак за година, за семейна двойка - Благоприятно

Няма оцелели (или родени) малки, навършили година, за 20% - 40% от семейните двойки в парка - Неблагоприятно – незадоволително

Повече от 50% от семейните двойки са без оцелели годинаци - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.4. Смъртност

Мерна единица /праг за БПС/ - % на смъртност – брой случаи на смърт спрямо броя на популацията

Смъртност до 20% от антропогенни фактори - Благоприятно

Смъртност 20 – 40% - Неблагоприятно - незадоволително

Смъртност над 40% - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Критерий 2. Площ на местообитанията в границите на парка

Параметър 2.1. Обща площ на подходящите нефрагментирани местообитания

Мерна единица /праг за БПС/ - кв.км

не намалява и не е по-малка от референтната стойност - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ \geq от 10% по-малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.2. Общи (заселени от вида) местообитания

Мерна единица /праг за БПС/ - минимум 70 % от площта на потенциалните нефрагментирани местообитания

не намалява И не е по-малка от референтната стойност - Благоприятно
между 40 и 60% от площта на потенциалните нефрагментирани местообитания -
Неблагоприятно - незадоволително

Под 40 % от площта на потенциалните нефрагментирани местообитания -
Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.3. Местообитания подходящи за сърцевинни зони

Мерна единица /праг за БПС/ - % на всеки 100 км² подходящи местообитания, минимум 20% от площта им да отговарят на изискванията за местообитания подходящи за сърцевинни зони

Като параметър 2.1.

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ

Параметър 3.1. Хранителна база

Мерна единица /праг за БПС/ - Минимална средна плътност на дивеча: 1. Сърна – над 2 инд./км²;

2. дива свиня – над 2 инд./км²; 3. благороден елен – над 2,5 инд./км²

не намалява и не е по-малка от референтната стойност - Благоприятно
междинни състояния - Неблагоприятно - незадоволително

Следните стойности на плътности: Сърна – под 2 инд./ км²; 2. дива свиня – под 2 инд./ км²; 3. благороден елен – под 2,5 инд./ км² - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.2. Фрагментация на местообитанията

Мерна единица /праг за БПС/ - Наличие/отсъствие на изкуствени бариери за миграция на индивиди на вида в рамките на местообитанието. Минимум 70 % покритие на пригодните площи в парка и под 5% от ширината му да е прекъсната от естествени или изкуствени бариери

без наличие на пригодни места за преминаване или наличие на такива, но разположени на разстояние под 8 км едно от друго по протежение на бариерата -
Благоприятно

Комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Увеличаване на фрагментацията с 5 % на година и наличие на бариери без места за преминаване в повече от 5 % от ширината на пригодните площи - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.3. Свързаност на местообитанията

Мерна единица /праг за БПС/ - Наличие на биокоридори между фрагментирани местообитанията

Има свързващ биокоридор с горска и/или храстова растителност със минимална ширина 200 м и без обитавани целогодишно сгради - Благоприятно

Липсва биокоридор отговарящ на изискванията, но няма целогодишно обитавани сгради в радиус 500 м и има възможности за възстановяване на коридора -
Неблагоприятно - незадоволително

Липсва биокоридор и няма възможности за възстановяване и дефрагментация -
Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Критерий 4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)

Параметър 4.1. Директно преследване от човека

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой убити индивиди

До 10% от популацията отнета чрез убити екземпляри - Благоприятно

10 – 20% от популацията отнета чрез убити екземпляри - Неблагоприятно - незадоволително

Над 20% от популацията отнета чрез убити екземпляри - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Човешките дейности в горите и съседните територии

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати площи в резултат от човешките дейности

засегнатите площи не са повече от 10 % от цялата площ на общото местообитание, не се изграждат бариери в свързващи коридори - Благоприятно

10-30 % от общите местообитания са засегнати - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнатите площи са повече от 30 % от обитаваните площи - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.3. Прогонване от МПС

Мерна единица /праг за БПС/ - Движение на МПС за придвижване извън пътищата на Републиканската пътна мрежа (горски пътища) в местообитания на вида. В сърцевинни зони не се допуска движение на такива средства освен предназначените за горското и ловно стопанство

В общите местообитания се допуска движение на МПС предназначени за горското и ловното стопанство и при регламентиране на трасетата и до съществуващи сгради - Благоприятно

Комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Липсват каквито и да е било нормативни ограничения за движението на МПС извън пътищата на Републиканската пътна мрежа - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка на ПС на вида в парка

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно – незадоволително Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Lutra lutra - видра (1355)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Относителна численост

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой възрастни индивиди

Постоянна или нарастваща И не по-малка от 99% от референтната популация - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по-малка от референтната популация - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2. Полова структура възрастни

Мерна единица /праг за БПС/ - Съотношение на мъжки към женски 1:5 в парка, а в големи зони с няколко основни водосбора за всеки водосбор

Отклонение от благоприятното състояние до 10% - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Отклонение от благоприятното състояние над 25% - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.3. Възрастова структура

Мерна единица /праг за БПС/ - Индекс, съотношение възрастни 85%, полувъзрастни 10% и млади индивиди 5% в парка, а в големи зони с няколко основни водосбора за всеки водосбор

Като параметър 1.2.

Параметър 1.4. Смъртност

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой мъртви индивиди

До 1% от популацията - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Над 10% от популацията - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Площ в парка на водоеми и бреговете им подходящи за обитаване

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари (поотделно водните площи на водоемите на отстояние 50 метра от брега и нефрагментирана и незастроена сухоземна ивица до 200 метра от бреговете)

Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната стойност - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по-малка от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.2. Дължина на речните участъци, изкуствените канали и площта на бреговете им, подходящи за обитаване от видрата

Мерна единица /праг за БПС/ - Дължина в километри, площ на нефрагментирана и незастроена сухоземна ивица до 200 метра от бреговете.

Като параметър 2.1.

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ

Параметър 3.1. Места подходящи за укрития и бърлози.

Мерна единица /праг за БПС/ - % от дължината на бреговата линия за всеки участък с размер на индивидуална територия. Не по-малко от 30% с подходящи за бърлози места

Не намалява в парка и най-малко 90% от участъците на брега с размер на потенциална индивидуална територия са в благоприятно състояние - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява в парка и повече от 50% от участъците на брега с размер на потенциална индивидуална територия са в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.2. Фрагментация на местообитанията

Мерна единица /праг за БПС/ - Липса на изкуствени бариери (огради, сгради, непреодолима линейна инфраструктура) за миграция на индивиди на вида в 200 метровия буфер около бреговете на водоема или морето.

Не се фрагментират нови местообитания И не по-малко от 90% от местообитанията не фрагментирани - Благоприятно

Намаляване на нефрагментирани площите с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 50% от местообитанията фрагментирани - Неблагоприятно – незадоволително - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.3. Покритие с дървесно храстова растителност на бреговата ивица на сладководните водоеми

Мерна единица /праг за БПС/ - % от дължината на бреговата линия обрасъл с храстово дървесна растителност, като за всеки участък с размер на индивидуална територия не по-малко от 60%

Не намалява в парка и най-малко 90% от участъците на брега с размер на потенциална индивидуална територия са в благоприятно състояние - Благоприятно
Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Намалява в парка и повече от 50% от участъците на брега с размер на потенциална индивидуална територия са в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.5. Естествено корито на реката

Мерна единица /праг за БПС/ - % коригирани или увредени речни участъци или такива заети с хидротехнически съоръжения и изкуствени брегове

Не се допуска ново коригиране на речните корита и брегове и минимум 75% от тях не са коригирани - Благоприятно

Увеличаване на коригираните речни корита и брегове с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 50% от тях вече коригирани. - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)

Параметър 4.1. Браконьерство

Мерна единица /праг за БПС/ - Отчитане броя убити индивиди

До 1% от популацията - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Над 5% от популацията - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Интензивно човешко присъствие

Мерна единица /праг за БПС/ - За всяка потенциална индивидуална територия минимум 70% от брега да има средно плътност на човешко присъствие до 10 брой хора/ха за 1 час

Най-малко 90% от участъците на брега с размер на индивидуална територия са в благоприятно състояние - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Повече от 50% от участъците на брега с размер на потенциална индивидуална територия са в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.3. Състояние хранителната база

Мерна единица /праг за БПС/ - Експертна оценка за всяка потенциална индивидуална територия

Като 4.2.

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка на ПС на вида в парка

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно – незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Mesocricetus newtoni – добруджански хомяк (2609)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ

Параметър 1.1. Срещаемост

Мерна единица /праг за БПС/ - Дял. $\geq 50\%$.

Установеният относителен дял на извадъчните единици с присъствие на вида и границите на доверителния интервал не са по-малки от референтната стойност - Благоприятно

Относителният дял на извадъчните единици с присъствие на вида и границите на доверителния интервал са под референтната стойност до 25% от референтната стойност - Неблагоприятно – незадоволително.

Относителният дял на извадъчните единици с присъствие на вида и границите на доверителния интервал са под референтната стойност - под 25% от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2. Ср. относителна численост

Мерна единица /праг за БПС/ - Бр. инд./ 100 капан.0,12 до 0,4 инд. на 100 капаноденонощие.

Доверителния интервал и установеното средна относителна численост са по-високи от референтната стойност - Благоприятно

Средната относителна численост и границите на доверителния интервал са под референтната стойност до 25% от референтната стойност - Неблагоприятно – незадоволително.

Средната относителна численост и границите на доверителния интервал са под референтната стойност - под 25% от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно- Всички параметри зелени или един зелени и един неизвестно

Неблагоприятно – незадоволително - Всяка друга комбинация

Неблагоприятно – лошо Един или повече Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ НА МЕСТООБИТАНИЯ

Параметър 2.1. Тип Местообитание

Мерна единица /праг за БПС/ - Дял – Прагови стойности – обработваеми земи, ливади, изоставена земя и храсти в интервал от 20% до 40%.

Установеният дял на извадъчните единици с даден тип МО и границите на доверителния интервал съответстват на комбинациите от референтни стойности - Благоприятно

Установеният дял на извадъчните единици с даден тип МО и границите на доверителния интервал влизат в интервала от комбинациите на референтни стойности - Неблагоприятно – незадоволително

Установеният на извадъчните единици с даден тип МО и границите на доверителния интервал влизат в интервала от комбинациите на референтни стойности - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.2. Вид на посевите в обработваемите площи

Мерна единица /праг за БПС/ - Дял – Прагови стойности – Дялове на видовете култури в обработваеми площи: люцерна, царевица и житни култури в интервал от 30% до 40%

Установеният дял на извадъчните единици с даден тип МО и границите на доверителния интервал съответстват на комбинациите от референтни стойности - Благоприятно

Установеният дял на извадъчните единици с даден тип МО и границите на доверителния интервал съответстват на комбинациите от референтни стойности -- Неблагоприятно – незадоволително - Неблагоприятно – незадоволително

Установеният дял на извадъчните единици с даден тип МО и границите на доверителния интервал съответстват на комбинациите от референтни стойности - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.3. Наличие на трайно неразоравани ивици

Мерна единица /праг за БПС/ - Дял – Прагови стойности – Наличие $\geq 20\%$

Делът на извадъчните единици с наличие на неразоравани ивици и границите на доверителния интервал съответстват на комбинацията от референтни стойности - Благоприятно

Делът на извадъчните единици с наличие на неразоравани ивици и границите на доверителния интервал влизат в интервала от комбинациите на референтни стойности - Неблагоприятно – незадоволително

Установеният на извадъчните единици с даден тип МО и границите на доверителния интервал влизат в интервала от комбинациите на референтни стойности - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно- Всички Благоприятно или две Благоприятно едно неизвестно

Неблагоприятно – незадоволително - Всяка друга комбинация

Неблагоприятно – лошо- Едно или две Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ) В МЕСТООБИТАНИЯ

Параметър 3.1.Промяна в начина на земеползване

Мерна единица /праг за БПС/ - %. Прагови стойности – $0\% \div 3\%$.

Делът на извад. единици с присъствие на заплахата и границите на доверителния интервал са равни или по-ниски от референтната стойност - Благоприятно

Делът на извадъчните единици с присъствие на заплахата и границите на доверителния интервал влизат в интервала на праговете стойности за неблагоприятно незадоволително състояние - Неблагоприятно – незадоволително

Делът на извадъчните единици с присъствие на заплахата и границите на доверителния интервал са над праговете стойности за неблагоприятно незадоволително състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.2. Използване на пестициди

Мерна единица /праг за БПС/ - %. Прагови стойности – $0\% \div 2\%$

Делът на извад. единици с присъствие на заплахата и границите на доверителния интервал са равни или по-ниски от референтната стойност - Благоприятно

Делът на извадъчните единици с присъствие на заплахата и границите на доверителния интервал влизат в интервала на праговете стойности за неблагоприятно незадоволително състояние - Неблагоприятно – незадоволително

Делът на извадъчните единици с присъствие на заплахата и границите на доверителния интервал са над праговете стойности за неблагоприятно незадоволително състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.3. Опожаряване. Мерна единица /праг за БПС/ - %.

Прагови стойности – 0% .

Делът на извад. единици с присъствие на заплахата и границите на доверителния интервал са равни или по-ниски от референтната стойност - Благоприятно

Делът на извадъчните единици с присъствие на заплахата и границите на доверителния интервал влизат в интервала на праговете стойности за неблагоприятно незадоволително състояние - Неблагоприятно – незадоволително

Делът на извадъчните единици с присъствие на заплахата и границите на доверителния интервал са над праговете стойности за неблагоприятно незадоволително състояние - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно- Всички параметри Благоприятно или два Благоприятно и един неизвестно

Неблагоприятно – незадоволително - Всяка друга комбинация

Неблагоприятно – лошо- Един или повече Неблагоприятно – лошо

Обща оценка по трите критерия на природозащитно състояние на вида:

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно или два Благоприятно и един неизвестно

Неблагоприятно – незадоволително - Всяка друга комбинация

Неблагоприятно – лошо- Един или повече Неблагоприятно – лошо

Mustella eversmanni – степен пор (2633)

Vormela peregusna – пъстър пор (2635)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Брой находища

Мерна единица /праг за БПС/ - Общ брой на находищата в парка

Постоянен или нарастващ - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 25% по-малък от референтния брой - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2. Брой и тенденция за развитие на популацията

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой възрастни индивиди (не по-малка от 1 инд на 10 км² подходящи местообитания)

Постоянна или нарастваща И не по-малка от 90% от референтната популация - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по-малка от референтната популация - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Обща площ на подходящите местообитания

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари

Постоянна или нарастваща И не по-малка от 70% от потенциалните подходящи местообитания заселени - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 50% от потенциалните местообитания незаселени - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.2. Обща площ на ефективно заетите (общи) местообитания

Мерна единица /праг за БПС/ - минимум 70 % от площта на потенциалните нефрагментирани местообитания

не намалява И не е по-малка от референтната стойност - Благоприятно

между 40 и 60% от площта на потенциалните нефрагментирани местообитания - Неблагоприятно - незадоволително

Под 40 % от площта на потенциалните нефрагментирани местообитания - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ НА МЕСТООБИТАНИЯ

Параметър 3.1. Хранителна база

Мерна единица /праг за БПС/ - Всеки 100 хектара подходящи местообитания (индивидуален участък на 1 пъстър пор) предлагат богата хранителна база от оптимална плячка (лалугер, хомяци) и/или субоптимална плячка (сляпо куче, полевки и др.) с висока плътност

Всички индивидуални участъци са в благоприятно състояние - Благоприятно

Всички други комбинации - Неблагоприятно - незадоволително

Над 10% от всички индивидуални участъци са в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.2. Наличие на биокоридори между отделните ядра от подходящи местообитания

Мерна единица /праг за БПС/ - Биокоридор позволяващ формирането на обща популация (среща между мъжки и женски индивиди)

Има биокоридор отговарящ на изискванията - Благоприятно

Липсва биокоридор отговарящ на изискванията , но им а възможности за възстановяване и дефрагментация - Неблагоприятно - незадоволително

Липсва биокоридор отговарящ на изискванията и няма възможности за възстановяване и дефрагментация - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ) В МЕСТООБИТАНИЯ

Параметър 4.1. интензивност на пашата в пасища

Мерна единица /праг за БПС/ - Пашата е достатъчно интензивна, за да поддържа нисък тревостой и да предотвратява сукцесията

Не по-малко от 90% от площта на местообитанията с колонии или с места за възстановяване на колонии в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 75% от площта в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Интензивност на коситбата в ливадите

Мерна единица /праг за БПС/ - Коситбата е достатъчно интензивна, за да поддържа нисък тревостой и да предотвратява сукцесията

Като параметър 4.1.

Параметър 4.3. Използване на родентициди

Мерна единица /праг за БПС/ - Не се ползват такива

Не по-малко от 99% от площта на потенциалните местообитания в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 90% от площта в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.4. Интензивност на пожарите

Мерна единица /праг за БПС/ - % опожарени площи

Не е опожарявано местообитание на вида - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнати повече от 1% от местообитанията за целия 10 годишен период -
Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.5. Оран, промяна на земеползването за всяко находище

Мерна единица /праг за БПС/ - Не се разорават пасища и ливади, както и запустели земеделски земи с лалугерови колонии към датата на предлагането на парка

Най-малко 99% от площите в благоприятно състояние и не се влошава -
Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Намаляване на % на площите в благоприятно състояние с повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% от площта в неблагоприятно състояние -
Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.6. Недефрагментирани пътища с трафик над 1000 МПС на денонощие

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати местообитания, засегнатите местообитания са ивица широка 500 метра

Засегнати до 99% от местообитанията в парка - Благоприятно

Комбинация - Неблагоприятно - незадоволително

Засегнати над 10% от местообитанията в парка - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно - незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка на ПС на вида в парка

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно – незадоволително Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Spermophilus citelus – европейски лалугер (1335)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ

Параметър 1.1. Срещаемост

Мерна единица /праг за БПС/ - Дял (%) - относителен брой пробни площи, в които е доказано присъствие на вида. Праг:

Установеният относителен дял на извадъчните единици с присъствие на вида и границите на доверителния интервал не са по-малки от референтната стойност – 80% - Благоприятно

Относителният дял на извадъчните единици с присъствие на вида и границите на доверителния интервал са под референтната стойност до 25% от референтната стойност - Неблагоприятно – незадоволително

Относителният дял на извадъчните единици с присъствие на вида и границите на доверителния интервал са под референтната стойност - под 25% от референтната стойност - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2. Обилие

Мерна единица /праг за БПС/ - Бр. дупки/100м²

Средната стойност на обилие и границите на доверителния интервал са над референтните стойности – 0,33 - Благоприятно

Средната стойност на обилие и границите на доверителния интервал влизат в интервала от референтни стойности за категория неблагоприятно незадоволително състояние - Неблагоприятно – незадоволително

Средната стойност на обилие и границите на доверителния интервал са в интервала на референтните стойности за категория неблагоприятно лошо състояние - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно- Всички параметри Благоприятноили един Благоприятно един неизвестно

Неблагоприятно – незадоволително - Всяка друга комбинация

Неблагоприятно – лошо- Един или повече Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ НА МЕСТООБИТАНИЯ

Параметър 2.1.Тип Местообитание

Мерна единица /праг за БПС/ - Дял (%)– Прагови стойности –Пасище: ≥ 90 %;Ливада: ≥ 5 %;

Установеният дял на извадъчните единици с даден тип МО и границите на доверителния интервал съответстват на комбинациите от референтни стойности - Благоприятно

Установеният дял на извадъчните единици с даден тип МО и границите на доверителния интервал влизат в интервала от комбинациите на референтни стойности за категория неблагоприятно - незадоволително - Неблагоприятно – незадоволително

Установеният на извадъчните единици с даден тип МО и границите на доверителния интервал влизат в интервала от комбинациите на референтни стойности за категория неблагоприятно – лошо - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.2.Степен на обрастване с високостеблена растителност

Мерна единица /праг за БПС/ - Дял (%)– Прагови стойности – Обрастване (0-5%): ≥ 87 %

Делът на извадъчните единици с дадена степен на обрастване и границите на доверителния интервал съответстват на комбинациите от референтни стойности - Благоприятно

Делът на извадъчните единици с дадена степен на обрастване и границите на доверителния интервал влизат в интервала от комбинациите на референтни стойности за категория неблагоприятно - незадоволително - Неблагоприятно – незадоволително

Делът на извадъчните единици с дадена степен на обрастване и границите на доверителния интервал влизат в интервала от комбинациите на референтни стойности за категория неблагоприятно – лошо - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.3.Степен на тревно покритие

Мерна единица /праг за БПС/ - Дял (%)– Прагови стойности - (над 76 %): ≥ 90 %

Делът на извадъчните единици с дадена степен на тревно покритие и границите на доверителния интервал съответстват на комбинациите от референтни стойности - Благоприятно

Делът на извадъчните единици с дадена степен на тревно покритие и границите на доверителния интервал влизат в интервала от комбинациите на референтни стойности за категория неблагоприятно - незадоволително - Неблагоприятно – незадоволително

Делът на извадъчните единици с дадена степен на тревно покритие и границите на доверителния интервал влизат в интервала от комбинациите на референтни стойности за категория неблагоприятно – лошо - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.4.Височина на тревната растителност

Мерна единица /праг за БПС/ - Дял (%)– Прагови стойности – 0-15см: ≥ 60 %;16-30см: между 25-30%;

Делът на извадъчните единици с дадена категория височина и границите на доверителния интервал съответстват на комбинациите от референтни стойности - Благоприятно

Делът на извадъчните единици с дадена категория височина и границите на доверителния интервал влизат в интервала от комбинациите на референтни стойности за категория неблагоприятно - незадоволително - Неблагоприятно – незадоволително

Делът на извадъчните единици с дадена категория височина и границите на доверителния интервал влизат в интервала от комбинациите на референтни стойности за категория неблагоприятно - лошо. - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.5.Проективно покритие на коситбата/пашата

Мерна единица /праг за БПС/ - Дял (%)– Прагови стойности – (51-80%): $\geq 30\%$;(над 81%): $\geq 60\%$;

Делът на извадъчните единици с дадена категория проективно покритие и границите на доверителния интервал съответстват на комбинациите от референтни стойности - Благоприятно

Делът на извадъчните единици с дадена категория проективно покритие и границите на доверителния интервал влизат в интервала от комбинациите на референтни стойности за категория неблагоприятно - незадоволително - Неблагоприятно – незадоволително

Делът на извадъчните единици с дадена категория проективно покритие и границите на доверителния интервал влизат в интервала от комбинациите на референтни стойности за категория неблагоприятно – лошо - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.6.Интензитет на коситбата/пашата

Мерна единица /праг за БПС/ - Дял (%)– Прагови стойности – добре изпасано/ окосено: $\geq 70\%$;

Делът на извадъчните единици с дадена категория интензитет и границите на доверителния интервал съответстват на комбинациите от референтни стойности - Благоприятно

Делът на извадъчните единици с дадена категория интензитет и границите на доверителния интервал влизат в интервала от комбинациите на референтни стойности за категория неблагоприятно - незадоволително - Неблагоприятно – незадоволително

Делът на извадъчните единици с дадена категория интензитет и границите на доверителния интервал влизат в интервала от комбинациите на референтни стойности за категория неблагоприятно – лошо - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно- Всички Благоприятноили две неизвестно и останалите Благоприятно

Неблагоприятно – незадоволително - Всяка друга комбинация

Неблагоприятно – лошоЕдно или две Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ) В МЕСТООБИТАНИЯ

Параметър 3.1.Промяна в начина на земеползване

Мерна единица /праг за БПС/ - %. Прагови стойности – $\leq 5\%$

Делът на извад. единици с присъствие на заплахата и границите на доверителния интервал са равни или по-ниски от референтната стойност. - Благоприятно

Делът на извадъчните единици с присъствие на заплахата и границите на доверителния интервал влизат в интервала на праговете стойности за неблагоприятно незадоволително състояние - Неблагоприятно – незадоволително

Делът на извадъчните единици с присъствие на заплахата и границите на доверителния интервал са над праговете стойности за неблагоприятно незадоволително състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.2.Използване на родентициди

Мерна единица /праг за БПС/ - %. Прагови стойности – $\leq 5\%$

Делът на извад. единици с присъствие на заплахата и границите на доверителния интервал са равни или по-ниски от референтната стойност - Благоприятно

Делът на извадъчните единици с присъствие на заплахата и границите на доверителния интервал влизат в интервала на праговете стойности за неблагоприятно незадоволително състояние - Неблагоприятно – незадоволително

Делът на извадъчните единици с присъствие на заплахата и границите на доверителния интервал са над праговете стойности за неблагоприятно незадоволително състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.3.Опожаряване

Мерна единица /праг за БПС/ - %. Прагови стойности – $\leq 5\%$

Делът на извад. единици с присъствие на заплахата и границите на доверителния интервал са равни или по-ниски от референтната стойност - Благоприятно

Делът на извадъчните единици с присъствие на заплахата и границите на доверителния интервал влизат в интервала на праговете стойности за неблагоприятно незадоволително състояние - Неблагоприятно – незадоволително

Делът на извадъчните единици с присъствие на заплахата и границите на доверителния интервал са над праговете стойности за неблагоприятно незадоволително състояние - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно- Всички параметри Благоприятноили два Благоприятно и един неизвестно

Неблагоприятно – незадоволително - Всяка друга комбинация

Неблагоприятно – лошо- Един или повече Неблагоприятно – лошо

Обща оценка на природозащитното състояние на вида:

Благоприятно- Всички критерии Благоприятноили два Благоприятно и един неизвестно

Неблагоприятно – незадоволително - Всяка друга комбинация

Неблагоприятно – лошо- Един или повече Неблагоприятно – лошо

Прилепи – горски видове

Myotis bechsteinii - дългоух (бехщайнов) нощник (1323)

Barbastella barbastellus - широкоух прилеп (1308)

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1 .1 Брой находища

Мерна единица /праг за БПС/ - Общ брой на находищата. Литературни данни, улови и картиране. Брой находища в 33 според наличните данни

Броят постоянен или увеличаване броя на находищата - Благоприятно

Намаляване броя на находища с 10% за 10 години - Неблагоприятно – незадоволително

Намаляване броя на находища повече от 10% за 10 години - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2 Брой на swarming sites (пещери, минни галерии, бункери или други убежища)

Мерна единица /праг за БПС/ - Общ брой на находищата. Литературни данни, улови и картиране. Брой swarming sites според наличните данни

Установеният брой е \geq на 1 на 15 km² - Благоприятно

Установеният брой е \leq на 1 на 25 km² - Неблагоприятно – незадоволително

Установеният брой е ≤ 1 или = 0 на 100 km² от площта от 33 - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.3 Численост в установените swarming sites през есента

Мерна единица /праг за БПС/ - Общ брой индивиди в находището.

Мерна единица /праг за БПС/ - Литературни данни, улови с мрежи и броене на екземпляри. Брой екземпляри за всяко място според наличните данни

Броят на екземплярите във всяко swarming site при идеални условия е >5 екз./нощ - Благоприятно

Броят на екземплярите във всяко swarming site при идеални условия е $=2$ до 4 екз./нощ - Неблагоприятно – незадоволително

Броят на екземплярите във всяко swarming site при идеални условия е ≤ 1 екз./нощ - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 1

Повече от 99 % от популацията в парка е в благоприятен статус – по всички критерии е благоприятен или до 25 % недостатъчна информация - Благоприятно

Комбинация - Неблагоприятно – незадоволително

Повече от 10% от популацията в парка е неблагоприятно състояние – поне един или повече критерии е червено - Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. МЕСТООБИТАНИЕ НА ВИДА - ПЛОЩ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Площ на подходящите местообитания в ЗЗ (гори над 60 г.)

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари.

Постоянна или нарастваща И не по-малка от референтната площ. - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно – незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка от референтната площ за парка - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.2. Изолираност и свързаност на подходящите местообитания

Мерна единица /праг за БПС/ - Разстояние между териториите по Параметър 2.1.

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари за площта на биокоридорите или проценти от общата площ на ЗЗ.

Нарастване степента на свързаност и площта на био-коридорите между горските местообитания - Благоприятно

Степента на свързаност площта на био-коридорите между горските местообитания не нараства - Неблагоприятно – незадоволително

Степента на свързаност площта на биокоридорите между горските местообитания намалява - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2

Повече от 99 % от площта в парка е в благоприятен статус – по всички критерии е благоприятен или до 25 % недостатъчна информация - Благоприятно

Комбинация - Неблагоприятно – незадоволително

Повече от 10% от площта в парка е неблагоприятно състояние – поне един или повече критерии е червено - Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. МЕСТООБИТАНИЕ НА ВИДА - СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ

Параметър 3.1. Брой мъртви или живи дървета с хлабава кора

Мерна единица /праг за БПС/ - Теренно преброяване в избрана площадка с площ 1 ha

Броят на дърветата с е над 30 бр./ha и се увеличава поради промяна в управлението на горите - Благоприятно

Броят на дърветата е между 20 и 30 бр./ha и не се увеличава - Неблагоприятно – незадоволително

Броят на дърветата е < 20 бр. /ha и намалява поради управлението на горите - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3

Повече от 99 % от площта в парка е в благоприятен статус – по всички критерии е благоприятен или до 25 % недостатъчна информация - Благоприятно

Комбинация - Неблагоприятно – незадоволително

Повече от 10% от площта в парка е неблагоприятно състояние – поне един или повече критерии е червено - Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)

Параметър 4.1 Брой изчезнали находища

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой “стари” находища, в които видът не е установен. Литературни данни, теренно посещение и улови.

Броят на находищата не намалява - Благоприятно

Броят на находищата намалява с 1/година. - Неблагоприятно – незадоволително

Броят на находищата намалява с >1/година. - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Използване на инсектициди в горското и селското стопанство

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари засегнати площи от благоприятните по Параметър 2.1 и хранителни местообитания. Теренно посещение, анкета и официални статистически данни

Инсектициди не се използват - Благоприятно

Инсектициди се използват веднъж на 2 години и площта на засегнатите местообитания от Параметър 2.1 е <10% - Неблагоприятно – незадоволително

Инсектициди се използват всяка година и площта на засегнатите местообитания от Параметър 2.1 е >10% - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Повече от 99 % от площта в парка е в благоприятен статус – по всички критерии е благоприятен или до 25 % недостатъчна информация - Благоприятно

Комбинация - Неблагоприятно – незадоволително

Повече от 10% от площта в парка е неблагоприятно състояние – поне един или повече критерии е червено - Неблагоприятно – лошо

Обща оценка по четирите критерия на БПС на вида за парка:

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно – незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Прилепи (без горските видове) - *Rhinolophus mehelyi*, *Rhinolophus hipposideros*, *Rhinolophus*

ferrumequinum*, *Rhinolophus euryale*, *Myotis blythii*, *Myotis capaccinii*, *Myotis emarginatus*, *Myotis myotis*, *Miniopterus schreibersii

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Бройнаходища

Мерна единица /праг за БПС/ - Общ брой на находищата

Постоянен или нарастващ - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно – незадоволително

Намаляване еквивалентна загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 25% по-малък от референтния - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2. Численост в находищата за зимуване (без *Myotis dasycneme*, *Myotis emarginatus*)

Мерна единица /праг за БПС/ - Общ брой индивиди в находищата

Постоянен или нарастващ И непо-малък от референтния - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно – незадоволително

Намаляване еквивалентна загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 25% по-малък от референтния - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.3. Численост в находищата за размножаване (без *Myotis dasycneme*)

Мерна единица /праг за БПС/ - Общ брой индивиди в находищата

Като 1.2.

Цялостна оценка по Критерий 1

Благоприятно- Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно – незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо
КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Общоплощ на благоприятните местообитания

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари

Постоянна или нарастваща И непо-малка от референтната - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно – незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ
повече от 10% по-малка от референтната - Неблагоприятно – лошо

Параметър 2.2. Площ на подходящите ловни местообитания

Хектари Като 2.1.

Цялостна оценка по Критерий 2

Благоприятно- Всички параметри Благоприятно или до 25%
недостатъчна информация

Неблагоприятно – незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ

Параметър 3.1. Опазване площта и начина на трайно ползване на открити площи (за Rh.
mehelyi, Rh.ferrumequinum)

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари на открити площи (пасища, ливади, ниви) и
екотона им с горни скали в границите на ловните територии.

Като 2.1.

Параметър 3.2. Опазване площта и начина на трайно ползване на екотона
открити площи/гори (за Rh.hipposideros Rh.ferrumequinum, Rh. euryale, M. blythi, M. myotis)

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари естествени незастроени и променени екотони
(200 метра ширина от двете страни) на открити площи (пасища, ливади, ниви) и гори.

Като 2.1.

Параметър 3.3. Опазване площта и характера на водни и влажните зони (за Rh. hipposideros,
Rh.ferrumequinum, Rh. euryale, M. saraccinii, M.dasycneme)

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари на водни площи (блата, езера, язовири) и влажни
зони (влажни ливади, мочури) в границите на ловните територии

Като 2.1.

Параметър 3.4. Опазване площта и височината на крайречните гори (за Rh.hipposideros,
Rh.ferrumequinum, Rh. euryale, M. blythi, M. saraccinii, M.dasycneme)

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари запазени (неизсечени) крайречни гори

Като 2.1.

Параметър 3.3. Опазване площта и начина на трайно ползване на горски площи (за Rh.
hipposideros, Rh. ferrumequinum, Rh.euryale, M. emarginatus, M.myotis)

Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари на горски площи (склопени гори и храсталаци) и
екотона им със скали в границите на ловните територии

Като 2.1.

Цялостна оценка по Критерий 3

Благоприятно- Всички параметри Благоприятно или до 25%
недостатъчна информация

Неблагоприятно – незадоволително- Като параметър 3.1.

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)

Параметър 4.1. Безпокойство в убежищата (без Myotis dasycneme)

Мерна единица /праг за БПС/ - Брой загинали екземпляри в убежищата

До 0,1% от популацията за 1 година - Благоприятно

Между 0,1 и 1% от популацията за 1 година - Неблагоприятно – незадоволително

Над 1% от популацията за 1 година - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Използване на пестициди в горското и селскостопанство

Мерна единица /праг за БПС/ - В рамките на ловните територии околнао находищата вземеделските земи не сеползват хербициди, с изключение на тези разрешени за използване присертифициране на биологично произведени храни. Не се използват родентициди. В горския фонд не се ползват химически и биологически средства за борба с неприятели.

Всички находища в благоприятно състояние - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно – незадоволително

Повече от 10% от находищата в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.3. Урбанизация и инфраструктура в районите с убежища на размножителна или зимна колония

Мерна единица /праг за БПС/ - Площ на новозастрояване или урбанизация или разширение на съществуващи в периметър 500 метра около находището

Няма разширение на урбанизираните територии вместо обитание на вида - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно – незадоволително

Засегнати повече от 1% от местообитанията в поне 1 от находищата за 10 годишен период - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.4. Количество и качествен състав на нощните насекоми

Мерна единица /праг за БПС/ - Обиле и видово разнообразие в местата за хранене

Отклонение до 10% под естественото - Благоприятно

Отклонение между 10 и 25% под естественото - Неблагоприятно – незадоволително

Отклонение повече от 25% под естественото - Неблагоприятно – лошо

4.5. Опазване на убежищата (подземни исгради) от увреждане

Мерна единица /праг за БПС/ - % увредени убежища. - 1. неподходящо ремонтирани или разрушени сгради или интензификация на тяхното ползване 2. използвани за складове, изби, заведения, гбарници пещери и галерии. 3. Изградени кариери или сондажи унищожили скалните масиви и подземните укрития

Няма увредени убежища - Благоприятно

Между 1 и 5% от убежищата са увредени - Неблагоприятно – незадоволително

Над 5% от убежищата са увредени - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно - Всички параметри Благоприятно или до 25% недостатъчна информация

Неблагоприятно – незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка по четирите критерия на БПС на вида:

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно – незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Растения

***Himantoglossum caprinum* – пърчовка (2327)**

КРИТЕРИЙ 1. ПОПУЛАЦИЯ В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 1.1. Брой установени находища

Мерна единица /праг за БПС/ - Общ брой на находищата

Постоянен или нарастващ - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно – незадоволително

Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 25% по малък от референтният брой - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.2. Обиле (=численост)/плътност на популациите брой индивиди/

Мерна единица /праг за БПС/ - брой индивиди на м²

Във всички находища постоянно или нарастващо - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно – незадоволително
 При повече от 10% от находищата по-малка от референтното обилие/плътност или намалява с повече от 1% на година - Неблагоприятно – лошо

Параметър 1.3. Съотношение генеративни/вегетативни индивиди
 Мерна единица /праг за БПС/ - Експертно становище
 Всички находища в благоприятно състояние - Благоприятно
 Между 1 и 10% от находищата в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – незадоволително
 Над 10 % от находищата в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 1
 Благоприятно- Всички параметри Благоприятноили до 25 % недостатъчна информация
 Неблагоприятно – незадоволително- Комбинация
 Неблагоприятно – лошо- Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 2. ПЛОЩ НА МЕСТООБИТАНИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ПАРКА

Параметър 2.1. Обща площ на местообитания
 Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари
 Постоянна или нарастваща - Благоприятно
 Намаляване ИЛИ между 1-10% от площта - Неблагоприятно – незадоволително
 Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 2
 Благоприятно- Всички параметри Благоприятноили до 25 % недостатъчна информация
 Неблагоприятно – незадоволително- Комбинация
 Неблагоприятно – лошо- Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 3. СТРУКТУРИ И ФУНКЦИИ

Параметър 3.1.Покритие на дървесна и храстова растителност в находищата
 Мерна единица /праг за БПС/ - До 50% проективно покритие във всяко находище
 Всички находища в благоприятно състояние - Благоприятно
 Между 1 и 10% от находищата в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – незадоволително
 Над 10 % от находищата в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 3.2 Площ на тревните местообитания в зоната.
 Мерна единица /праг за БПС/ - Хектари, не намалява и не по-малко от 15 % от от площта на зоната
 Постоянна или нарастваща - Благоприятно
 Всяка друга комбинация - Неблагоприятно – незадоволително
 Намаляване еквивалентно на загуба повече от 1% на година за даден период ИЛИ повече от 10% по малка - Неблагоприятно – лошо

Цялостна оценка по Критерий 3
 Благоприятно- Всички параметри Благоприятноили до 25 % недостатъчна информация
 Неблагоприятно – незадоволително- Като параметър 3.1.
 Неблагоприятно – лошо- Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

КРИТЕРИЙ 4. БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ (ЗАПЛАХИ И ВЛИЯНИЯ)

Параметър 4.1.Използване на хербициди в селското и горско стопанство
 Мерна единица /праг за БПС/ - В горския фонд не се ползват химически и биологически средства за борба с неприятели.
 Всички местообитания в благоприятно състояние - Благоприятно
 Всяка друга комбинация - Неблагоприятно – незадоволително

Повече от 10% от местообитанията в неблагоприятно състояние - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.2. Интензивност на пожарите

Мерна единица /праг за БПС/ - % опожарени площи

Няма пожари, обхващащи повече от 25 % от площите на находищата на вида - Благоприятно

Всяка друга комбинация - Неблагоприятно – незадоволително

Засегнати от пожари повече от 50% от находищата за целия 10 годишен период - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.3. Застрояване в известните популации или друга промяна на предназначението или земеползването на земите

Мерна единица /праг за БПС/ - % от находищата които са увредени

Няма увредени находища - Благоприятно

Между 1-25% от находищата увредени - Неблагоприятно – незадоволително

Над 25 % от находищата увредени - Неблагоприятно – лошо

Параметър 4.4. Интензивност на пашата в пасищата

Мерна единица /праг за БПС/ - 0,3-1,5 Жив Ед/ха

Като 4.1.

Параметър 4.5. Периоди на сенокосене (оценява се само ако находището е под сенокосен режим)

Мерна единица /праг за БПС/ - След 30.06.

Като 4.1.

Параметър 4.6. Опазване характера на тревните площи и другите типове местообитания

Мерна единица /праг за БПС/ - % засегнати площи от:

- смяна на земеползването и/или предназначението на местообитанията;

- интензифициране на стопанисването (почвена обработка, промяна на естественият тревен състав, разрушаване на тревната покривка, промяна естествения хирдологичен режим, използване на торове)

Като 4.1.

Цялостна оценка по Критерий 4

Благоприятно- Всички параметри Благоприятно или до 25 % недостатъчна информация

Неблагоприятно – незадоволително- Комбинация

Неблагоприятно – лошо- Поне един параметър Неблагоприятно – лошо

Обща оценка по трите критерия на БПС на вида:

Благоприятно - Всички критерии Благоприятно

Неблагоприятно – незадоволително - Комбинация

Неблагоприятно – лошо - Един ИЛИ повече Неблагоприятно – лошо

Оценка на природозащитното състояние на видовете от Приложение 2 на ЗБР на територията на ПП Русенски лом.

Безгръбначни животни (Invertebrata)

Bolbelasmus unicornis (Schrank, 1789) - еднорог болбелазмус (4011)

1. Популация в границите на парка.

1.1. Брой находища в парка: неблагоприятна – незадоволителна. Не са установени находища на вида.

Цялостна оценка по Критерий 1 - Неблагоприятно - незадоволително състояние

2. Местообитание на вида – площ в границите на парка.

2.1. Обща площ на подходящите местообитания: неблагоприятна – незадоволителна.

Общата площ на подходящите местообитания е 0 хектара.

2.2. Обща площ на потенциалните местообитания – благоприятно.

Цялостна оценка по Критерий 2 - Неблагоприятно - незадоволително състояние

3. Местообитание на вида – структура и функции.

3.1.Наличие на стари дървета с поне един клас на възраст над средната на насаждението за всички потенциални местообитания с турнусно стопанисване или на дървета във фаза на старост за избран клас – благоприятно. По време на теренното изследване е установено присъствие на дървета във фаза на старост.

Цялостна оценка по Критерий 3 - Благоприятно състояние

4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния).

4.1.Използване на инсектициди в горското стопанство - благоприятно. Не е установено използване на инсектициди.

4.2. Интензивност на пожари - благоприятно. Не е установено опожаряване.

4.3.Застрояване на известните находища или друга промяна на предназначението на горите - благоприятно. Не са установени находища на вида в парка.

4.4.Интензивност на пашата в пасищата – благоприятно. Не е установена прекомерна паша в потенциални местообитания на вида.

4.5.Интензивност на коситбата в ливадите – благоприятно. Не е установена интензивно косене в потенциални местообитания на вида.

4.6.Провеждане на интензивно земеделие (почвена обработка, хидрологичен режим, използване на торове и друга смяна на предназначението на потенциалните местообитания) и/или други заплахи свързани с промяна естественото състояние на тревните площи – благоприятно. Не е установена интензивно земеделие или други заплахи свързани с промяна естественото състояние на тревните площи в потенциални местообитания на вида. Състоянието по този параметър е благоприятно.

Цялостна оценка по Критерий 4 - Неблагоприятно - незадоволително състояние

Обща оценка по четирите критерия на БПС на вида в парка: Неблагоприятно - незадоволително състояние

Cerambyx cerdo (Linnaeus, 1758) - голям сечко (1088)

1. Популация в границите на парка.

1.1.Брой находища - благоприятна. Установено 1 находище. Стойността се счита за референтна.

Цялостна оценка по Критерий 1 - Благоприятно състояние

2. Местообитание на вида – площ в границите на парка.

2.1.Обща площ на подходящите местообитания – благоприятно.

2.2.Обща площ на потенциалните местообитания – благоприятно. Общата площ на потенциалните местообитания е 12823.17 хектара. Стойността се счита за референтна.

Цялостна оценка по Критерий 2 - Благоприятно състояние

3. Местообитание на вида – структура и функции.

3.1.Наличие на стари дървета с поне един клас на възраст над средната на насаждението за всички потенциални местообитания с турнусно стопанисване или на дървета във фаза на старост за избран клас - благоприятно. Установено е присъствие на дървета във фаза на старост.

3.2.Количество гниеща дървесина - благоприятно. Установено е присъствие на гниеща дървесина.

Цялостна оценка по Критерий 3 - Благоприятно състояние

4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния).

- 4.1.Използване на инсектициди в горското стопанство - благоприятно. Не е установено използване на инсектициди.
 - 4.2.Интензивност на пожари - благоприятно. Не са установени пожари.
 - 4.3.Застрояване на известните находища или друга промяна на предназначението на горите - благоприятно. Не е установено увреждане.
- Цялостна оценка по Критерий 4 - Неблагоприятно - незадоволително състояние
Обща оценка по четирите критерия на БПС на вида за парка: Неблагоприятно - незадоволително състояние

Dioszeghyana schmidtii (Diószeghy 1935) (4032)

1. Популация в границите на парка
 - 1.1.Брой установени находища – благоприятна. Установени са 5 находища. Стойността се счита за референтна.
 - 1.2.Срещаемост/обилие – благоприятна. В петте находища обилието е ниско, установен е 1 екземпляр в една ловилка. Стойността се счита за референтна.

Цялостна оценка по Критерий 1 - Благоприятно състояние

2. Площ на местообитанията в границите на парка. Според степента на пригодност подходящите местообитания се разделят на две групи:
 - 2.1.Площ на оптимално заетите местообитания в находищата - благоприятно. Хранителното растение е отлично представено в повечето от находищата.
 - 2.2.Обща площ на потенциалните местообитания в парка – благоприятна.

Цялостна оценка по Критерий 2 - Благоприятно състояние

3. Структури и функции
 - 3.1.Площ на подходящите места за снасяне на яйцата и развитие на ларвите в рамките на находището - благоприятно. Състоянието по този параметър може да се оцени поради пионерният характер на хранителното растение и подвижността на целевия вид.
 - 3.2.Обрастване на потенциалните местообитания и находищата с пионерна храстова растителност (без трайна и дългогодишна такава) – благоприятно. По този параметър е отчетена положителна тенденция за *Dioszeghyana schmidtii*, тъй като хранителното й растение – мекиш е от пионерните видове, причиняващи обрастването – 20 %.

Цялостна оценка по Критерий 3 - Благоприятно състояние

4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)
 - 4.1.Използване на инсектициди в горското и селското стопанство – благоприятно. Не е установено използване на инсектициди в горското и селското стопанство.
 - 4.2.Интензивност на пожарите – благоприятно. Не са установени опожарени територии.
 - 4.3.Застрояване в известните находища или друга промяна на предназначението или земеползването на земите – благоприятно. Не са установени увредени територии.
 - 4.4.Интензивност на пашата в пасищата – благоприятно.
 - 4.5.Осветяване и илюминиране на сгради и съоръжения – благоприятно. Не са установени засегнати площи.
 - 4.6.Управление на горите – благоприятно. Не са установени засегнати площи.

Цялостна оценка по Критерий 4 - Благоприятно състояние

Обща оценка на ПС на вида в парка: Благоприятно състояние

Euplagia quadripunctaria (Рода, 1761) - Четириточкова меча пеперуда (1078)

1. Популация в границите на парка

1.1.Брой установени находища – благоприятно. Установени са 3 находища. Стойността се счита за референтна.

1.2.Срещаемост/обилие - благоприятно. В 3-те находища обилието е ниско, установен е по един екземпляр във всяко. Стойността се счита за референтна.

Цялостна оценка по Критерий 1 - Благоприятно състояние

2. Площ на местообитанията в границите на парка. Според степента на пригодност подходящите местообитания се разделят на две групи:

2.1.Площ на оптимално заетите местообитания в находищата – благоприятно.

2.2.Обща площ на потенциалните местообитания в парка – благоприятно.

Цялостна оценка по Критерий 2 - Благоприятно състояние

3. Структури и функции

3.1.Площ на подходящите места за снасяне на яйцата и развитие на ларвите в рамките на находището – благоприятно. Състоянието по този параметър може да се оцени като благоприятно и поради добре представените на места хранителни растения и подвижността на целевия вид.

3.2.Обрастване на потенциалните местообитания и находищата с пионерна храстова растителност (без трайна и дългогодишна такава) – благоприятно. По този параметър е възможно да се отчете положителна тенденция за *Euplagia quadripunctaria*, тъй като хранителните ѝ растения – леска, глухарче, коприва, къпина и др. са от пионерните видове, причиняващи обрастването – 0 %.

Цялостна оценка по Критерий 3 - Благоприятно състояние

4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)

4.1.Използване на инсектициди в горското и селското стопанство - благоприятно. Не е установено използване на инсектициди в горското и селското стопанство.

4.2.Интензивност на пожарите - благоприятно. Не са установени опожарени територии.

4.3.Застрояване в известните находища или друга промяна на предназначението или земеползването на земите – благоприятно. Не са установени увредени територии.

4.4.Интензивност на пашата в пасищата – благоприятно.

4.5.Осветяване и илюминиране на сгради и съоръжения – благоприятно. Не са установени засегнати площи.

4.6.Управление на горите – благоприятно. Не са установени засегнати площи.

Цялостна оценка по Критерий 4 - Благоприятно състояние

Обща оценка на ПС на вида в парка: Благоприятно състояние

***Lucanus cervus* (Linnaeus, 1758) - еленов рогач (1083)**

1. Популация в границите на парка

1.1.Брой находища в парка - благоприятно.

Цялостна оценка по Критерий 1 - Благоприятно състояние

2. Местообитание на вида – площ в границите на парка

2.1.Обща площ на подходящите местообитания - благоприятно.

2.2. Обща площ на потенциалните местообитания - благоприятно.

Цялостна оценка по Критерий 2 - Благоприятно състояние

3. Местообитание на вида – структура и функции.

3.1.Наличие на стари дървета с поне един клас на възраст над средната на насаждението за всички потенциални местообитания с турнусно стопанисване или на дървета във фаза на старост за избран клас - благоприятно. Установено е присъствие на дървета във фаза на старост.

3.2.Количество гниеща дървесина - благоприятно. Установено е присъствие на гниеща дървесина.

Цялостна оценка по Критерий 3 - Благоприятно състояние

4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния).

4.1.Използване на инсектициди в горското стопанство - благоприятно. Не е установено използване на инсектициди.

4.2.Интензивност на пожари - благоприятно. Не е установено опожаряване.

4.3.Застрояване на известните находища или друга промяна на предназначението на горите - благоприятно. Не са установени засегнати площи.

Цялостна оценка по Критерий 4 - Благоприятно състояние

Обща оценка по четирите критерия на БПС на вида за парка: Благоприятно състояние

Morimus asper funereus (Mulsant, 1863) - голям буков сечко (1089)

1. Популация в границите на парка

1.1.Брой находища в парка – благоприятно. Установени са 2 находища. Стойността се счита за референтна.

Цялостна оценка по Критерий 1 - Благоприятно състояние

2. Местообитание на вида – площ в границите на парка

2.1.Обща площ на подходящите местообитания – благоприятно.

2.2.Обща площ на потенциалните местообитания – благоприятно.

Цялостна оценка по Критерий 2 - Благоприятно състояние

3. Местообитание на вида – структура и функции.

3.1.Наличие на стари дървета с поне един клас на възраст над средната на насаждението за всички потенциални местообитания с турнусно стопанисване или на дървета във фаза на старост за избран клас - благоприятно. Установено е присъствие на дървета във фаза на старост.

3.2.Количество гниеща дървесина. Установено е присъствие на гниеща дървесина.

Цялостна оценка по Критерий 3 - Благоприятно състояние

4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния).

4.1.Използване на инсектициди в горското стопанство -. Не е установено използване на инсектициди.

4.2.Интензивност на пожари -. Не са установени в границите на парка.

4.3.Застрояване на известните находища или друга промяна на предназначението на горите - благоприятно. Не е установено в границите на парка.

Цялостна оценка по Критерий 4 - Благоприятно състояние.

Обща оценка по четирите критерия на БПС на вида за парка: Благоприятно състояние.

Theodoxus transversalis (C. Pfeiffer, 1828) - ивичест теодоксус (4064)

1. Популация в границите на парка

1.1.Брой установени находища - неблагоприятно-незадоволително. Не са установени находища.

1.2.Срещаемост (обилие, численост) - неблагоприятно-незадоволително. Не са установени никакви екземпляри от целевия вид. Въпреки че видът не е установен при теренните изследвания, наличието в парка на голяма площ от потенциални местообитания дава основание към момента ПС по този параметър да се оцени като неблагоприятно-незадоволително.

Цялостна оценка по Критерий 1 - Неблагоприятно-незадоволително състояние

2. Площ на местообитанията в границите на парка

2.1.Площ на ефективно заетите местообитания - неблагоприятно-незадоволително

2.2.Площ на потенциалните местообитания в парка – благоприятно.

Цялостна оценка по Критерий 2 - Неблагоприятно-незадоволително състояние

3. Структури и функции на местообитанията

3.1.Водни количества – благоприятно. Не е установена съществена промяна на водното ниво в реките и в тях има необходимото за развитието на вида минимално водно количество.

3.2.Характер на дънния субстрат - неблагоприятно-незадоволително. Предпочитаните от вида хабитати с каменист характер на дъното заемат около 70 % от общата дължина на реките в парка. От 10 % до 50 % от тях са в неблагоприятно състояние. Състоянието по този параметър е.

Цялостна оценка по Критерий 3 - Неблагоприятно-незадоволително състояние

4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)

4.1.Използване на инсектициди в горското и селското стопанство – благоприятно. Не е установено използване на инсектициди.

4.2.Строителство на хидротехнически съоръжения, промяна на брега – благоприятно. Не са установени увредени участъци.

4.3.Замърсяване (хронично или залпово) - неблагоприятно-незадоволително. Установени са до 10% увредени участъци.

4.4.Антропогенно присъствие (къмпиниране, туризъм, риболов и др.) - неблагоприятно-незадоволително. Установени са до 10% засегнати участъци.

Цялостна оценка по Критерий 4 - Неблагоприятно-незадоволително състояние.

Обща оценка по всички критерии на БПС на вида в парка - Неблагоприятно-незадоволително състояние.

Unio crassus (Retzius, 1783) - овална речна мида (1032)

1. Популация в границите на парка

1.1.Брой установени находища – благоприятно. Установени са 2 находища. Стойността се счита за референтна.

1.2.Срещаемост (обилие, численост) – благоприятно. Установени са общо 2 екземпляра от целевия вид. Средната стойност на обилието на вида в парка е 0,001 екз./м² ($Ab = 0,001 \pm 0,006$). Тъй като липсват предварителни данни за числеността и обилието на *U. crassus* получената стойност се счита за референтна.

Цялостна оценка по Критерий 1 - Благоприятно състояние

2. Площ на местообитанията в границите на парка

2.1.Площ на ефективно заетите местообитания – благоприятно.

2.2.Площ на потенциалните местообитания в парка – благоприятно.

Цялостна оценка по Критерий 2 - Благоприятно състояние

3. Структури и функции на местообитанията

3.1.Водни количества – благоприятно. Не е установена съществена промяна на водното ниво в реките в парка и в тях има необходимото за развитието на вида минимално водно количество.

3.2.Характер на дънния субстрат - неблагоприятно-незадоволително. Предпочитаните от вида местообитания с пясъкливо-тинест-глинест характер на дъното заемат около 50 % от общата дължина на реките в парка. От 10% до 50 % от тях са в неблагоприятно състояние.

Цялостна оценка по Критерий 3 - Неблагоприятно-незадоволително състояние

4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)

4.1.Използване на инсектициди в горското и селското стопанство – благоприятно. Не е установено използване на инсектициди.

- 4.2.Строителство на хидротехнически съоръжения, промяна на брега - неблагоприятно-незадоволително. Установено е, че до 10% от местообитанията са с увредени участъци (промяна на брега).
 - 4.3.Замърсяване (хронично или залпово) - неблагоприятно-незадоволително Установени до 10% увредени участъци.
 - 4.4.Антропогенно присъствие (къмпиниране, туризъм, риболов и др.) - неблагоприятно-незадоволително. Установени са до 10% засегнати участъци.
- Цялостна оценка по Критерий 4 - Неблагоприятно-незадоволително състояние
Обща оценка по всички критерии на БПС на вида в парка: Неблагоприятно-незадоволително състояние

Vertigo (Vertigo) moulinsiana (Dupuy, 1849) - Дезмолинов спираловиден охлюв (1016)

- 1. Популация в границите на парка
 - 1.1.Брой установени находища - неблагоприятна-незадоволителна. Няма установени находища.
 - 1.2.Размер на популацията в находището - неблагоприятна-незадоволителна. Не са установени екземпляри в находището.
 - 1.3.Срещаемост в потенциалните находища - неблагоприятна-незадоволителна.

Цялостна оценка по Критерий 1: Неблагоприятно-незадоволително състояние
- 2. Площ на местообитанията в границите на парка
 - 2.1.Площ на потенциалните местообитания в парка – благоприятна

Цялостна оценка по Критерий 2: Неблагоприятно-незадоволително състояние
- 3. Структури и функции
 - 3.1.Видов състав на тревната растителност в заселените от вида тревни/горски местообитания - неблагоприятно-незадоволително. Доминантната растителност в пробните площадки на потенциалните местообитания е тръстика, като в над 75% от случаите е с под 25% покритие. Състоянието по този параметър е неблагоприятно-незадоволително поради 25% недостатъчно налична информация за цялата територия на парка.
 - 3.2.Почвена влага - неблагоприятно-незадоволително. Над 75% от площта на потенциалните местообитания е влажно. Бреговете на реките са стръмни и сухи. Състоянието по този параметър е неблагоприятно-незадоволително поради 25% недостатъчно налична информация за цялата територия на парка.
 - 3.3.Склоп/пълнота на лонгозната гора в установените находища - неблагоприятно-незадоволително. Склопът на горите в над 75% от потенциалните местообитания е под 8%. Състоянието по този параметър е неблагоприятно-незадоволително поради 25% недостатъчно налична информация за цялата територия на парка.

Цялостна оценка по Критерий 3: Неблагоприятно-незадоволително състояние
- 4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)
 - 4.1.Използване на пестициди в горското и селското стопанство – благоприятно. Не е установено използване на пестициди в горското и селското стопанство.
 - 4.2.Водовземане, дрениране на терена – благоприятно. Не е установено водовземане, дрениране на терена в потенциалните местообитания.
 - 4.3.Интензивност на пожарите – благоприятно. Не са установени опожарени територии.
 - 4.4.Интензивност на коситбата в ливадите – благоприятно. Не е установена коситба в пробните площадки.

4.5.Оран и промяна на земеползването на тревните местообитания за всяко находище – благоприятно. Не е установена промяна на тревните площи в посетените находища.

Цялостна оценка по Критерий 4: Благоприятно състояние

Обща оценка на ПС на вида в парка: Неблагоприятно-незадоволително състояние

Риб

Varbus meridionalis - черна, балканска мряна (1138)

1. Популация в границите на парка. Спрямо всички параметри по критерий 1 видът е в благоприятно състояние.
2. Площ на местообитанията в границите на парка. Спрямо всички параметри по критерий 2 видът е в благоприятно състояние.
3. Структури и функции
 - 3.1.Скорост на течението – благоприятно. Поради липса на предварителни данни получената стойност $> 0,6$ м/с за периода на пробовзимане се приема за референтна.
 - 3.2.Водно количество – благоприятно. Поради липса на предварителни данни получената стойност $4,05$ м³/сек за периода на пробовзимане се приемат за референтна.
 - 3.3.Сапробност – благоприятно. Установената стойност е $3,5$ видът.
 - 3.4.Кислородно насищане – благоприятно. Установената стойност е $87,5$ %.
 - 3.5.Характер на дънния субстрат – благоприятно. Повече от 95% от характера на дънния субстрат в парка е благоприятен за съществуването на вида.
 - 3.6.Строителство и хидротехнически съоръжения, създаващи прегради за миграция се – благоприятно. Над 90% от дължината на течението в парка са нефрагментирани от хидротехнически съоръжения.
4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния). Спрямо всички параметри по критерий 4 видът е в благоприятно състояние.

Обща оценка по критериите за БПС на вида в парка: Благоприятно състояние.

Cobitis elongata - голям щипок (2533)

1. Популация в границите на парка. Спрямо всички параметри по критерий 1 видът е в неблагоприятно – незадоволително състояние, на основание на недостатъчно налична информация, тъй като видът не е открит в парка, но има подходящи местообитания в парка и липсват бариери и заплахи.
2. Площ на местообитанията в границите на парка. Спрямо всички параметри по критерий 2 видът е в благоприятно състояние.
3. Структури и функции
 - 3.1. Скорост на течението – благоприятно. Поради липса на предварителни данни получената стойност $0,9$ м/сек за периода на пробовзимане се приема за референтна.
 - 3.2.Водно количество – благоприятно. Поради липса на предварителни данни получената стойност 4.05 м/сек за периода на пробовзимане се приемат за референтна.
 - 3.3.Сапробност. Спрямо установената стойност 3.5 видът е в благоприятно състояние.
 - 3.4. Кислородно насищане. Спрямо установената стойност 90 % видът е в благоприятно състояние.

- 3.5. Характер на дънния субстрат. 100 % от характера на дънния субстрат в парка е благоприятен за съществуването на вида.
- 3.6. Строителство и хидротехнически съоръжения, създаващи прегради за миграция
Определя се както Параметър 3.5. 0% на местообитанията напълно или частично изолирани от хидротехнически съоръжения. Благоприятно състояние.
4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния). Спрямо всички параметри по критерий 4 видът е в благоприятно състояние.
- Обща оценка по критериите за БПС на вида в парка: Неблагоприятно – незадоволително

Cobitis taenia - обикновен щипок (1149)

1. Популация в границите на парка. Спрямо всички параметри по критерий 1 видът е в благоприятно състояние.
 2. Площ на местообитанията в границите на парка. Спрямо всички параметри по критерий 2 видът е в благоприятно състояние.
 3. Структури и функции
 - 3.1. Промяна на водното ниво. Поради кратките срокове за изпълнение на настоящия договор този параметър не може да бъде отчетен с реалните му стойности, имащи отношение към БПС на целевите видове, тъй като неговото проследяване предполага доста по-дълъг период на изследване.
 - 3.2. Скорост на течението. Поради липса на предварителни данни получената стойност 0,4 м/с за периода на пробовзимане се приема за референтна. Благоприятно състояние.
 - 3.3. Водно количество. Поради липса на предварителни данни получената стойност 4,05 м³/с за периода на пробовзимане се приема за референтна. Благоприятно състояние.
 - 3.4. Спрямо установената стойност 3,5 видът е в благоприятно състояние.
 - 3.5. Кислородно насищане. Спрямо установената стойност 87,5 % видът е в благоприятно състояние.
 - 3.6. Характер на дънния субстрат. 100 % от характера на дънния субстрат в парка е непроменен. Благоприятно състояние.
 - 3.7. Строителство и хидротехнически съоръжения, създаващи прегради за миграция. 100 % от дължината на течението в парка са нефрагментирани от хидротехнически съоръжения. Благоприятно състояние.
- Общата оценка по критерий 3: благоприятно състояние.
4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния). Спрямо всички параметри по критерий 4 видът е в благоприятно състояние.
- Обща оценка по критериите за БПС на вида в парка: Благоприятно състояние.

Eudontomyzon mariae - украинска минога (2484)

1. Популация в границите на парка. Поради липса на достатъчно информация по всички параметри по критерий 1, състоянието на вида е неблагоприятно-незадоволително.
2. Площ на местообитанията в границите на парка. По време на теренните проучвания видът не е установен в парка. Поради липса на достатъчно информация по всички параметри по критерий 2, състоянието на вида е неблагоприятно-незадоволително.
3. Структури и функции

- 3.1.Скорост на течението. Отчетената стойност от 0.2 до 0.6 м/с представлява неблагоприятно-незадоволително състояние за вида.
- 3.2.Водно количество. Поради липса на предварителни данни получената стойност 4,05 m³/sec за периода на пробовзимане се приемат за референтна. Благоприятно състояние.
- 3.3.Сапробност. Спрямо установената стойност 3,5 видът е в благоприятно състояние.
- 3.4.Кислородно насищане. Спрямо установената стойност 90 % видът е в благоприятно състояние.
- 3.5.Характер на дънния субстрат. Повече от 95% от характера на дънния субстрат в парка е благоприятен за съществуването на вида.
- 3.6.Строителство и хидротехнически съоръжения, създаващи прегради за миграция. Над 90% от дължината на течението в парка са нефрагментирани от хидротехнически съоръжения.

Спрямо всички параметри по критерий 3 видът е в неблагоприятно-незадоволително състояние.

4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния). Спрямо всички параметри по критерий 4 видът е в благоприятно състояние.

Обща оценка по критериите за БПС на вида в парка: Неблагоприятно-незадоволително състояние

Gobio kessleri - балканска кротушка (2511)

1. Популация в границите на парка. Ввидът не е установен в парка. Спрямо всички параметри по критерий 1, поради липса на достатъчно информация състоянието на вида е неблагоприятно-незадоволително.
2. Площ на местообитанията в границите на парка. Видът не е установен в парка. Спрямо параметрите по критерий 2, поради липса на достатъчно информация състоянието на вида е неблагоприятно-незадоволително.
3. Структури и функции
 - 3.1.Скорост на течението. Поради липса на предварителни данни получената стойност над 0,6 м/сек се приема за референтна. Благоприятно състояние.
 - 3.2.Водно количество. Поради липса на предварителни данни получената стойност 4,05 м³/сек се приемат за референтна. Благоприятно състояние.
 - 3.3.Сапробност. Спрямо установената стойност 3,5 видът е в благоприятно състояние.
 - 3.4. Кислородно насищане. Спрямо установената стойност 87,5 % видът е в благоприятно състояние.
 - 3.5. Характер на дънния субстрат. Повече от 95% от характера на дънния субстрат в парка е благоприятен за съществуването на вида.
 - 3.6.Строителство и хидротехнически съоръжения, създаващи прегради за миграция. Над 90% от дължината на течението в парка са нефрагментирани от хидротехнически съоръжения. Видът е в благоприятно състояние.

Спрямо всички параметри по критерий 3 видът е в благоприятно състояние.

4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния). Спрямо всички параметри по критерий 4 видът е в благоприятно състояние.

Обща оценка по критериите за БПС на вида в парка: Неблагоприятно-незадоволително състояние

Misgurnus fossilis - виюн (1145)

1. Популация в границите на парка. Спрямо всички параметри по критерий 1 видът е в неблагоприятно – незадоволително състояние.

2. Площ на местообитанията в границите на парка. Спрямо всички параметри по критерий 2 видът е в благоприятно състояние.
 3. Структури и функции.
 - 3.1. Промяна на водното ниво. Поради кратките срокове за изпълнение на настоящия договор този параметър не може да бъде отчетен с реалните му стойности, имащи отношение към БПС на целевите видове, тъй-като неговото проследяване предполага доста по-дълъг период на изследване.
 - 3.2. Скорост на течението. Поради липса на предварителни данни получената стойност $>0,6$ м/с се приема за референтна. Неблагоприятно състояние за реките в парка. За стоящите водоеми в парка – благоприятно състояние.
 - 3.3. Водно количество. Поради липса на предварителни данни получената стойност 4,050 м³/сек се приема за референтна. Благоприятно състояние.
 - 3.4. Сапробност. Спрямо установената стойност 3,5 видът е в благоприятно състояние.
 - 3.5. Характер на дънния субстрат. Дънния субстрат в парка е благоприятен за съществуването на вида.
 - 3.6. Строителство и хидротехнически съоръжения, създаващи прегради за миграция. Над 90% от дължината на течението в парка са нефрагментирани от хидротехнически съоръжения.
 - 3.7. Строителство и инфраструктура. За парка този показател не се отчита.
- Спрямо всички параметри по критерий 3 видът е в благоприятно състояние.
4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния). Спрямо всички параметри по критерий 4 видът е в благоприятно състояние.
- Обща оценка по критериите за БПС на вида в парка: Неблагоприятно-незадоволително.

Rhodeus amarus - горчивка (1134)

1. Популация в границите на парка. Видът не е установен по време на полевите проучвания. Спрямо всички параметри по критерий 1 видът е в неблагоприятно-незадоволително състояние.
2. Площ на местообитанията в границите на парка. Спрямо всички параметри по критерий 2 видът е в благоприятно състояние.
3. Структури и функции
 - 3.1. Промяна на водното ниво. Поради кратките срокове за изпълнение на настоящия договор този параметър не може да бъде отчетен с реалните му стойности, имащи отношение към БПС на целевите видове, тъй-като неговото проследяване предполага доста по-дълъг период на изследване.
 - 3.2. Водно количество. Поради липса на предварителни данни получената стойност 4.1 м³/сек се приемат за референтна. Благоприятно състояние.
 - 3.3. Сапробност. Спрямо установената стойност 3,5 видът е в благоприятно състояние.
 - 3.4. Кислородно насищане. Над 75%. Видът е в благоприятно състояние.
 - 3.5. Характер на дънния субстрат. Повече от 95% от характера на дънния субстрат в парка е благоприятен за съществуването на вида.
 - 3.6. Строителство и хидротехнически съоръжения, създаващи прегради за миграция. Над 90% от дължината на течението в парка са нефрагментирани от хидротехнически съоръжения. Благоприятно състояние.
 - 3.7. Строителство и инфраструктура. За парка този показател не се отчита.
4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния). Спрямо всички параметри по критерий 4 видът е в благоприятно състояние.

Обща оценка по критериите за БПС на вида в парка: Незадоволително състояние

Земноводни

***Bombina bombina* - червенокоремна бумка (1188)**

1. Популации в границите на парка
 - 1.1. Популация в парка – Благоприятно. Установено е обилие 23,11 екз. на 1000 м.
 - 1.2. Възрастова структура – Благоприятно. Не са установени неполово зрели животни
 - 1.3. Брой находища - Неблагоприятно – незадоволително. Установено е 1 находище.
- Цялостна оценка по Критерий 1 - Неблагоприятно – незадоволително състояние
2. Площ на местообитанията в границите на парка.
 - 2.1. Обща площ на потенциалното местообитание (пригодни площи) - Неблагоприятно – незадоволително.
 - 2.2. Площ на подходящите за обитаване стоящи водоеми в парка – Благоприятно.
 - 2.3. Площ на речните участъци и изкуствените канали, подходящи за обитаване, и прилежащите им територии до 30 м от оста на реката – Благоприятно.
- Цялостна оценка по Критерий 2 - Неблагоприятно – незадоволително състояние
3. Структури и функции
 - 3.1. Площ на откритите сухоземни територии в потенциалните местообитания – Благоприятно.
 - 3.2. Обща фрагментация в местообитанията на вида от линейни съоръжения - Неблагоприятно – незадоволително.
- Цялостна оценка по Критерий 3 - Неблагоприятно – незадоволително състояние в парка
4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)
 - 4.1. Зарибяване - Благоприятно
 - 4.2. Интензивност на пожарите - Благоприятно
 - 4.3. Смъртност в резултат от пътен трафик - Неблагоприятно – незадоволително
- Цялостна оценка по Критерий 4 - Неблагоприятно – незадоволително състояние
- Обща оценка по четирите критерия на ПС за вида: Неблагоприятно – незадоволително състояние в парка

***Triturus dobrogicus* - дунавски гребенест тритон (1993)**

***Triturus karelinii* - южен гребенест тритон (1171)**

1. Популации в границите на парка
 - 1.1. Популация в парка - няма намерени екземпляри.
 - 1.2. Полова структура (възрастни) - няма намерени екземпляри.
 - 1.3. Възрастова структура - няма намерени екземпляри.
 - 1.4. Брой находища - няма установени находища.
2. Площ на местообитанията в границите на парка
 - 2.1. Обща площ на потенциалното местообитание (пригодни площи) - Неблагоприятно – незадоволително
 - 2.2. Площ на подходящите за обитаване стоящи водоеми - Благоприятно
 - 2.3. Площ на речните участъци и изкуствените канали, и прилежащите им територии до 30 м от оста на реката - Благоприятно
3. Структура и функции
 - 3.1. Площ на горските територии в потенциалните местообитания - Благоприятно
 - 3.2. Обща фрагментация в местообитанията на вида от линейни съоръжения - Благоприятно
4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)

- 4.1.Зарибяване на водоеми – Благоприятно. Не е установено зарибяване на водоеми. Не е установено пресъхване на водоеми.
- 4.2. Интензивност на пожарите - Благоприятно
- 4.3.Смъртност в резултат от пътен трафик – Благоприятно. Не са установени мъртви екземпляри в резултат на прегазване от МПС.

Влечуги

Elaphe sauromates - пъстър смок (5194 (1279))

- 1. Популация в границите на парка
 - 1.1. Популация в парка – Благоприятно. Установено е обилие 0,07 екз. на 1000 м.
 - 1.2.Възрастова структура – Благоприятно. Не са установени неполово зрели животни
- Цялостна оценка по Критерий 1 - Благоприятно състояние
- 2. Площ на местообитанията в границите на парка
 - 2.1. Обща площ на потенциалното местообитание (пригодни площи) - Неблагоприятно – незадоволително
 - 2.2.Площ на разредени гори и храсталаци, пасища, ливади и запустели земеделски земи с дървета и храсти (площ на потенциалните места за снасяне на яйца) - Благоприятно
 - 2.3.Нефрагментиран екотон открити местообитания / гори и храсталаци – Благоприятно
- Цялостна оценка по Критерий 2 - Неблагоприятно – незадоволително
- 3. Структури и функции
 - 3.1. Обща фрагментация в местообитанията на вида от линейни съоръжения - Неблагоприятно – незадоволително
- Цялостна оценка по Критерий 3 - Неблагоприятно – незадоволително
- 4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)
 - 4.1.Разораване на пасища - Благоприятно състояние.
 - 4.2. Разчистване на храсти от пасища - Благоприятно състояние.
 - 4.3. Интензивност на пожарите - Благоприятно състояние.
 - 4.4.Смъртност в резултат от пътен трафик - Благоприятно състояние.
 - 4.5.Браконьерство и събиране - Благоприятно състояние.
- Цялостна оценка по Критерий 4 - Благоприятно състояние
- Обща оценка по четирите критерия на ПС за вида: Неблагоприятно – незадоволително

Emys orbicularis - обикновена блатна костенурка (1220)

- 1. Популации в границите на парка
 - 1.1. Популация в парка – Благоприятно. Установено обилие 0,27 екз. на 1000 м.
 - 1.2.Полова структура възрастни – Благоприятно. Отчетената полова структура 5:0 в полза на женските.
 - 1.3.Възрастова структура – Благоприятно. Установени са 3 неполово зрели животни, което е приблизително 12,5% от установените индивиди.
- 2. Площ на местообитанията
 - 2.1. Обща площ на потенциалното местообитание (пригодни площи) - Благоприятно.
 - 2.2.Площ на подходящите за обитаване стоящи водоеми в парка - Благоприятно.
 - 2.3. Площ на речните участъци и изкуствените канали, подходящи за обитаване, и прилежащите им територии до 30 м от оста на реката - Благоприятно.
- 3. Структури и функции
 - 3.1. Площ на откритите сухоземни местообитания в парка. Благоприятно.

- 3.2. Обща фрагментация в местообитанията на вида от линейни съоръжения - Благоприятно.
 - 4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)
 - 4.1. Численост на конкурентния вид Червенобуза костенурка (*Trachemys scripta*) – Благоприятно. *T. scripta* не е установен.
 - 4.2. Интензивност на пожарите - Благоприятно състояние.
 - 4.3. Смъртност в резултат от пътен трафик - Благоприятно състояние.
 - 4.4. Браконьерство и събиране – Благоприятно. В изследваната зона не е констатирано браконьерство.
 - 4.5. Смъртност причинена пряко или косвено от човек - Благоприятно състояние.
- Обща оценка по четирите критерия на ПС за вида: Благоприятно състояние

***Testudo graeca* - шипобедрена сухоземна костенурка (1219)**

***Testudo hermanni* - шпоопашата сухоземна костенурка (1217)**

- 1. Популации в границите на парка
 - 1.1. Популация в парка - Неблагоприятно – незадоволително. Установено обилие 0,16 екз. на 1000 м, но общият брой на намерените екземпляри е твърде малък.
 - 1.2. Полова структура възрастни - Неблагоприятно – незадоволително. Броят на намерените индивиди показва следната полова структура 2,3:1.
 - 1.3. Възрастова структура - Неблагоприятно – незадоволително. Броят на намерените индивиди показва следната възрастова структура 30,8% неполово зрели индивиди.
 - 2. Площ на местообитанията в границите на парка
 - 2.1. Обща площ на потенциалното местообитание (Пригодни площи) - Неблагоприятно – незадоволително
 - 2.2. Площ на разредени гори и храсталаци, пасища, ливади и запустели земеделски земи с дървета и храсти (Площ на потенциалните места за снасяне на яйца) - Благоприятно състояние.
 - 2.3. Площ на откритите местообитания в горите - Благоприятно състояние.
 - 2.4. Нефрагментиран екотон открити местообитания / гори и храсталаци - Благоприятно
 - 3. Структури и функции
 - 3.1. Дървесно-храстова растителност в градини, лозя и екстензивни ниви - Благоприятно състояние.
 - 3.2. Обща фрагментация в местообитанията на вида от линейни съоръжения - Неблагоприятно – незадоволително.
 - 4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)
 - 4.1. Разораване на пасища - Благоприятно състояние.
 - 4.2. Разчистване на храсти от пасища - Благоприятно състояние. Не е констатирано разчистване на храсти от пасища.
 - 4.3. Интензивност на пожарите - Благоприятно състояние.
 - 4.4. Смъртност в резултат от пътен трафик - Благоприятно състояние.
 - 4.5. Браконьерство и събиране - Благоприятно състояние.
- Обща оценка по четирите критерия на ПС за вида: Неблагоприятно – незадоволително състояние

Бозайници (без прилени)

***Canis lupus* – европейски вълк (1352)**

- 1. Популация в границите на парка

- 1.1. Брой и тенденция за развитие на популацията - благоприятно.
 - 1.2. Среден размер на глутниците през зимата - благоприятно. Размер на зимна глутница от 4 до 6 индивида, което отговаря на оптималната за страната.
 - 1.3. Социална структура - благоприятно.
 - 1.4. Успешно размножаване / Възрастова структура - благоприятно.
 - 1.5. Смъртност - благоприятно.
 2. Площ на местообитанията в границите на парка
 - 2.1. Обща площ на подходящите нефрагментирани местообитания - неблагоприятно-незадоволително
 - 2.2. Общи (заселени от вида) местообитания - неблагоприятно-незадоволително.
 - 2.3. Местообитания, подходящи за сърцевинна зона - неблагоприятно-незадоволително.
 3. Структури и функции
 - 3.1. Хранителна база - благоприятно.
 - 3.2. Фрагментация на местообитанията - неблагоприятно-незадоволително.
 - 3.3. Свързаност на местообитанията - благоприятно.
 4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)
 - 4.1. Директно преследване от човека - благоприятно.
 - 4.2. Човешки дейности в горите и съседните територии - благоприятно.
 - 4.3. Прогонване от МПС - неблагоприятно-незадоволително.
- Обща оценка по трите критерия на БПС на вида: Неблагоприятно незадоволително

Lutra lutra - видра (1355)

1. Популация в границите на парка
 - 1.1. Относителна численост - благоприятно
 - 1.2. Полова структура - благоприятно
 - 1.3. Възрастова структура - благоприятно
 - 1.4. Смъртност - благоприятно
 2. Площ на местообитанията в границите на парка
 - 2.1. Площ в парка на водоеми и бреговете им, подходящи за обитаване от видрата - благоприятно
 - 2.2. Дължина на речните участъци и изкуствените канали и площта на бреговете им, подходящи за обитаване от видрата - благоприятно
 3. Структури и функции
 - 3.1. Места, подходящи за укрития и бърлози - благоприятно
 - 3.2. Фрагментация на местообитанията - благоприятно
 - 3.3. Покритие с дървесно-храстова растителност на бреговата ивица на сладководните водоеми - благоприятно
 - 3.4. Естествено корито на реката - благоприятно
 4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)
 - 4.1. Браконьерство - благоприятно
 - 4.2. Интензивно човешко присъствие - благоприятно
 - 4.3. Състояние на хранителната база - благоприятно
- Обща оценка по четирите критерия на БПС на вида: Благоприятно

Mustella eversmanni – степен пор (2633)

Vormela peregusna – пъстър пор (2635)

1. Популация в границите на парка

- 1.1. Брой находища - неблагоприятно-незадоволително. Степния пор не е регистриран на територията на парка.
 - 1.2. Брой и тенденция за развитие на популацията - неблагоприятно – незадоволително.
 2. Площ на местообитанията в границите на парка
 - 2.1. Обща площ на подходящите местообитания - благоприятно
 - 2.2. Обща площ на ефективно заетите (общи) местообитания - неблагоприятно – незадоволително.
 3. Структури и функции на местообитанията
 - 3.1. Хранителна база - благоприятно
 - 3.2. Наличие на биокоридори между отделните ядра от подходящи местообитания - благоприятно
 4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния) в местообитанията
 - 4.1. Интензивност на пашата в пасища - неблагоприятно - незадоволително.
 - 4.2. Интензивност на коситбата в ливадите - неблагоприятно - незадоволително.
 - 4.3. Използване на родентициди - неблагоприятно - незадоволително.
 - 4.4. Интензивност на пожарите - благоприятно
 - 4.5. Оран, промяна на земеползването за всяко находище - благоприятно
 - 4.6. Недефрагментирани пътища с трафик над 1000 МПС на денонощие - неблагоприятно - незадоволително.
 - 4.7. Други заплахи. Антропогенният натиск в парка е относително нисък, но около селата намиращи се в границата на парка е налице замърсяване на местообитания.
- Обща оценка по четирите критерия на БПС на вида: Неблагоприятно - незадоволително

Mesocricetus newtoni – добруджански хомяк (2609)

1. Популация в границите на парка
 - 1.1. Брой находища. Природозащитното състояние по този параметър е неблагоприятно – незадоволително, поради недостатъчност на информацията.
 - 1.2. Обилие на популацията в находището. Природозащитното състояние по този параметър е неблагоприятно – незадоволително поради недостатъчна информация.
2. Площ на местообитанията в границите на парка
 - 2.1. Обща площ на заселените местообитания в парка. Природозащитното състояние по този параметър е неблагоприятно – незадоволително поради недостатъчна информация.
 - 2.2. Обща площ на потенциалните местообитания в парка - благоприятно
3. Структури и функции на местообитанията
 - 3.1. Видов състав на тревната растителност в заселените от вида тревни местообитания - благоприятно
4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния) в местообитанията
 - 4.1. Оран и промяна на земеползването на местообитанията за всяко находище - благоприятно
 - 4.2. Опожаряване на местообитанията - благоприятно

Spermophilus citelus – европейски лалугер (1335)

1. Популация в границите на парка
 - 1.1. Брой находища, населявани от лалугера - неблагоприятно-незадоволително.
 - 1.2. Обилие - благоприятно

2. Площ на местообитанията в границите на парка
 - 2.1. Обща площ на сегашните находища в парка - благоприятно
 - 2.2. Обща площ на бившите находища в парка - неблагоприятно-незадоволително.
 - 2.3. Обща площ на потенциалните находища в парка - благоприятно
3. Структури и функции на местообитанията
 - 3.1. Проективно покритие на разхвърляна храстова и дървесна растителност в сегашните и бивши находища
 - 3.2. Видов състав на тревната растителност в сегашните и бивши находища - благоприятно
 - 3.3. Височина на тревната растителност в сегашните и бивши находища - неблагоприятно-незадоволително.
 - 3.4. Наличие на биокоридори между находищата - благоприятно
4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния) в местообитанията
 - 4.1. Интензивност на коситбата в ливадите в сегашните и бивши находища - неблагоприятно-незадоволително.
 - 4.2. Оран и промяна на земеползването на тревните местообитания за всяко находище - неблагоприятно-незадоволително.
 - 4.3. Опожаряване на местообитанията – благоприятно

Прилени - Негорски

Myotis blythii

Myotis capaccinii

Myotis emarginatus

Myotis myotis

Rhinolophus euryale

Rhinolophus ferrumequinum

Rhinolophus hipposideros

Rhinolophus mehelyi

1. Популация в границите на зоната
 - 1.1. Численост в находищата за зимуване - благоприятно.
 - 1.2. Численост в находищата за размножаване - благоприятно.
2. Местообитание на вида - площ в границите на зоната
 - 2.1. Брой находища (пещери, минни галерии, бункери или други убежища) - благоприятно.
 - 2.2. Площ на най-благоприятните местообитания- благоприятно.
3. Местообитание на вида - структури и функции
 - 3.1. Площ на подходящите ловни местообитания - благоприятно.
4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)
 - 4.1. Брой изчезнали находища. Няма данни за изчезнали находища на вида. Стойността се счита за референтна. Състоянието по този параметър може да се оцени като благоприятно.
 - 4.2. Урбанизация в районите с убежища на размножителни колонии - благоприятно.
 - 4.3. Безпокойство в убежищата. Няма данни за загинали екземпляри. Стойността се счита за референтна. Състоянието по този параметър може да се оцени като благоприятно.

Обща оценка за състоянието на вида: Благоприятно състояние

Miniopterus schreibersii

1. Популация в границите на зоната
 - 1.1.Численост в находищата за зимуване - благоприятно.
 - 1.2.Численост в находищата за размножаване - неблагоприятно –незадоволително.

2. Местообитание на вида - площ в границите на зоната
 - 2.1.Брой находища (пещери, минни галерии, бункери или други убежища)- благоприятно.
 - 2.2.Площ на най-благоприятните местообитания - благоприятно.
3. Местообитание на вида - структури и функции
 - 3.1.Площ на подходящите ловни местообитания - благоприятно.
4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)
 - 4.1.Брой изчезнали находища - благоприятно.
 - 4.2.Урбанизация в районите с убежища на размножителни колонии - благоприятно.
 - 4.3.Безпокойство в убежищата- неблагоприятно- незадоволително.

Обща оценка за състоянието на вида: Неблагоприятно -незадоволително.

Прилени - Горски

Barbastella barbastellus

1. Популация в границите на зоната
 - 1.1.Брой находища - неблагоприятно –незадоволително.
 - 1.2.Брой на места за струпване (swarming sites) - неблагоприятно –незадоволително.
 - 1.3.Брой на размножителните колонии - неблагоприятно –незадоволително.
 - 1.4.Численост в размножителните колонии - неблагоприятно –незадоволително.
2. Местообитание на вида - площ в границите на зоната
 - 2.1.Площ на потенциалните местообитания - благоприятно.
 - 2.2.Площ на местообитания с високо качество - благоприятно.
 - 2.3.Свързаност на местообитанията с високо качество - неблагоприятно –незадоволително.
 - 2.4.Степен на фрагментиране на местообитанията с високо качество - благоприятно.
3. Местообитание на вида - структури и функции
 - 3.1.Дървета с хралупи във фаза на старост - неблагоприятно –незадоволително.
 - 3.2.Количество на мъртва дървесина в стоящи дървета - неблагоприятно –незадоволително.
4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)
 - 4.1.Брой изчезнали находища- благоприятно.
 - 4.2.Използване на инсектициди в горското и селското стопанство- благоприятно.

Обща оценка по четирите критерия на БПС на видовете: Неблагоприятно - незадоволително

Myotis bechsteinii

1. Популация в границите на зоната

- 1.1.Брой находища. Установено е 1 находище. Стойността ще считаме за референтна и благоприятна.
- 1.2.Брой на места за струпване (swarming sites). Не са установени места за струпване на вида. Причината е недостатъчно информация, поради което състоянието се определя като неблагоприятно –незадоволително.
- 1.3.Брой на размножителните колонии. Не са открити размножителни колонии в зоната. Състоянието по този параметър може да се оцени като неблагоприятно-незадоволително поради недостатъчно информация.
- 1.4.Численост в размножителните колонии. Няма данни за числеността в размножителните колонии на вида в парка. Състоянието по този параметър може да се оцени като неблагоприятно-незадоволително поради недостатъчно информация.
2. Местообитание на вида - площ в границите на зоната
 - 2.1.Площ на потенциалните местообитания. Площта на потенциалните местообитания е оценена на 9512 ha (29,3 % от площта на защитената зона). Стойностите се счита за референта. Състоянието по този параметър може да се оцени като благоприятно.
 - 2.2.Площ на местообитания с високо качество- благоприятно.
 - 2.3.Свързаност на местообитанията с високо качество- неблагоприятно-незадоволително.
 - 2.4.Степен на фрагментиране на местообитанията с високо качество- благоприятно.
3. Местообитание на вида - структури и функции
 - 3.1.Дървета с хралупи във фаза на старост. Видът е изключително хралупоживеещ. Установени са средно 2 дървета във фаза на старост на 1 ha. За референтна стойност се приема наличие на средно 5 дървета на 1 ha. Състоянието по този параметър може да се оцени като неблагоприятно-незадоволително.
 - 3.2.Наличие на стари дървета. Липсва информация за броя на старите дървета. За референтна стойност се приема наличие на средно 5 дървета на 1 ha. Състоянието по този параметър може да се оцени като неблагоприятно-незадоволително поради недостатъчно информация.
4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)
 - 4.1.Брой изчезнали находища. Няма данни за изчезване на находища на вида в резултат на естествени или антропогенни причини. Състоянието по този параметър е благоприятно.
 - 4.2.Използване на инсектициди в горското и селското стопанство. Няма данни за засегнати площи в местообитанията на вида в зоната. Състоянието по този параметър е благоприятно.
 - 4.3.Обща оценка по четирите критерия на БПС на вида: Неблагоприятно-незадоволително.

Растения

Himantoglossum caprinum – пърчовка (2327)

1. Популации в границите на зоната
 - 1.1.Брой установени находища. Установени са четири находища. Този брой се приема за референтен. Оценка по този параметър – благоприятно състояние.

1.2.Обилие/плътност на популациите. Средната плътност е 0,025 индивида на кв. метър. Тази стойност се приема за референтна. Оценка по този параметър – благоприятно състояние

1.3.Съотношение генеративни/вегетативни индивиди– благоприятно състояние

Цялостна оценка по Критерий 1 – Благоприятно състояние

2. Площ на местообитанията в границите на зоната

2.1.Обща площ на местообитанията– благоприятно състояние

Цялостна оценка по Критерий 2 – Благоприятно състояние

3. Структура и функции

3.1.Покритие на дървесна и храстова растителност в находищата– благоприятно състояние.

3.2. Площ на откритите местообитания в горите– благоприятно състояние

Цялостна оценка по Критерий 3 – Благоприятно състояние

4. Бъдещи перспективи (заплахи и влияния)

4.1. Използване на хербициди в селското и горско стопанство– благоприятно състояние

4.2. Интензивност на пожарите– благоприятно състояние

4.3. Застрояване в известните популации или друга промяна на предназначението или земеползването на земите– благоприятно състояние

4.4. Интензивност на пашата в пасищата– недостатъчна информация. Не са отчетени данни за въздействието от пашата.

4.5. Периоди на сенокосене– благоприятно състояние

4.6. Опазване характера на тревните площи и другите типове местообитания– благоприятно състояние

Цялостна оценка по Критерий 4 – Благоприятно състояние.

Обща оценка на състоянието на целевия вид: Благоприятно състояние.

ПРИЛОЖЕНИЯ

- 1. КАРТИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА УСТАНОВЕНИТЕ В ПП РУСЕНСКИ ЛОМ МЕСТООБИТАНИЯ ОТ ПРИЛОЖЕНИЕ 1 И ВИДОВЕ ОТ ПРИЛОЖЕНИЕ 2 НА ЗБР;**
- 2. ГЕОБАЗА ДАННИ, СЪДЪРЖАЩА ПРОСТРАНСТВЕНИ СЛОЕВЕ ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА УСТАНОВЕНИТЕ В ПП РУСЕНСКИ ЛОМ МЕСТООБИТАНИЯ ОТ ПРИЛОЖЕНИЕ 1 И ВИДОВЕ ОТ ПРИЛОЖЕНИЕ 2 НА ЗБР.**

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

1. Актуална информация за приетите с решения на Министерски съвет списъци на защитени зони в страната.
2. Анализ на политиките относно природосъобразен бизнес и работни места. Проект LENA “Local economy and nature conservation in the Danube region”, 2019.
3. Арnaudов, Г., 1998. История на горите и горското дело в Пловдивския край, ИК “Гей Либрис”: 15.
4. Брошура „Разработване и внедряване на информационна система за защитените зони от екологичната мрежа НАТУРА 2000”.
5. Георгиев Д., 2008. Еколого-мониторингово проучване на видрата (*Lutra lutra* L.) във водосборните басейни на реките Тунджа и Марица. Автореферат на дисертационен труд, Университетско Издателство “Паисий Хилендарски”, 40 с.
6. Георгиев Д., Й. Кошев., 2006. Събиране и анализиране на наличните данни за местообитанията на видрата в България и участие в изготвянето на концепция за опазването и в България в рамките на NATURA 2000. Отчет по здание на МОСВ.1-12.
7. Горскостопански план на ТП „ДЛС Дунав-Русе“.
8. Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за местообитанията) и Директива 2009/147/ЕО относно опазването на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците).
9. Дуцов А., Е. Цингарска-Седефчева, К. Кръстанов и К. Вълчев. 2004: Влияние на хранителните навици на вълците (*Canis lupus* L.) в Краище върху популациите на диви и домашни копитни бозайници, Първа национална научна конференция по екология “Биоразнообразие-Екосистеми-Глобални промени” 4-5 Ноември 2004 г. ,София. Сборник Биоразнообразие, Екосистеми, Глобални Промени, Петекстон София, 225-230
10. ЗА ПО–ДОБРО БЪДЕЩЕ (добри практики в мрежата Натура 2000).
11. ЗАКОН за биологичното разнообразие.
12. Заповеди за обявяване на зоните по Натура 2000.
13. Захариева-Стоилова Б. 1974. Scarabaeidae от средна и източна Стара планина. – Известия на зоологическия институт с музей, 41: 123-139.
14. Златанова Д. 2010. Моделиране пригодността на местообитанията на мечката (*Ursus arctos* L.), вълка (*Canis lupus* L.) и риса (*Lynx lynx* L.) в България. Докторски дисертационен труд. Софийски Университет “Св. Климент Охридски”, Биологически факултет, Катедра по Зоология и антропология, 287 стр

15. ИВАНОВА Т. 2005. Концепция за опазване на прилепна фауна и местообитания в България в рамките на Натура 2000.- непубликуван доклад по договор с МОСВ, 39 с. http://www.greenbalkans.org/userfiles/file/dokumenti_download/Koncepciya%20prilepi_Natura%202000.pdf
16. Йоакимов Д. 1899. Принос към фауната от насекоми на Рила-планина. – Периодическо списание на българското книжовно дружество в София, 59: 758-778.
17. Йоакимов Д. 1904. Принос към българската фауна от насекомите - Insecta. I. Coleoptera. Твърдокрили. Бръмбари. – Сборник за народни умотворения, наука и книжнина, 20: 1-43.
18. Ковачев В. 1905. Принос за изучаване ентомологичната фауна на България. – Годишник на русенската димназия “Кн. Борис”, 1904/1905: 3-12.
19. Ковачев В.Т. 1905. Принос за изучаване ентомологическата фауна на България. – Годишник на Русенската гимназия “Кн. Борис”, 1904/1905: 3-12.
20. Маркович А. 1904. Материали по насекомната фауна на Разградската околност. – Трудове на българското природоизпитателно дружество, 2: 220-252.
21. Маркович А. 1909. Принос за насекомната фауна в разградската околност. Coleoptera. – Сборник за народни умотворения, наука и книжнина, 25: 1-20.
22. Маркович А. 1909. Принос за насекомната фауна в разградската околност. Coleoptera. – Сборник за народни умотворения, наука и книжнина, 25: 1-20.
23. НАРЕДБА № 5 ОТ 24 ФЕВРУАРИ 2015 Г. ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЯРКА 12 "ПЛАЩАНИЯ ПО НАТУРА 2000 И РАМКОВАТА ДИРЕКТИВА ЗА ВОДИТЕ" ОТ ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ ЗА ПЕРИОДА 2014 - 2020 Г.
24. НАРЕДБА за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони.
25. НАРЕДБА за условията и реда за разработване и утвърждаване на планове за управление на защитени зони.
26. Национална информационна и комуникационна стратегия за мрежата НАТУРА 2000 2014-2023 г.
27. Национална приоритетна рамка за действие (НПРД)
28. Неделков Н. 1906. Принос към ентомологичната фауна на България. – Периодическо списание на българското книжовно дружество в София, 66: 404-439.
29. Неделков Н. 1909. Пети принос към ентомологичната фауна на България. – Сб. нар. умотв., наука и книжнина, 25: 3-37.

30. Обща информация за екологичната мрежа Natura 2000.
31. Окончателен доклад от извършена оценка по контрол на качеството на данните от картиране и определяне на природозащитно състояние на природни местообитания и видове и минимални рискове за дивите птици в рамките на проект „Картиране и определяне на природозащитно състояние на природни местообитания и видове – фаза I”.
32. План за действие за изпълнението на стратегията за опазване и възстановяване на заливните гори на българските дунавски острови 2003 – 2007.
33. План за управление на ДПП „Русенски лом“.
34. Планове за управление на защитени зони за опазване на дивите птици.
35. ПОПОВ В. 2007. Национални оценки на популациите на дребни бозайници (прилепи, гризачи), приоритетни при изграждане на мрежата от защитени територии Natura 2000 в България.- непубликуван отчет по проект "Изграждане на мрежата от защитени зони Natura 2000 в България", МОСВ, 43 с.
36. Публичен регистър за обявените защитени зони и промените в тях.
37. Разработки и материали по подготовка на план за управление на ДПП „Комана“
38. Режимы за устойчиво управление на горите в НАТУРА 2000, 2011.
39. Собствени Разработки и изследвания на екипа ангажиран от Геософт ЕООД.
40. Спасов Н., Спиридонов Ж. 2011. Теренна методика за отчитане на присъствието, числеността, половата и възрастовата структура на вълчата популация. Адаптирана от разработката на Н. Спасов (2004): «Изготвена Методика за отчитане на числеността, половата и възрастовата структура на вълчата популация на територията на националния парк "Централен балкан" Проект на Дирекция НП Централен Балкан”.
41. Техническо задание за „Изготвяне на доклад за трансгранична екосистемна осведоменост и свързаност между Природен парк „Русенски Лом“ и Природен парк „Комана“ в Република Румъния и НАТУРА 2000 и изследване на чужди и инвазивни видове“.
42. ЦЕНТЪР ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ И ЗАЩИТА НА ПРИЛЕПИТЕ. 1996-2011. Непубликувана база данни за разпространението и числеността на прилепите в България. Национален природонаучен музей БАН.
43. Цингарска и др. 2002 – 2010. Годишни доклади за работата по проект: Изследване и опазване на вълка. Програма за едрите хищници. Сдружение за дива природа – БАЛКАНИ. www.balkani.org
44. BATTERSBY J. (comp.). 2010. Guidelines for Surveillance and Monitoring of European Bats.-EUROBATS Publication Series No. 5., UNEP / EUROBATS Secretariat, Bonn,

http://www.eurobats.org/publications/publication%20series/pubseries_no5_english.pdf

45. BENDA, P., T. IVANOVA, I. HORÁČEK, VL. HANÁK, J. ČERVENÝ, J. GAISLER, A. GUÉORGUIEVA, B. PETROV, VL. VOHRALÍK. 2003. Bats (Mammalia: Chiroptera) of the Eastern Mediterranean. Part 3. Review of bat distribution in Bulgaria.- *Acta Soc. Zool. Bohem.*, 67 : 245–357.
46. Chanin P., 2003. Monitoring the Otter *Lutra lutra*. Conserving Natura 2000 Rivers Monitoring Series No. 10, English Nature, Peterborough.
47. Ciucci, P., Boitani, L., Francisci, F. and Andreoli, G. 1997. Home range, activity and movements of a wolf pack in central Italy. *Journal of Zoology*, 243: 803–819.
48. De Maesschalck R., D. Jouan-Rimbaud, D. Massart 2000. The Mahalanobis Distance. *Chemometrics and Intelligent Laboratory Systems*, 50: 1-18
49. DIETZ CH., O. VON HELVERSEN. 2004. Illustrated identification key to the bats of Europe.- *Electronic Publication*, 35 p. – български превод
50. EEA 2000. CORINE land cover technical guide - Addendum 2000. Technical report No 40, available at: <http://reports.eea.europa.eu/tech40add/en/tech40add.pdf>. Published by the Commission of the European Communities OPOCE.
51. Gazzola, A., Avanzinelli, E., Mauri L. , Scandura M. and Apollonio M. 2002. Temporal changes of howling in south European wolf packs, *Italian Journal of Zoology*, 69: 2, 157 — 161
52. Georgiev D., 2005. Habitats of the otter (*Lutra lutra* L.) in some regions of Southern Bulgaria. *IUCN Otter Specialist Group Bulletin*, 22 (1): 6-13.
53. Georgiev D., 2006. Diet of the otter *Lutra lutra* in different habitats of South-Eastern Bulgaria. *IUCN Otter Specialist Group Bulletin*, 23 (1): 4-10.
54. Georgiev D., 2008. Eurasian otter (*Lutra lutra*) - current state in Bulgaria. *IUCN Otter Specialist Group Conference*, Moravske Toplice, Slovenia, October 2008, presentation.
55. Georgiev D., S. Stoycheva, 2006. Freshwater crabs preyed on by the Eurasian Otter *Lutra lutra* in a river habitat of Southern Bulgaria. *Hystrix, Italian Journal of Mammalogy*, 17 (2): 129-135.
56. Gipson, P. S., W. B Ballard, R. M. Nowak and L. D. Mech. 2000. Accuracy and precision of estimating age of gray wolves by tooth wear. *J. Wildl. Mgmt.* 64: 752 – 58.
57. Guéorguiev B., M. Bunalski. 2004. Critical Review of the Families Glaresidae, Lucanidae, Trogidae, Bolboceratidae, Geotrupidae, Hybosoridae and Ochodaeidae in Bulgaria (Coleoptera: Scarabaeoidea). – *Acta zoologica bulgarica*, 56 (3): 253-276.

58. HANSEN, M. , R. DEFRIES, J. R. G. TOWNSHEND, AND R. SOHLBERG. 2000. Global land cover classification at 1km resolution using a decision tree classifier. - *International Journal of Remote Sensing*, 21: 1331-1365.
59. Harrington, F.H. & Mech, L.D. 1982. An analysis of howling response parameters useful for wolf pack censusing. *J. Wildl. Manage.* 46 (3): 686-693.
60. HIJMANS, R. J. , S. E. CAMERON, J. L. PARRA, P. G. JONES, A. JARVIS, 2005. Very high resolution interpolated climate surfaces for global land areas. - *International Journal of Climatology*, 25: 1965-1978.
61. HIRZEL, A. H., J. HAUSSER, D. CHESSEL, N. PERRIN. 2002. Ecological-niche factor analysis: How to compute habitat- suitability maps without absence data?. – *Ecology*, 83: 2027-2036.
62. http://www.greenbalkans.org/prilepi/indexdetails_file_download.php?elem_id=63
63. KEPKA O. 1960. Die Ergebnisse der Fledermausberingung in der Steinmark vom Jahr 1949-1960. - *Bonner Zoologische Beitrage*, 11: 54-76.
64. Král D., V. Malý 1993. New records of Scarabaeoidea (Coleoptera) from Bulgaria. – *Acta Societatis Zoologicae Bohemoslovacae*, 57: 17-29.
65. KUNZ T., R. HODGKINSON, CH. WEISE. 2009a. Methods of capturing and handling of bat.- In: Kunz T, Parsons S (Eds.) *Ecological and behavioral methods for the study of bats*, Johns Hopkins University Press, 3-35.
66. KUNZ, M. BETKE, N. HRISTOV, M. VONHOF. 2009b. Methods for accessing the colony size, population size and relative abundance of bats. - In: Kunz T, Parsons S (Eds.) *Ecological and behavioral methods for the study of bats*, Johns Hopkins University Press, 133-157.
67. Linnell J., J. Odden, H. Andren, O. Liberg, R. Andersen, P. Moa, T. Kvam, H. Brøseth, P. Segerstrom, P. Ahlqvist, K. Schmidt, W. Jedrzejewski, H. Okarma. 2008. Distance rules for minimum counts of Eurasian lynx *Lynx lynx* family groups under different ecological conditions. *Wildl. Biol.* 13: 447-455
68. Linnell, J., J. Swenson, E., A. Landa, T. Kvam, 1998. Methods for monitoring European large carnivores - A worldwide review of relevant experience. - *NINA Oppdragsmelding* 549: 1-38
69. Llaneza L., Ordiz A., Palacios V. & Uzal A. 2005: Monitoring Wolf Populations Using Howling Points Combined With Sign Survey Transects. *Wildl. Biol. Pract.*, December 2005, 1(2): 108-117
70. Manly B. 1994. *Multivariate Statistical Methods, A Primer*. Chapman & Hall, London

71. Mason C., S. Macdonald, 1983. The otter *Lutra lutra* in Southern Italy. *Biological Conservation*, 25, 95-101.
72. Mech L. D., L. Boitani. 2003. *Wolves: Behavior Ecology and Conservation*. The University of Chicago Press, Ltd., London
73. Mech L. D., T. J. Meier, and U. S. Seal. 1993. Wolf nipple measurements as indices of age and breeding status. *Am. Midl. Nat.* 129: 266-71
74. Nowak S., Mysłajek R. W., Jędrzejewska B. 2008. Density and demography of wolf *Canis lupus* population in the western-most part of the Polish Carpathian Mountains, 1996-2003. *Folia zoologica* 57: 392-402.
75. PANDURSKA R., T. IVANOVA. 2003. Distribution and present status of *Barbastella barbastellus* (Schreber, 1774) in Bulgaria.- *Nyctalus* (N.F.), Belrin, 8 (6): 626-629.
76. Salvatori, V. 2004. Mapping conservation areas for carnivores in the Carpathian mountains. PhD thesis, University of Southampton, Faculty of Engineering, Sciences & Mathematics, School of Geography, 231
77. SCHUNGER I., CH. DIETZ, D. MERDSCHANOVA, S. MERDSCHANOV, K. CHRISTOV, I. BORISSOV, S. STANEVA, B. PETROV. 2004. Swarming of bats (Chiroptera, Mammalia) in the Vodnite Dupki Cave (Central Balkan National Park, Bulgaria). – *Acta Zoologica Bulgarica*, 56 (3): 323-330.
78. Sokal R. & F. Rohlf 1995. *Biometry*. 3rd edition. W.H. Freeman and Company, New York.
79. Støbet-Lande U., J. Linnell, I. Herfindal, V. Salvatori, H. Brøseth, R. Andersen, J. Odden, H. Andrén, J. Karlsson, T. Willebrand, J. Persson, A. Landa, R. May, B. Dahle, J. Swenson 2003. Report for the large predator policy statement. Potential habitat for large carnivores in Scandinavia: a GIS analysis at the ecoregion level. *NINA Fagrapport*, 64: 31 pp.
80. Theuerkauf, J. S. Rouys, W. Jędrzejewski 2003. Selection of den, rendezvous, and resting sites by wolves in the Białowieża Forest, Poland. *Canadian Journal of Zoology* 81(1): 163-167
81. Tsingarska – Sedefcheva E., A. Dutsov. 2003. Wolf Diet and Activity Towards Livestock in Conditions of Decreased Natural Prey. *Proc. World Wolf Congress*. September 25 – 28. Banff, Alberta, Canada
82. Zub K., Theuerkauf J., Jędrzejewski W., Jędrzejewska B., Schmidt K. & Kowalczyk R. 2002: Wolf pack territory marking in the Białowieża Primeval Forest (Poland). *Behaviour* 140: 635–648.